

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Jelena Kutlača in Sonja Bijelonić

**Težave študentov in študentk iz bivših jugoslovanskih držav na
Univerzi v Ljubljani**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2022

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Jelena Kutlača in Sonja Bijelonić

**Težave študentov in študentk iz bivših jugoslovanskih držav na
Univerzi v Ljubljani**

Diplomsko delo
Mentor: doc. dr. Srečo Dragoš

Ljubljana, 2022

University of Ljubljana
Faculty of Social Work

Jelena Kutlača in Sonja Bijelonić

**Problems of students from former Yugoslav countries at
University of Ljubljana**

Graduation Thesis
Mentor: doc. dr. Srečo Dragoš

Ljubljana, 2022

ZAHVALA

Zahvalili bi se radi mentorju, doc. dr. Sreču Dragošu, za potrpežljivost in odlične ideje;
prijateljem in prijateljicam iz Dijaškega doma Vič za vso podporo v času pisanja;
Denisu, ki je bil dober poslušalec, staršem, ki so vedno verjeli v naju;
in vsem udeležencem, ker brez njih nama ne bi uspelo izpeljati najine zamisli.

PODATKI O DIPLOMSKEM DELU

Ime in priimek soavtoric: Jelena Kutlača in Sonja Bijelonić

Mentor: doc. dr. Srečo Dragoš

Naslov diplomske naloge: Težave študentov in študentk iz bivših jugoslovanskih držav na Univerzi v Ljubljani

Kraj: Ljubljana

Leto: 2022

Število strani: 176

Število tabel: 44

Število grafov: 14

Število slik: 1

Število prilog: 9

Število virov: 53

POVZETEK

V najinem diplomskem delu sva hoteli izpostaviti težave, s katerimi se srečujejo tuji študenti, ki prihajajo iz držav nekdanje Jugoslavije na študij na Univerzo v Ljubljani. Te težave so v zvezi s procesom pridobivanja dovoljenja za bivanje, želeli sva bolje razumeti, kako je potekal proces dokazovanja obstoja zadostnih sredstev skozi študijsko leto 2021/2022, ali so bile kakšne druge težave pri pridobivanju dovoljenja, zanimalo naju je naju, če obstaja povezava med mesečnim dohodkom študentov in študentk in potrebe po dokazovanju 5000 € na računu, kot enega od načinov dokazovanja zadostnih sredstev. Zanimalo naju je, kako so ugotovili ta znesek ali kako načrtujejo dokazovanje tega zneska, nekatere izmed ugotovitev pa se dotaknejo razlogom prihajanja študentov in študentk v Slovenijo, koliko dolgo že živijo v Sloveniji pa tudi kje živijo. Smajila (2021) piše, da po novem morajo študenti in študentke namreč vnaprej izkazati dovolj sredstev za čas študija, kar pomeni, da morajo imeti za enoletno bivanje na računu približno pet tisoč evrov. Tuji študenti iz Srbije, Bosne in Makedonije, ki že dlje časa študirajo v Sloveniji, opozarjajo, da jih z zakonom stiskajo v kot: če si ne bodo mogli privoščiti nadaljevanja študija, bodo leta njihovega izobraževanja propadla. Najina raziskava je empirična, kvalitativna in kvantitativna, merski instrumenti oziroma vir empiričnih podatkov sta delno standardiziran intervju in spletni anketni vprašalnik. Dve metodi zbiranja podatkov sva oblikovali na podlagi literature, ki sva jo prebrali. Anketni vprašalnik je bil zagotovljen v dveh jezikih, srbskem in slovenskem. Pri intervjujih so bili intervjuvanci najprej vprašani, v katerem jeziku se počutijo najbolj sproščeno in v katerem jeziku jim je lažje govoriti. Populacija so tuji študenti, ki prihajajo iz bivših jugoslovanskih republik in ki imajo v študijskem letu 2021/2022 status študenta na UL, vzorec pa je neslučajnostni in priročen. V raziskavi je sodeloval 131 oseb, oziroma 125 oseb je sodelovalo v anketah in 6 oseb pri intervjujih. Prišli sva do ugotovitev, da sta mesečni dohodek in potreba dokazovanja 5000 € na računu študenta oziroma študentke močno povezana, da so študenti in študentke imeli precej negativne izkušnje pri pridobitvi dovoljenja za bivanje, da je večina oziroma 43,69 % študentov in študentk prišlo na visokošolsko izobraževanje v Slovenijo, ker je brezplačno in da je več kot polovica (53 %) študentov in študentk moralo prikazati obstoj 5000 € na računu kot način dokazovanja zadostnih sredstev. Priporočila za nadaljnje raziskovanje so, da se je potrebno osredotočiti na različnost problemov tujih študentov in študentk in ne le na omejitve, ki sva jih zastavili, in razširiti populacijo na študente in študentke, ki študirajo na drugih univerzah v Sloveniji.

Ključne besede: študenti in študentke, ki prihajajo iz držav bivše Jugoslavije, tuji študenti, 5000 €, proces pridobitve dovoljenja za bivanje, Upravna enota Ljubljana – oddelek za tujce

ABSTRACT

In our graduation thesis, we wanted to highlight the problems encountered by foreign students who come from the countries of the former Yugoslavia to study at the University of Ljubljana. These problems were related to the process of obtaining a residence permit, and we wanted to better understand how the process of proving sufficient funds took place during the academic year 2021/2022 if there were other problems with obtaining the permit. We were interested in whether there is a connection between the monthly income of students and the need to prove €5,000 in their account, and how they proved this amount or how they plan to prove it. Some of the findings will touch on the reasons of students coming to Slovenia, how long they have been living in Slovenia and where they live. Smajila (2021) writes that, according to the new rules, students must show sufficient the funds in advance for the duration of their studies, which means that they must have approximately €5,000 in their account for a one-year stay. Foreign students from Serbia, Bosnia, and Macedonia, who have been studying in Slovenia for a long time, warn that the law is forcing them into a corner: if they cannot afford to continue their studies, their years of education will be wasted. Our research is empirical, qualitative and quantitative, the measuring instruments of empirical data are a partially standardized interview and an online survey questionnaire. The survey questionnaire was provided in two languages, Serbian and Slovenian and during the interviews, the interviewees are first asked in which language they feel most relaxed and in which language they find it easier to speak. The population is that of foreign students who come from the former Yugoslav republics and who, in the academic year 2021/2022, have a student status at UL, the sample is non-random and convenient, 131 people participated in the research, 125 people participated in surveys and 6 people in interviews. We came to the results that the monthly income and the need to prove €5,000 in the student's account are strongly related, that students had a quite negative experience when obtaining a residence permit, that the majority, or rather 43.69% of students, came to obtain higher education in Slovenia because it is free, but more than half (53%) of male and female students had to show the existence of €5,000 in their account as a way of proving sufficient funds. Recommendations for further research are to focus on the variety of problems faced by foreign students and not just on the limitations that we have set, and to expand the population to students studying at other universities in Slovenia.

Keywords: students from countries of the former Yugoslavia, foreign students, €5,000, the process of obtaining a residence permit, Administrative Unit Ljubljana - department for foreigners

Kazalo vsebin

1	Uvod.....	12
1.1	Migracije	12
1.1.1	Migranti, priseljenci, etnične manjšine	13
1.1.2	Miti in stereotipi o migrantih in migracijah	14
1.2	Kaj so državljani tretjih držav in razlika z državljani Evropske unije?.....	15
1.3	Študenti in študentke, ki prihajajo iz držav nekdanje Jugoslavije na Univerzi v Ljubljani	15
1.4	Zakon o tujcih.....	17
1.4.1	Kaj so posledice Zakona o tujcih (2021)?	18
1.5	Medijska cenzura.....	18
1.6	Upravna enota.....	19
1.7	Dovoljenje za bivanje – viza	21
2	Formulacija problema	23
2.1	Raziskovalna vprašanja.....	24
2.2	Hipoteze	25
3	Metodologija	26
3.1	Vrsta raziskave	26
3.2	Teme raziskovanja	26
3.3	Spremenljivke raziskovanja	27
3.3.1	Ali imajo udeleženci raziskave trenutno dovoljenje za bivanje?	27
3.3.2	Kako so udeleženci raziskave prikazali finančno možnost za študiranje v Sloveniji (5000 €).....	27
3.3.3	Mesečni dohodek študentov	27
3.3.4	Mesto prebivanja udeležencev tekom študija	27
3.3.5	Mesečni znesek, ki ga udeleženci dajejo za dom/stanovanje/hišo.....	28
3.3.6	Izkušnje pri pridobivanju dovoljenja za bivanje udeležencev	28
3.3.7	Razlogi prihajanja študentov v Slovenijo	28
3.4	Raziskovalni instrumenti in viri podatkov	28
3.5	Populacija in vzorec	29
3.6	Zbiranje podatkov	30
3.7	Obdelava in analiza podatkov	31
4	Rezultati	33
4.1	Preverjanje hipotez.....	53
5	Razprava.....	56

6	Ugotovite in predlogi.....	61
6.1.	Ugotovitve.....	61
6.2.	Predlogi za praktične ukrepe.....	66
6.3.	Predlogi za teorijo (pojasnitev) obravnavane snovi ali za metodo socialnega dela	67
6.4.	Predlogi za nadaljnje raziskovanje.....	67
7.	Uporabljena literatura	69
8.	Priloge.....	75
8.1	Priloga 1 – Vprašalnik	75
8.2	Priloga 2 – Tabela odgovorov pri anketah na slovenskem jeziku	83
8.3	Priloga 3 – Tabela odgovorov pri anketah na srbskem jeziku.....	105
8.4	Priloga 4 – Izračun H_i kvadrata in Kramerjeve α	133
8.5	Priloga 5 – Vodilo za intervju.....	135
8.6	Priloga 6 – I2	136
8.6.1	Transkript intervjuja na srbsščini	136
8.6.2	Prevod (srbsščina-slovenščina)	139
8.6.3	Odrpto kodiranje.....	142
8.7	Priloga 7 – I5	157
8.7.1	Transkript intervjuja na srbsščini	157
8.7.2	Prevod (srbsščina – slovenščina)	159
8.7.3	Odrpto kodiranje.....	162
8.8	Priloga 8 – Osno kodiranje	174
8.9.	Priloga 9 - Izjava lektorice o lektoriranju diplomskega dela.....	176

Kazalo tabel

Tabela 1	Spol anketirancev n = 125	34
Tabela 2	Zakaj ste se odločili za študij v Sloveniji? n = 260	40
Tabela 3	- Koliko približno svog prihoda daješ za dom/stan u € (evrima)? (Napiši približan iznos, ako ga nema, napiši 0€) n=125	52
Tabela 4	Spol.....	83
Tabela 5	Spol - drugo	83
Tabela 6	Od kod prihajate? (le država)	83
Tabela 7	Od kod prihajate? (le država)	84
Tabela 8	Koliko časa živite v Sloveniji? (leto in/ali meseci)	85
Tabela 9	Na katero fakulteto ste vpisani? (Fakulteto, stopnjo, letnik npr. Fakulteta za socialno delo, prva stopnja, 4. Letnik).....	86

Tabela 10 Kje živite v Sloveniji?	89
Tabela 11 Kje živite v Sloveniji? - drugo	90
Tabela 12 Zakaj ste se odločili za študij v Sloveniji?	90
Tabela 13 Zakaj ste se odločili za študij v Sloveniji? - drugo	90
Tabela 14 Ali trenutno imate dovoljenje za bivanje v Sloveniji?	93
Tabela 15 Ali ste morali pri pridobivanju dovoljenja za bivanje v Sloveniji (študentske vize) prikazati 5000€na vašem računu?	93
Tabela 16 Če je odgovor DA, kako ste prišli do tega zneska?.....	94
Tabela 17 Če je odgovor DA, kako ste prišli do tega zneska? - drugo	94
Tabela 18 Če je odgovor NE, kaj boste naredili in kolikšna je verjetnost za naslednje opcije (če boste morali za proces pridobivanja vize prikazati 5000€v naslednjem letu)	95
Tabela 19 Če je odgovor NE, kaj boste naredili in kolikšna je verjetnost za naslednje opcije (če boste morali za proces pridobivanja vize prikazati 5000€v naslednjem letu) - drugo.....	97
Tabela 20 Kolikšni je tvoj mesečni dohodek?	97
Tabela 21 Q13 Koliko mesečno plačaš dom/stanovanje v €? (Napiši približen znesek, če ga ni, napiši 0€) 97	
Tabela 22 Koliko približno svojega dohodka daš za položnice v % (elektrika, ograjevanje, hlajenje...)?.....	98
Tabela 23 Ali se vam je v zadnjem letu zgodilo, da niste mogli poravnati položnice in/ali najema?	98
Tabela 24 Ste imeli pri pridobivanju dovoljenja za bivanje negativne ali pozitivne izkušnje, ki bi jih želeli izpostaviti?	98
Tabela 25 Pol	105
Tabela 26 - Država iz koje dolazite	105
Tabela 27 Koliko vremena živite u Sloveniji? (godine i/ili meseci).....	107
Tabela 28 Na koji fakultet ste upisani? (Fakultet, stepen, godina, npr. Fakulteta za socialno delo, 1 stepen, 4. godina)	109
Tabela 29 Gde živite u Sloveniji?	113
Tabela 30 Zašto ste se odlučili za studiranje u Sloveniji?	114
Tabela 31 Zašto ste se odlučili za studiranje u Sloveniji? - drugo.....	115
Tabela 32 Da li trenutno imaš boravišnu dozvolu	118
Tabela 33 Da li ste ove godine bili u obavezi da prikažete 5000€na vašem računu u svrhu dobijanja boravišne dozvole?.....	118
Tabela 34 Ako je odgovor DA, kako ste došli do te svote novca?	119
Tabela 35 Ukoliko je odgovor NE, šta ćete uraditi i kolika je verovatnoća za naredne opcije (ukoliko Vam naredne godine, budu zahtevali 5000€na računu radi dobijanja boravišne dozvole).....	120
Tabela 36 Koliki je tvoj mesečni prihod?	121

Tabela 37 Koliko približno svog prihoda daješ za dom/stan u €(evrima)? (Napiši približan iznos, ako ga nema, napiši 0€).....	122
Tabela 38 Koliko približno tvog prihoda, daješ za račune u %(procentima)? (struja, grejanje, hladjenje...)	123
Tabela 39 Da li vam se u prošloj godini desilo da niste mogli da platite račune i/ili kiriju? .	123
Tabela 40 Da li ste imali negativna ili pozitivna iskustva prilikom dobijanja boravišne dozvole koja biste želeli da istaknete?.....	124
Tabela 41 Postopek izračuna Hi kvadrata in Kramerjeve alfe, 1. del	133
Tabela 42 Postopek izračuna Hi kvadrata in Kramerjeve alfe, 2. del	133
Tabela 43 Odprto kodiranje I2.....	142
Tabela 44 Odprto kodiranje I5.....	162

Kazalo grafov

Graf 1 Spol anketirancev n = 125	33
Graf 2 - Država prihoda anketirancev n = 125	34
Graf 3 Na katero fakulteto ste vpisani? (Fakulteto, stopnjo, letnik npr. Fakulteta za socialno delo, prva stopnja, 4. letnik) n = 125	35
Graf 4 Koliko časa živite v Sloveniji? (leto in/ali meseci) n = 125.....	35
Graf 5 Kako ste prišli do zneska od 5000 € (če ste jih morali prikazati letos) n = 58	36
Graf 6 Če letos niste rabili dokazovati 5 000 eur, kaj boste naredili v naslednjem letu oziroma kako boste pridobili in dokazovali 5000 eur na naračunu. n = 68.....	38
Graf 7 Zakaj ste prišli na študij v Slovenijo, odgovori pod odgovorom "Drugo" n = 35	41
Graf 8 Ali trenutno imate dovoljenje za bivanje v Sloveniji? n = 125	42
Graf 9 Ali ste morali pri pridobivanju dovoljenja za bivanje v Sloveniji (študentske vize) prikazati 5000 € na vašem računu? n = 125	43
Graf 10 Ste imeli pri pridobivanju dovoljenja za bivanje negativne ali pozitivne izkušnje, ki bi jih želeli izpostaviti? n = 56.....	43
Graf 11 Skupinsko predstavljeno negativno mnenje glede procesa pridobivanja dovoljenja za bivanje	44
Graf 12 Kje živite v Sloveniji? n = 125.....	50
Graf 13 Kolikšni je tvoj mesečni dohodek? n = 125	50
Graf 14 Ali se vam je v zadnjem letu zgodilo, da niste mogli poravnati položnice in/ali najema? n=125.....	52

Kazalo slik

Slika 1 Plakat "Slovenija, naša dežela?"	65
--	----

1 Uvod

Kot tuji študentki v Sloveniji sva želeli raziskati položaj tujih študentov oz. študentov iz bivših jugoslovanskih republik, njihove težave, mnenja, občutke, in sicer največ v povezavi s spremembo Zakona o tujcih (2021) in s procesom pridobitve dovoljenja za bivanje. Ugotovili sva, da se je čas čakanja na dovoljenje za bivanje zelo podaljšal, odzivnost Upravne enote Ljubljana (oddelek za tujce) zmanjšala, nato pa so se zgodile spremembe Zakona o tujcih (2021), ki še dodatno otežujejo proces pridobitve vize. Slišali sva jezo in frustracijo študentov in študentk iz bivših jugoslovanskih držav iz našega okolja in si zaželeli, da bi tudi ostali slišali njihova mnenja in bolje razumeli poslabšan položaj omenjenih študentov. Iz osebnih izkušenj in izkušenj drugih tujih študentov in študentk sva spoznali, kako se je poslabšal položaj študentov iz nekdanjih jugoslovanskih držav in kako malo se o tem ve in govori v širši javnosti in v medijih.

1.1 Migracije

Šarčević (2003, str. 8) zapiše, da so migracije fizično gibanje posameznikov ali skupin prebivalstva v geografskem prostoru in zajemajo prestop neke administrativne meje in relativno trajno spremembo kraja bivanja. Migracije so dogodki, selitve med mestom in podeželjem ali med nacionalnimi enotami. Migrant je torej človek, ki ne živi v prej omenjenih enotah, kjer je bil rojen. Verlič (2002, str. 8.) pa govori o migracijskih tokovih, ki sestavljajo zelo različne skupine: politične in ekonomske ter strokovne migrante, ljudje, ki iščejo ali so našli delo, družinski člani migrantov, študentje ali strokovnjaki na izpolnjevanju, avanturisti in begunci pred revščino ter brezupom različnih konfliktov.

Individualne in manj skupinske migracije so zgodovinska stalnica in človeška potreba, zaslužne za številne dosežke pa tudi negativne pojave, ki so se dogajali skozi zgodovino. Migracije so vsakdanji dogodek in proces, ki vpliva na svetovni trg dela in delovno silo (Mikac in Dragović, 2017, str. 132). So fizično gibanje posameznika ali skupin v geografskem prostoru, ki pripelje do relativno trajne spremembe kraja bivanja, ki poleg spreminjanja prostorskega okolja zajema tudi spreminjanje socialnega okolja (Klinar, 1975, str. 17). Pojem migracije združuje tako pojma emigracija kot imigracija. Emigracija predstavlja gibanje ljudi iz njihove izvirne (emigrantske) družbe, odhajanje, izseljevanje, beg v tujino v imigrantsko družbo. Imigracija pomeni trajni prehod, preselitev, vselitev v imigrantsko družbo (Klinar, 1985, str. 16).

V Sloveniji v skladu s Predlogom resolucije o imigracijski politiki Republike Slovenije (Poročevalec, št. 38, 1998) označujemo migracije (selitve) kot fizično gibanje posameznikov ali skupin prebivalstva v geografskem prostoru, ki zajemajo prestop neke administrativne meje in relativno trajno spremembo kraja bivanja. Mednarodne (meddržavne ali zunanje) migracije pomenijo prestop državne meje in relativno trajno spremembo države prebivališča.

Migracije lahko razdelimo v tri skupine:

- regulirane svobodne migracije, ko posamezniki zaradi dela, študija, združitve družine ali drugih razlogov zakonito zamenjajo državo bivanja;
- prisilne migracije, ko posamezniki ali skupine zaradi strahu, ki ga povzročajo nespoštovanje človekovih pravic in različne oblike diskriminacij, političnih in verskih preganjanj ali zaradi različnih naravnih nesreč ali oboroženih konfliktov, bežijo iz nezgaženih držav;
- nezakonite migracije, ko osebe nezakonito prečkajo državne meje in/ali nezakonito bivajo na ozemlju neke države (Resolucija o imigrantski politiki RS 1999, 3).

1.1.1 Migranti, priseljenci, etnične manjšine

Migrant je oseba, ki zapusti svojo izvorno državo in se odloči za selitev v iskanju boljših ekonomskih razmer (zlasti zaradi iskanja dela), izobrazbe ali zaradi ponovne združitve z družino, pa tudi zaradi prenaseljenosti ali okoljskih sprememb. Pogosto se take osebe imenuje tudi tujci, vendar med terminoma obstoji minimalno razlikovanje. Če migranti bežijo pred oboroženimi spopadi, nasiljem ali preganjanjem, osnovanim na rasi, veri, nacionalnosti, pripadnosti določeni družbeni skupini ali političnemu prepričanju gre za begunce (Košmerl, 2019, str. 2). Košmerl (2019, str. 2) tudi doda tretji podobni izraz – prosilec za azil – gre za splošno poimenovanje osebe, ki išče mednarodno zaščito. V določenih državah je to pravni izraz za posameznika, ki je zaprosil za (deklaratoren) status begunca, vendar do dokončne odločitve o njegovi vlogi še ni prišlo. To pomeni, da ni vsakemu prosilcu za azil dodeljen status begunca, vendar to pomeni, da ga vseeno do končnega pregleda osebnih okoliščin med poštenim postopkom odločanja ni dovoljeno poslati v matično državo, saj bi to lahko pomenilo resno kršitev njegovih temeljnih pravic. Priseljenci in pripadniki etničnih manjšin so verjetno največje žrtve diskriminacije, stereotipov in predsodkov, nekateri bolj kot drugi, in sicer zaradi videza, govora, oblačenja itd. Na osebni in sistemski ravni priseljence in narodnostne manjšine mnogokrat označujemo kot “sprejemljive” in “nesprejemljive”. Tudi mnoge države ravna

enake in sprejmejo migrante, ki se lahko asimilirajo med prebivalce, vendar jih kljub temu označijo ta poštene in manj poštene (Popescu in Libal, 2018, str. 4).

1.1.2 Miti in stereotipi o migrantih in migracijah

Kot piše Perić v svojem diplomskem delu (2016, str. 2), je priseljevanje tujih delavcev pogosto vir konfliktov. Domači delavci menijo, da jim tuji delavci zasedajo delovna mesta in jim tako škodujejo. Nemalokrat pa se zgodi, da tujci opravljajo pravzaprav tista dela, ki jih domačini ne želijo, in sicer večkrat tudi za nižjo plačilo, kot bi ga dobili domačini. Poleg tega so tujci mnogokrat tudi diskriminirani, največkrat zaradi njihove narodnosti ali pa zaradi nepoznavanja državnega jezika.

Ručman (2014, str. 14) zapiše, da so migracije in migranti prikazani kot potencialni teroristi in prav zato jih je treba še bolj natančno nadzorovati, omejevati in zapirati v globalne totalne institucije. Takšno držo zavzemajo ne le marginalni politični akterji, temveč osrednji in pomembni politični odločevalci in voditelji držav. Ob tej nestrpnosti in predsodkih, ki so legitimirani od zgoraj navzdol, ni presenetljivo, da se pojavljajo različna protipriseljenska gibanja, skupine in organizacije, ki se razglašajo za domoljubne in zaščitnike "svoje" nacije. Med njimi nekatere posegajo po skrajnih oblikah nasilja, ki je usmerjeno neposredno proti priseljencem in drugače mislečim.

O prednostih migracij piše Koser (2017, str. 6), ki zapiše, da je v današnjem svetu za večino družb značilna določena stopnja raznolikosti. Ljudje različnega etničnega porekla, ki govorijo različne jezike, imajo različne običaje, verovanja, kulturo in načine življenja, se med seboj čedalje bolj povezujejo. Migracije in migranti imajo pomembno vlogo, saj prispevajo k socialni, kulturni in gospodarski rasti.

Prevladujoč politični in medijski diskurz predstavljajo prosilci za mednarodno zaščito, in sicer kot nevarnost za privilegirane evropske države in njene prebivalce. Pozornost se posveča nadzoru nad prisiljevanjem in varovanjem meja, namesto da bi se posvečali vzrokom, zaradi katerih ljudje bežijo iz matične države, humani oskrbi ter pomoči ljudem, ki pribežijo pred vojno in drugimi, življenjsko ogrožajočimi okoliščinami. Postavljajo se žice ob mejah, da bi preprečili ilegalne prihode v državo, cene žic pa so človeška življenja (Bohinec, 2018).

1.2 Kaj so državljani tretjih držav in razlika z državljani Evropske unije?

Državljani tretjih držav so prisiljenci iz držav, ki niso članice EU in imajo stalno bivališče v eni od držav članic, vendar so brez državljanstva članice EU (Verlič, 2002). Mnogi migranti iz “tretjih držav” v Evropski uniji namreč delajo kot nekvalificirana delovna sila, pogosto neodvisno od svoje izobrazbe. Največkrat zapolnijo delovna mesta, na katera se domači delavci ne prijavljajo in tako prispevajo h gospodarski rasti (Pajnik, Bajt in Herič, 2010).

Na tem mestu bi želeli opozoriti na dilemo, ki se nam je porajala ob rabi izraza “državljani tretjih držav”. Čeprav je izraz “tretja država” v pravnem smislu vrednostno popolnoma nevtralen in pomeni vsako državo, ki ni članica Evropske unije (glej Zakon o tujcih), se v njegovo praktično rabo pogosto prikrade negativna asociacija na “zaostali” tretji svet, tretje razrednost ipd. Takšna asociacija se prenaša tudi na osebe, državljane teh držav (Medvešek in Bešter, 2010, str. 8).

Morda se bralcu poraja vprašanje, zakaj poseben poudarek na integraciji državljanov tretjih držav, če pa so, kot sva že omenili, težave, s katerimi se srečujejo imigranti v procesu integracije, mnogokrat enaki za vse, ne glede na to, od kod prihajajo. Naj na tem mestu opozoriva, da so znatne razlike med pravnim položajem imigrantov, ki so državljani tretjih držav, in imigrantov, ki so državljani držav članic Evropske unije (Medvešek in Bešter, 2010, str. 7).

1.3 Študenti in študentke, ki prihajajo iz držav nekdanje Jugoslavije na Univerzi v Ljubljani

Mednarodni študent je po opredelitvi Shkolerja in Rabena (2020) posameznik, katerega primarni cilj je pridobitev (neke oblike) visokošolskega izobraževanja v državi, v kateri nima stalnega statusa bivanja in nima lokalnega državljanstva, ne glede na metodo izobraževanja.

Bilateralni sporazum sklenemo z neko univerzo, za katero ugotovimo, da izvaja kakovosten študijski program ter je zanimiva tudi za naše študente ter profesorje. Seveda velja tudi obratno. Partnerski univerzi se dogovorita, da bosta po recipročnem načinu izmenjavali študente, za kar ne bosta zaračunavali šolnin tujim študentom. Vsak študent namreč poravnava znesek šolnine domači univerzi (v primeru, da je to potrebno). Izmenjavani študentje uživajo na partnerski univerzi enake pogoje kot domači študentje. Navadno imajo na razpolago tudi brezplačen

jezikovni tečaj. Žal si morajo študentje sami kriti stroške študija, ker fakulteta ne zagotavlja sredstev te vrste (Bilateralni sporazumi, b. d.).

Mlinar je razliko med povezovanjem na bilateralni in multilateralni ravni opredelil takole: “Tako, kot je po eni strani bilateralno čezmejno sodelovanje najbolj priročno in značilno za stike z geografsko najbližjimi partnerji, tako je po drugi strani tudi vsebinsko omejujoče. V tej obliki pride najbolj do izraza morebitna neparitetna vloga partnerjev bodisi z gospodarskega, političnega bodisi z jezikovnega vidika. Neenakost položajev med sosednjima partnerjema pa se zmanjša, ko se oba vključita v multilateralne programe (npr. programe EU) v evropskem merilu, ki temeljijo na splošnih normah in višji stopnji internacionalizacije, kar onemogoča partikularne odnose dominacije in subordinacije” (Mlinar, 2008, str. 419).

Mednarodna mobilnost študentov odpira posamezniku in celotni družbi nove možnosti za napredek in razvoj. Vpliv na odločitev posameznika za odhod na študij v drugo državo imajo različni dejavniki, kot so omejene visokošolske zmogljivosti v matični državi, dostopnost in enakopravnost, osebni in poklicni cilji ter potrebe po gradnji socialnega kapitala (IIE, 2017).

Število prijavljenih tujih državljanov na študijske programe UL iz leta v leto narašča. V letu 2021/22 je bilo vpisanih 3558 študentov brez slovenskega državljanstva (tuji študentje), kar predstavlja 9,1 % tujih študentov od vseh vpisanih študentov. Za leto 2022/23 je bil zadan cilj, da bo na UL vsaj toliko ali še več tujih študentov (Program dela Univerze v Ljubljani za leto 2022, 2022)

Pomembnost spodbujanja mobilnosti je Slovenija opredelila v Strategiji internacionalizacije slovenskega visokega šolstva 2016–2020, v kateri je visoko šolstvo opredelila kot enega izmed petih ključnih strateških ciljev razvoja slovenskega visokošolskega prostora ter tudi kot element kakovosti in prepoznavnosti slovenskega visokega šolstva. Strategija navaja, da Slovenija kljub povečevanju mobilnosti na tem področju še vedno zaostaja za drugimi članicami EU (Kronegger, 2017).

Mednarodni študenti se soočajo s problematiko nastanitev (pomanjkanje ustreznih bivalnih prostorov in visoka najemnina), visokih življenjskih stroškov in šolnin, pomanjkanjem študentskih kreditov in študentskega dela ter s pomanjkanjem informacij in sistemov podpore (socialna opora, podpora izobraževalne in drugih institucij) (Calder idr., 2016).

Nekaj študentov navaja, da nameravajo po zaključku študija daljše obdobje ali stalno ostati v Sloveniji ter tu nadaljevati z življenjem in zaposlitvijo, kar je skladno z Razvojnimi cilji UL 2018–2020 (UL 2018), ki spodbuja mednarodne študente, da se seznanijo s slovensko kulturo in jezikom ter po zaključku študija svojo kariero v Sloveniji tudi nadaljujejo (Milavec, Kavalir, Kustec in Pušnik, 2020, str. 93–94)

1.4 Zakon o tujcih

Zakon o tujcih, trenutno veljaven ZTuj-2, je bil sprejet 15. 6. 2011. Uporablja se za vse tujce, razen za tiste, ki so zaprosili za mednarodno zaščito oz. jim je bila mednarodna zaščita v Sloveniji priznana, ter za osebe, ki so skladno z mednarodnim pravom upravičene do privilegijev in imunitet. Določa, da morajo tujci v času bivanja v Sloveniji spoštovati Ustavo, zakone, druge pravne akte ter se podrediti ukrepom pristojnih državnih organov (Košmerl, 2019, str. 12). Republika Slovenija je z novelo Zakona o tujcih v nacionalno zakonodajo prenesla Direktivo (EU) 2016/801 o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav za namene raziskovanja, študija, opravljanja pripravništva, prostovoljskega dela, programov izmenjave učencev ali izobraževalnih projektov ter dela varušek au pair (Ministrstvo za notranje zadeve, 2021). Novela ZTuj-2F začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu RS (to je 27. aprila 2021), uporabljati pa se začne trideseti dan po njegovi uveljavitvi, to je 26. maja 2021 (Zakon o tujcih, 2021).

Višina sredstev, ki jih mora imeti na računu bodoči študent, ki želi pridobiti dovoljenje za prebivanje, znaša slabih 5.000 € za enoletno prebivanje (mesečno najmanj v višini osnovnega zneska minimalnega dohodka v Republiki Sloveniji, ki od 1. 8. 2019 znaša 402,18 €) (S spremembo zakona o tujcih teži dostop do študija v Sloveniji, 2021).

Direktiva določa, da mora tujec v postopku izkazati, da ima zadostna sredstva za preživljanje, ne da bi bremenil sistem socialne varnosti države članice in zadostna sredstva za stroške vrnitve. Direktiva tudi določa vir sredstev, s katerimi tujec zadostna sredstva za preživljanje izkazuje, in sicer:

- dotacije,
- podiplomske ali druge štipendije,
- veljavne pogodbe o delu,
- zavezujoče ponudbe za delo ali

- finančne zaveze v okviru organizacije s programom izmenjave učencev (Ministrstvo za notranje zadeve, 2021).

Zakon o tujcih, ki je bil brez ustrezne razprave sprejet marca 2021, v uporabi pa je od 15. 6. 2021, načeloma množico temeljnih pravic različnih skupin prebivalcev. V javnosti je odmevala zaostritev pogojev študija za študente iz držav, ki niso članice EU; poleg njih je ogrozil tudi pravice tujih delavcev in njihovih družin, pravice nastanjenih v centru za tujce in pravice prosilcev za azil, ki so prepuščeni arbitrarnim ukrepom oblasti. Že kmalu po razglasitvi epidemije je vlado skupina aktivističnih organizacij pozvala k ukrepanju (Mendieta idr., 2021, str. 68).

1.4.1 Kaj so posledice Zakona o tujcih (2021)?

Po podatkih SURS (Statistični urad RS) je v Sloveniji trenutno 8125 tujih študentov, kar predstavlja desetino vseh študentov (Kastelic, 2021). Smajila (2021) zapiše, da je Zakon o tujcih na presenečenje tako rekoč vseh deležnikov zaostril pogoje za tuje študente, ki želijo študirati v Sloveniji. Po novem morajo namreč vnaprej izkazati dovolj sredstev za čas študija, kar pomeni, da morajo imeti za enoletno bivanje na računu približno pet tisoč evrov. Tuji študenti iz Srbije, Bosne in Makedonije, ki že dlje časa študirajo v Sloveniji, opozarjajo, da jih z zakonom stiskajo v kot – če si ne bodo mogli privoščiti nadaljevanja študija, bodo leta njihovega izobraževanja propadla.

Kot so zapisali pri ŠOS, ne smemo čudno gledati, če bo vpis tujih študentov veliko manjši kot v preteklih letih. Razlog za to bi bile seveda spremembe zakona, ki za tuje študente niso prijazne. Škodo bo utrpelo tudi slovensko visoko šolstvo, ki je iz leta v leto dvigovalo kakovost izobraževalnega sistema za tuje študente (Kastelic, 2021).

1.5 Medijska cenzura

Premk (2001, str. 237) piše o tem, da se zgodbe, ki škodijo velikim interesom trga, sploh ne pojavijo v medijih, če pa se, lahko hitro utonejo v pozabo. Tu se pojavi posebna težava "pozabljenosti" ljudi, kajti pri ljudeh razne zgodbe hitro utonejo v pozabo tudi brez posebne pomoči. V medijih se pojavljajo le zgodbe, ki služijo tržnemu dobičku in interesu velikih korporacij in vlad določenih držav.

O medijski cenzuri piše tudi Breznik (2005, str. 135), in sicer da če se lotimo medijske cenzure, vselej trčimo ob vprašanje, koliko je medijska cenzura “spontano” ravnanje nevednih urednikov in novinarjev, koliko pa je “načrtna”. Pri tem izpostavi njegovo izkušnjo, ko je v zadnjih letih trikrat poskušala objaviti v vseh slovenskih dnevnikih informacije, za katere bi javnost morala zvedeti (poskus odvzema sredstev, ki so jih občine dobivale za lokalne kulturne dejavnosti; vprašanje “knjižničnega nadomestila”; problem pravne regulacije intelektualne lastnine), a je bila trikrat zavržena. Medtem ko so časopisi zavračali kritične članke, pa so hkrati gonili kampanje v korist stališč državne birokracije. Njihovega ravnanja torej ne bi mogli pripisati nevednosti urednikov, ker so se ti vsakič zavestno odločili za propagando uradnih stališč in za onemogočanje kritike teh stališč (Leskošek, 2005).

Knežević Hočevar (2003a, 2003b, 2004) je pokazala, da je medijski govor v procesu konstituiranja “gradnje slovenskega naroda” vključeval elemente, značilne za pisce, ki so v zadnjih 150 letih oblikovali in reproducirali govor o “ogroženosti Slovencev in slovenske nacionalne identitete”. Večina tiskanih medijev je sprejemala zdravorazumsko predstavo “izginjajočega slovenstva” v nevtralizirajoči obliki “slovenskega patriotizma”. Skladno z dolgotrajno željo slovenskega naroda po samostojnosti je nizka rodnost pri “etničnih Slovencih” razumljena kot “patriotska skrb in dolžnost”, ki izključuje Neslovence; ustavila se je že na nacionalni meji, da bi se lahko izključilo morebitne neželene soudeležence pri zviševanju “slovenske rodnosti” (Knežević Hočevar, 2003).

Razprave o tem, kdo, zakaj in kako zagotavlja medijski dostop, sprožajo temeljna vprašanja o naravi medijske participacije, procesih in oblikah posredovanja državljanstva, zadevah medijskega delovanja in igri moči, ki poteka med množilnimi mediji in njihovi viri (Cottle, 2003, str. 1). Splet in družbena omrežja spreminjajo novice, kot jih poznamo. Zbiranje in preverjanje informacij poteka (tudi) preko družbenih omrežij, dejstva in zgodbe se “googlajo”, novinarske redakcije so odprte za javnost, ki sooblikuje vsebine, v zgodbah vodilnih medijev se (nekritično in nepreverjeno) uporabljajo videoposnetki in druge informacije državljanov z družbenih omrežij in njihovih blogov (Levi, 2012, str. 1533)

1.6 Upravna enota

Upravna enota se ustanovi za opravljanje nalog državne uprave, ki jih je treba organizirati in izvajati teritorialno (14. Člen ZDU). Upravne enote odločajo na prvi stopnji v upravnih stvareh iz državne pristojnosti, če z zakonom za posamezne upravne stvari ni določeno drugače.

Upravne enote opravljajo tudi druge upravne naloge iz državne pristojnosti, določene z zakoni, ki urejajo posamezna področja (44. člen ZDU).

Kot posledica reorganizacije in uvedbe lokalne samouprave sta v začetku leta 1995 nastali dve novi organizacijski obliki, upravna enota in občina. Upravno enoto uvrščamo v tisto vejo izvršilne oblasti, ki je najbližje državljanom, je njihov status, ter je v stalnem stiku z državljani (Organiziranost in delovanje Upravnih enot, 2003, str. 4).

Sosvet načelnice Upravne enote Ljubljana poteka med upravno enoto Ljubljana in devetimi lokalnimi skupnostmi, sestaja se po potrebi, in sicer dvakrat do trikrat letno. Najpogostejša vprašanja, ki jih sosvet obravnava na svojih sejah, se nanašajo na delovanje krajevnih uradov na območju upravne enote Ljubljana, pri katerih kot zavezanci za vrnitev podržavljskega premoženja sodelujejo posamezne lokalne skupnosti na območju Upravne enote Ljubljana. Konkretna zadeva, ki sodijo v krajevno in stvarno pristojnost upravne enote in katere na seji sosveta izpostavijo posamezni člani sosveta, se obravnavajo na koordinacijskih sestankih vodij oddelkov z določenega področja, na katerih se tudi dogovorijo aktivnosti v zvezi z reševanjem konkretnega upravnega postopka (Organiziranost in delovanje Upravnih enot, 2003, str. 61).

Na Oddelku za tujce Upravne enote Ljubljana opravljajo se naslednje naloge:

- vodenje postopkov in izdaja dovoljenj za začasno/stalno prebivanje tujcev v Republiki Sloveniji oziroma potrdil o prijavi začasnega/stalnega prebivališča za državljane tretjih držav in državljane EU;
- vodenje postopkov za izdajo potnega lista za tujce;
- odločanje o razveljavitvi dovoljenj za prebivanje, o prenehanju dovoljenj za prebivanje in o odpovedi prebivanja tujcev v Republiki Sloveniji;
- vodenje postopkov in izdaja potrdil iz uradnih evidenc, tudi na področju integracije tujcev;
- pomoč strankam in posredovanje splošnih informacij strankam;
- izvajanje pravne pomoči drugim organom;
- izvajanje zaslišanja strank/prič v postopku izdaje dovoljenj za prebivanje;
- opravljanje dejanj naznanitve pogrešitve dovoljenja za prebivanje (kartice);
- uvedba (po uradni dolžnosti) in vodenje postopka izdaje dovoljenja za prebivanje tujcem rojenim v Republiki Sloveniji (Oddelek za tujce, 2021).

1.7 Dovoljenje za bivanje – viza

Vizum je dovoljenje, ki ga izda pristojni organ Republike Slovenije tujcu, na podlagi katerega lahko, če ni razlogov za njegovo zavrnitev, vstopi v državo in v njej biva toliko časa, kolikor je določeno z vizumom, ali s pomočjo česar se mu omogoči tranzit preko državnega ozemlja, če izpolnjuje za tranzit določene pogoje. Vizum se lahko izda samo tujcu, ki ima veljavno potno listino, pri čemer mora biti veljavnost potne listine najmanj tri mesece daljša od veljavnosti vizuma. Vizum tujcu ne daje pravice zaposlitve ali dela (Pogoji za vstop in bivanje tujcev, b. d.). Za pridobitev dovoljenja za bivanje se vloži prošnja na Upravni enoti, oddelek za tujce.

Migracijske politike so se v največji meri v delu, ki se tiče dostopa do socialnih dajatev, spremenile po razširitvi EU leta 2004. Zahodnoevropske države so predvidevale, da se bodo ljudje iz držav nekdanjega vzhodnega bloka množično preseljevali z namenom izkoriščanja ugodnosti socialne države. Zato so bodisi uporabile možnost odložitve uresničevanja določb o prostem gibanju ljudi bodisi so zaostrole pogoje dostopa do pravic za migrante tako, da so jih povezale neposredno z državljanstvom ali s podaljšanjem dovoljenja za stalno prebivanje (Corrigan, 2010, str. 418). Vah in Lukšič Hacin (2008, str. 11) navajata, da so številne države obdobje stalnega bivanja za migrante podaljšale z namenom omejitve dostopa do socialnih dajatev.

Do 15. 6. 2021 je za pridobitev dovoljenja za prebivanje potrebno:

- ustrezna fotografija,
- dokazljiv namen bivanja,
- veljavna potna listina,
- ustrezno zdravstveno zavarovanje,
- zadostna sredstva za preživljanje,
- preverjeni varnostni pomisleki,
- overjena in prevedena dokazila,
- prenos prstnih odtisov (Državljeni tretjih držav b. d.).

Iz raziskave (Jamnik, 2012, str. 27) izvemo, da sta postopek in čakanje na pridobitev dovoljenja za prebivanje pred 10 leti trajala veliko manj časa. To kaže citat iz intervjuja, opravljenega s tujimi študenti na Univerzi v Ljubljani, leta 2012: “Ker nisem državljanka EU, je bilo potrebno urediti veliko dokumentacije, kar je bilo naporno predvsem zaradi tega, ker na upravni enoti

niso govorili angleščine. Na vizo sem čakala 8 tednov, čeprav naj bi običajen postopek trajal 4 tedne, nekaj se je zataknilo vmes, in nihče iz upravne me ni kontaktiral, dokler nisem sama prišla tja.” (Rubini, 23 let, Indija) (Jamnik, 2012).

2 Formulacija problema

K raziskavi naju je spodbudila osebna izkušnja. Glede na to, da sva obe avtorici prišli v Slovenijo zaradi študija, obe prav tako prihajava iz držav nekdanje Jugoslavije. V letu 2021 sva spremljali proces uvedbe sprememb v Zakon o tujih (2021) in sva se pogovarjali z drugimi študenti. Med pogovorom sva slišali veliko mnenj glede sprememb, nekatera so bili pozitivna, negativna, druga nevtralna. Namen najine empirične raziskave je razumeti težave tujih študentov iz nekdanjih jugoslovanskih republik na Univerzi v Ljubljani pri pridobivanju dovoljenja za bivanje in na podlagi analize pridobljenih podatkov podati ustrezno interpretacijo.

Po pregledu literature sva se začeli spraševati, ali študenti v resnici razumejo ta zakon in kako nanje to vpliva. Višina sredstev, ki jih mora imeti na računu bodoči študent, ki želi pridobiti dovoljenje za bivanje, znaša slabih 5.000 € za enoletno prebivanje (mesečno najmanj v višini osnovnega zneska minimalnega dohodka v Republiki Sloveniji, ki od 1. 8. 2019 znaša 402,18 €) (S spremembo zakona o tujcih težji dostop do študija v Sloveniji, 2021).

Zanimal naju je tudi sam proces pridobivanja dovoljenja za bivanje za študijsko leto 2021/2022, saj sva skozi pogovore ugotovili, da so imeli študenti in študentke veliko več težav pri pridobivanju dovoljenja za omenjeno leto, v primerjavi s prejšnjimi leti. Zanimalo naju je, ali so študenti in študentke bili pripravljeni na ta zakon, koliko o njem vedo, katere bodo posledice zakona. Glede na to, da je to vsota denarja, ki ga študent ali študentka ne more pridobiti v kratkem času sam/a, sva razmišljali o tem, kakšen vpliv bo to prineslo na družino, prijatelje ipd. Po dosedanji ureditvi so lahko tujci, ki želijo študirati v Republiki Sloveniji, zadostna sredstva za preživljanje dokazovali s pisno izjavo staršev oziroma zakonitih zastopnikov o tem, da bodo študenta v času študija preživljali. Tovrstna pisna izjava od junija 2021 ne zadostuje več, saj med sredstva za preživljanje po novem spadajo le sredstva, ki si jih posameznik zagotavlja sam z delom, s pravicami iz dela ali zavarovanja, razen s povračili stroškov v zvezi z delom, z dohodki iz premoženja, z dohodki iz kapitala in iz drugih virov ali s pomočjo tistih, ki so ga dolžni preživljati, s štipendijo ali s sredstvi na računu, odprtem pri banki ali hranilnici v Republiki Sloveniji ali v tujini (33. člen ZTuj-2).

Namen raziskave je, bolje raziskati, kakšne težave so imeli študenti in študentke, ki prihajajo iz bivših Jugoslovanskih držav glede procesa pridobivanja dovoljenja za bivanje. Želiva razumeti, kako je potekal proces dokazovanja obstoja zadostnih sredstev skozi študijsko leto 2021/2022,

prav tako naju je zanimalo, ali so bile katere druge težave pri pridobivanju dovoljenja. Zanimalo naju je, če obstaja povezava med mesečnim dohodkom študentov in študentk in potrebo po dokazovanju 5000 € na računu, kot enem od načinov dokazovanja zadostnih sredstev, pa tudi kako so ugotovili ta znesek ali kako načrtujejo dokazovanje tega zneska. Nekatere izmed ugotovitev se dotikajo tudi razlogov prihajanja študentov in študentk v Slovenijo, koliko časa že živijo v Sloveniji in kje prebivajo.

Ugotovitve bodo pripomogle k odkrivanju težav pri procesu pridobivanja dovoljenja za bivanje pa tudi pri preprečevanju takšnih težav študentov, ki prihajajo iz bivših jugoslovanskih držav. Ugotovitve so lahko v pomoč zaposlenim (na Upravni enoti, socialnim delavcem in delavkam ipd.), ki se ukvarjajo z omenjeno skupino študentov, da bolj razumejo položaj tujih študentov in študentk in njihove težave.

14. julija 2022, Zakon o tujcih (2021) oz. njegove spremembe so se ukinile. Najina naloga je pisana v času ko je Zakon o tujcih (2022) veljal, popravek zakonodaje se je zgodil v času zaključka in oddaje diplomske naloge.

Državni zbor je danes z 52 glasovi za in 27 proti sprejel zakon za zmanjšanje neenakosti in škodljivih posegov politike ter zagotavljanje spoštovanja pravne države, ki so ga pripravili v civilni družbi na čelu z Inštitutom 8. marec. Zakon v prejšnje stanje vrača enajst zakonov, ki so bili spremenjeni v času tretje vlade Janeza Janše. “Zakon samo vrača stanje, kakršno je bilo marca 2020, preden je Janša začel svoj zadnji plenilski pohod. Vse rešitve iz zakona so nekoč že prestale razpravo, hkrati pa je tudi že jasno, kaj v praksi pomenijo,” je sprejetje tako imenovanega omnibus zakona, ki ga je podprlo 15.000 ljudi, pospremil Goran Forbici, direktor Centra za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih informacij (Esih, 2022).

Zakon o tujcih (2021) oz. njegova novela se je začela uporabljati 26. maja 2021, ukinjena pa je 14. julija 2022.

2.1 Raziskovalna vprašanja

- RV 1: Kako novi Zakon o tujcih (2021) vpliva na študente in študentke, ki prihajajo iz bivših jugoslovanskih republik na UL?
- RV 2: Koliko študentov in študentk iz bivših jugoslovanskih republik na UL je že moralo dokazovati 5.000 € na računu?

- RV3: Kakšne izkušnje so imeli študenti in študentke iz bivših jugoslovanskih republik pri pridobivanju dovoljenja za bivanje?
- RV 4: Zakaj študenti in študentke iz bivših jugoslovanskih republik prihajajo študirat v Slovenijo?
- RV 5: Kolikšni je mesečni dohodek študentov in študentk iz bivših jugoslovanskih republik in koliko jih stane bivanje v stanovanju/ domu?

2.2 Hipoteze

- H1: Obstaja povezanost med mesečnim dohodkom in potrebo dokazovanja obstoja 5000 € na računu študenta/študentke kot dokazovanja zadostnih sredstev tekom procesa pridobivanja dovoljenja za bivanje.
- H2: Tuji študenti in študentke, ki prihajajo iz bivših jugoslovanskih republik in ki študirajo na Univerzi v Ljubljani, imajo v povprečju več kot 402,18 € prihodka vsak mesec.
- H3: Tuji študenti in študentke iz bivših jugoslovanskih republik, ki študirajo na Univerzi v Ljubljani, za stanovanje/dom/hišo v povprečju dajejo več kot 200 €.
- H4: Največje število tujih študentov in študentk, ki prihajajo iz bivših jugoslovanskih republik, pride študirat na Univerzo v Ljubljani, ker je študij brezplačen.

3 Metodologija

3.1 Vrsta raziskave

Raziskava je empirična, kvantitativna in kvalitativna. Raziskava je empirična, saj sva z intervjuji in anketami zbirali novo gradivo (Mesec, 1997, str. 84). Kvantitativna je, ker sva zbrali številčne in preverljive podatke, ki sva jih nato natančno izmerili oz. analizirali. Kot piše Mesec (1998, str. 26), s pojmom kvalitativna raziskava označujemo raziskavo, pri kateri sestavljajo temeljno izkustveno gradiva, zbrana v raziskovalnem procesu, besedni opisi ali pripovedi in v kateri je to gradivo tudi obdelano in analizirano besedno in brez uporabe merskih postopkov, ki dajo števila, in brez operacij nad števili. Pridobili sva podatke, ki niso številčni, za raziskovanje pa sva uporabili vnaprej pripravljene smernice za delno standardiziran intervju.

3.2 Teme raziskovanja

Glavne teme raziskave so razdeljene v tri tematske sklope. Prvi sklop vsebuje lastne podatke o študentih in študentkah. Naju je pri tem sklopu zanimal spol, starost, državljanstvo in fakulteta vpisa. V drugem sklopu so naju zanimali podatki glede Zakona o tujcih (2021) oziroma dosedanje znanje o Zakonu o tujcih (2021), mnenja in občutki glede Zakona o tujcih (2021) ter njegov vpliv. Tretji sklop vprašanj zajema postopek za pridobitev dovoljenja za bivanje. V tem sklopu naju je zanimalo, kako so študenti in študentke dokazali obstoj 5000 €, dokumentacijo ki so jo vložili, če so morali ponovno pošiljati dokumentacijo, pa tudi katera je bila manjkajoča dokumentacija, informiranost študentov in študentk glede postopka pridobitve dovoljenja za bivanje, njihova pričakovanja in mnenja glede postopka ter čas trajanja postopka. Sklop zajema dosegljivost Upravne enote Ljubljana – oddelka za tujce in ter njeno delovanje in pa tudi odnos zaposlenih na tej enoti do študentov in študentk.

3.3 Spremenljivke raziskovanja

3.3.1 Ali imajo udeleženci raziskave trenutno dovoljenje za bivanje?

Zanima naju, ali imajo najini udeleženci dovoljenje za bivanje. Ponujena jim je možnost, da odgovorijo z da ali ne. S tem sva prišli do ugotovitve, koliko študentov je še v postopku pridobivanja dovoljenja za bivanje in koliko študentov že ima dovoljenje.

3.3.2 Kako so udeleženci raziskave prikazali finančno možnost za študiranje v Sloveniji (5000 €)

Zanima naju, kako so udeleženci prikazali zadostna sredstva, če vzamemo v obzir prikazovanje obstoja 5000 € na računu študenta oz. študentke. Skozi ponujene odgovore sva izvedeli, kako študenti in študentke načrtujejo financiranje pridobitve dovoljenja za prebivanje. Lahko so izbirali med možnostmi, ali bodo izposodili denar pri banki, si izposodili denar od prijatelja ali družine, ali jim bodo starši nakazali denar na račun, imeli pa so odgovor drugo, kjer so lahko zapisali še kateri drugi način pridobitve denarja

3.3.3 Mesečni dohodek študentov

Z pomočjo mesečnega dohodka se vidi, ali imajo študenti in študentke finančno zmožnost financiranja vsakega meseca, čeprav na začetku semestra nimajo 5.000 € na računu. Anketiranci so lahko vpisali njihov mesečni dohodek, kar sva združili, da sva dobili enakomerno porazdeljene odgovore in preko česar se lahko ugotovi povprečni, minimalni in največji mesečni dohodek anketiranih. Določene kategorije so: manj kot 200 € prihodka mesečno, od 201 € do 300 € mesečnega prihodka, od 301 € do 400 € prihodka na mesec, od 401 € do 500 € prihodka na mesečni ravni, od 501 € do 600 € prihodka na mesečni ravni in več kot 601 € mesečnega prihodka.

3.3.4 Mesto prebivanja udeležencev tekom študija

Želiva spoznati razmerje, koliko študentov kje živi med študijem. Ugotoviti želiva, ali živijo v študentskih domovih, lastnih stanovanjih/hišah, najetih stanovanjih/hišah ali kje drugje. Ta spremenljivka lahko vpliva na mesečni strošek študentov in študentk in potem na mesečni dohodek.

3.3.5 Mesečni znesek, ki ga udeleženci dajejo za dom/stanovanje/hišo

Zanima naju, kolikšen je strošek, ki ga imajo študenti z bivanjem. Študenti in študentke so lahko odgovorili s približnim zneskom, ki ga namenijo za poplačilo bivalnega prostora. Iz tega lahko ugotovimo, kolikšni je povprečni, minimalni in maksimalni znesek, ki ga udeleženci namenijo bivanju.

3.3.6 Izkušnje pri pridobivanju dovoljenja za bivanje udeležencev

Zanima naju, kakšne izkušnje imajo anketirani s pridobitvijo dovoljenja za bivanje. Nobena kategorija odgovorov ni bila vnaprej določena, saj nisva mogli predvideti, kakšne so bile izkušnje. Po analizi odgovorov sva te kategorizirali glede na pogostost odgovorov in glede na različne izkušnje. S pomočjo le tega lahko vidimo, katere so slabosti in katere so dobre strani v postopku pridobitve dovoljenja za bivanje.

3.3.7 Razlogi prihajanja študentov v Slovenijo

Zanimal naju je razlog prihoda študentov in študentk iz držav bivše Jugoslavije na študij v Slovenijo. Odgovore na to sva dobili z določitvijo jasnih kategorij razlogov, kot so: da imajo študenti in študentke radi Slovenijo; da so prišli v Slovenijo, ker imajo tu prijatelje in/ali družino; ker je študij brezplačen; pa tudi bo ponujen odgovor "Drugo", kjer so udeleženci lahko zapisali razloge, ki jih v ponujenih možnostih nisva predvidevali. Odgovore, ki sva jih dobili pri "Drugo", sva razvrstili glede na pogostost in raznolikost odgovorov.

3.4 Raziskovalni instrumenti in viri podatkov

Merski instrumenti oziroma vir empiričnih podatkov za kvalitativni del raziskave so predstavljeni v naprej pripravljenih smernicah za delno standardiziran intervju (Priloga 5). Vprašanja v njem so odprtega tipa (Mesec, Rape in Rihter, 2009, str. 232), saj sva pričakovali zelo raznolike izkušnje in z zaprtimi vprašanji nisva želeli omejiti odgovorov udeležencev. Pripravili sva jih vnaprej in jih v potrditev poslali mentorju. Smernice so bile vsebinsko pomembne, povezane z raziskovalnim problemom. Vprašanja so bila preprosta, tako da so jih intervjuvanci in intervjuvanke razumeli. Oblikovali sva jih na podlagi literature, ki sva jo prebrali.

Metoda zbiranja podatkov pri kvantitativnem delu je bila anketa. Merski instrument je spletni anketni vprašalnik (Priloga 1), na osnovi katerega sva ugotovili podatke glede postopka pridobivanja dovoljenja za bivanje. Način zbiranja podatkov s pomočjo anketnega vprašalnika se nama zdi primeren in ustrezen, saj sva želeli zajeti čim večje število študentov in študentk, da bi lahko posplošili rezultate na celotno populacijo.

Dve metodi zbiranja podatkov sva oblikovali na podlagi literature, ki sva jo analizirali. Anketni vprašalnik je bil zagotovljen v dveh jezikih, srbskem in slovenskem. V srbsčini je namenjen študentom, in študentkam, menijo, da ne znajo dovolj slovenščine in študentom ter študentkam, ki jezika še ne obvladajo. Pri intervjujih so bili intervjuvanci najprej vprašani, v katerem jeziku se počutijo najbolj sproščeni in v katerem jeziku jim je lažje govoriti. Glede na njihov odgovor, se je določilo, v katerem jeziku bo intervjuji narejen, v slovenščini ali srbsčini.

3.5 Populacija in vzorec

Stvarno: tuji študenti, ki prihajajo iz bivših jugoslovanskih republik in ki imajo v študijskem letu 2021/2022 status študenta na Univerzi v Ljubljani.

Krajevno: študenti, ki v času študija živijo v Sloveniji in prihajajo iz držav bivše Jugoslavije.

Časovno: tuji študenti, ki prihajajo iz bivših jugoslovanskih držav, ki so oddali vlogo za pridobitev dovoljenja za bivanje v študijskem letu 2021/2022 in so šli skozi ta proces ne glede na to, če se je proces končal ali ne.

To je precejšnja populacija in bi bilo težko zajeti vse, zato sva se odločili, da bova do podatkov prišli z vzorčenjem. V empiričnih raziskavah nas vedno zanima neka skupina, ki pa jo moramo že pred preučevanjem natančno opredeliti, torej določiti pogoje, ki opredeljujejo, kdo vanjo sodi in kdo ne (Kožuh, 2009, str. 12).

Vzorčenje je proces, ko iz populacije, ki predstavlja množico vseh proučevalnih enot, izberemo vzorec, torej del populacije, iz katerega lahko sklepamo o lastnosti populacije (Ferligoj, Lozar Manfreda in Žiberna, 2011, str. 3).

Vzorec je neslučajnostni in priročni. Študente in študentke iz bivših jugoslovanskih republik, vpisane na katero koli stopnjo ali fakulteto na UL, sva prosili, da sodelujejo v najini raziskavi preko socialnih omrežjih. Pogoj za sodelovanje v raziskavi je bil, da je šlo za tuje študente in

študentke, ki prihajajo iz bivših jugoslovanskih držav s statusom študenta/študentke Univerze v Ljubljani, šlo je za prostovoljno in zavestno udeležbo. Pri izpolnjevanju anket sva napisali elektronski pošti obeh avtoric, na katera so se udeleženci obrnili, če bi želeli sodelovati pri intervjuju. Vzorec je zajel 131 (125 udeležencev pri anketah in 6 udeležencev pri intervjujih) študentov in študentk, ki prihajajo iz bivših jugoslovanskih držav. Pri analizi podatkov sva bili zelo pozorni, da odgovori niso podvojeni oziroma da so nekateri študenti izpolnili obe ankete. Anketo je izpolnilo 33 oseb iz Srbije, 74 oseb, ki prihaja iz Bosne in Hercegovine, 1 oseba, ki prihaja iz Kosova, 4 osebe, ki prihajajo iz Slovenije, 1 oseba, ki prihaja iz Črne gore, 4 osebe, ki so s Hrvaške in 5 oseb, ki prihaja iz Severne Makedonije. Intervjuji, ki so bili narejeni, so bili narejeni z dvema osebama iz Bosne in Hercegovine in s štirimi osebami, ki prihajajo iz Srbije. Želeli sva zajeti vsaj 100 enot pri anketah in 6 enot pri intervjujih, kar je nama na koncu uspelo doseči.

3.6 Zbiranje podatkov

Podatke sva zbirali z anketiranjem, s pomočjo programa Arnes1ka, v katerem sva ustvarili spletni anketni vprašalnik, ki je bil dostopen na aplikaciji Facebook v različnih skupinah, kjer je največja koncentracija tujih študentov, ki prihajajo iz držav nekdanje Jugoslavije. Te skupine so: "OSSI Slovenija (Organizacija srpskih studenata u Sloveniji)", "BIH studenti u Sloveniji" "Dijaški dom Vič – študenti", "Dvojka", "Tuji študenti v Sloveniji/Foreign students in Slovenia". Želeli sva stopiti v stik s študenti in študentkami, do katerih drugače ne bi imeli dostopa. Z objavo anketnega vprašalnika na socialnih omrežjih sva dobili možnost, da v najkrajšem možnem času dobiva odgovore velikega števila udeležencev. Naju je zanimalo tudi mnenje študentov in študentk, ki ga z opazovanjem nisva mogle dobiti, želeli sva vedeti, kako se počutijo in kaj so do sedaj preživeli, ko so bili v postopku pridobivanja dovoljenja za bivanje. Anketa je bila dostopna od 11. 3. 2022 do 11. 6. 2022. Študenti in študentke sva enkrat pozvali k izpolnjevanju ankete in v tistem prvem krogu odgovorov sva dobili preko 100 enot, s čimer sva bili zadovoljni. 65 anket je bilo izpolnjeno na srbskem jeziku, 60 anket pa je bilo izpolnjenih v slovenskem jeziku. Način zbiranja podatkov na tej ravni se je nama zdel ustrezen, ker sva želeli zajeti čim večje število študentov in študentk ki bi radi sodelovali v najini raziskavi da bi lahko dobljene rezultate posplošili na širšo populacijo. Večjo iskrenost misliva da sva dosegli s tem da so ankete anonimne. Na začetni strani ankete sva napisali da naju lahko zainteresirani za intervju na to temo kontaktirajo po e-pošti ali po Facebooku, dva sta se odzvala v času, ko je bila anketa aktivna. Ostale štiri intervjuje sva opravili s študenti in študentkami, ki živijo v

Dijaškem domu Vič. Intervjuji so bili opravljeni med 22. 3. 2022 in 21. 6. 2022 (22. 3. 2022, 22. 3. 2022, 17. 6. 2022, dva sta bila opravljena 20. 6. 2022 in 21. 6. 2022). Med intervjuji sva pridobili ustne izjave, s katerimi so udeleženci dovolili snemanje za lažjo nadaljnjo analizo podatkov. Vseh šest intervjujev sva naredili v živo, v prostorih bivanja intervjuvancev. Odločili sva se, da intervjuje izvaja le ena od avtoric, saj sva menili, da je študentom in študentkam lažje govoriti z eno osebo. Na tak način sva vzpostavili bolj sproščeno vzdušje intervjuja, zato so bili intervjuvanci bolj odprti za pogovor. Vsi intervjuvanci so bili vprašani, ali bi želeli govoriti v slovenščini ali v srbsčini in zaradi želja intervjuvancev so bili vsi intervjuji opravljeni v srbskem jeziku. Pri intervjuvanju sva se držali vnaprej pripravljenih smernic za intervju. Intervjuvanci so lahko vprašali, če je bilo prisotna morebitna nejasnost pri vprašanjih. V času izvajanja intervjujev sva bili res pozorni na nebesedno govorico. Na začetku vsakega intervjuja sva sodelujočim povedali in obrazložili, kaj je tema raziskave ter kako bova njihove odgovore uporabili. Poudarek sva dali na anonimnosti in zaradi lažjega pisanja transkript snemanju intervjujev, s čemer so se vsi strinjali.

3.7 Obdelava in analiza podatkov

Način obdelave podatkov je bil kvantitativen in kvalitativen. Kvantitativna analiza je bila, saj sva pridobili uporabne informacije, obdelovali številčne podatke ter jih prikazali s pomočjo tabel in grafov. Za analizo podatkov sva uporabili spletno aplikacijo Arnes1ka in program Microsoft Excel. Pridobljene rezultate sva nato vnesli v pregledne tabele in jih dali v grafe in strukturne kroge, jih uredili, analizirali in opisali, kako bi prišli do zaključkov, oziroma sva s pomočjo analize potrdili in tudi ovrgli najine hipoteze.

Vprašanja in odgovore pri intervjujih sva pretipkali v nov Microsoft Word dokument kot transkript intervjujev z vsemi podatki. Vsakemu intervjuvancu sva dodelili oznake in potem tudi vsakemu intervjuju, ko sva jih analizirali. Označili sva jih s črkami in številkami (I1, I2, I3 ... I6). Nato sva intervjuje kodirali in za vsak zapis intervjuja sva posebej določili izjave. Bi šlo izjave, se pravi označene s črko in številko sva primerjali z oznakami intervjuja (na primer I1E13, I4E40, I6E23). Ker so bili intervjuji izvedeni v srbsčini, sva morali vsako kodo prevajati v slovenščino. Po tem sva izjave v slovenščini kasneje odprto kodirali tako, da sva jim določili teme, kategorije, nadkategorije in enote. Sorodne pojme sva povezovali v nadkategorije in kategorije, nato pa sva te združili v še 3 ključne teme. Za lažjo preglednost sva odprto kodiranje naredili s pomočjo tabel. Po zaključenem odprtem kodiranju sva naredili tudi osno kodiranje,

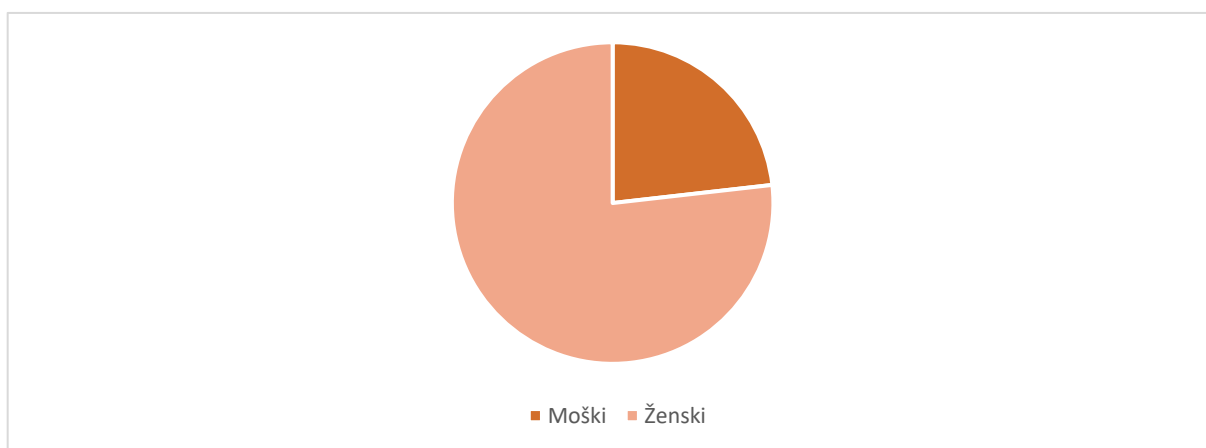
kar nama je dalo boljšo razvidnost podatkov, ki sva jih dobili, pa tudi tako sva lažje zapisali rezultate, razpravo in predloge. V prilogo sva dodali primer: dva zapisa intervjujev, narejene na srbskem jeziku – en primer osebe, ki je morala dokazati obstoj 5000 € kot dokazovanje zadostnih sredstev (Priloga 6), en primer osebe, ki je vložila plačilne liste staršev kot dokazovanje zadostnih sredstev (Priloga 7), dva prevajanja kodov iz srbsčine v slovenščino, dve odprti kodiranji ter celotno osno kodiranje (Priloga 8), vodilo za intervju (Priloga 5), spletni anketni vprašalnik (Priloga 1), rezultate anketah v srbsčini (Priloga 3) in v slovenščini (Priloga 2), izračun Hi kvadrata in Kramerjeve α (Priloga 4). Celoten postopek analize je na voljo pri naju.

4 Rezultati

Lastni podatki

Pri intervjuvanih osebah se država prihoda oziroma državljanstvo oseb razlikuje. Intervju sva naredili z osebama, ki prihajajo iz Bosne in Hercegovine in s štirimi osebami, ki prihajajo iz Srbije. Med njimi je razlika tudi v starosti, in sicer najmanj je bilo 19 let in največ 25. Študenti in študentke študirajo na različnih fakultetah oziroma na različnih oddelkih iste fakultete. Dva intervjuvana študirata na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo, eden na oddelku "Geodezija", drugi na oddelku za "Operativno gradbeništvo". Ena oseba je vpisana na Pedagoški fakulteti, ena oseba redno obiskuje Filozofsko fakulteto, ena oseba študira na Akademiji za glasbo in ena oseba študira na Naravoslovno tehniški fakulteti. Za cilje raziskave sva izvedli tudi spletno anketo. V njej je sodelovalo 125 oseb, večinoma ženskih, kar je razvidno iz spodnjega grafa. Iz ostalih grafov in tabel je razvidno od kod prihajajo anketiranci, na katero fakulteto so vpisani ter koliko časa živijo v Sloveniji. Poleg grafov s osebnimi podatki anketirancev, so spodaj prikazani grafi z odgovori na anketna vprašanja glede prikazovanja 5000 evrov na računu in en graf (graf 11), ki prikazuje zadovoljstvo z delom Upravne enote – Ljubljana.

Analiza ankete je pokazala, da je v njej sodelovalo bistveno več žensk (76,8 %) kot moških (23,2 %).

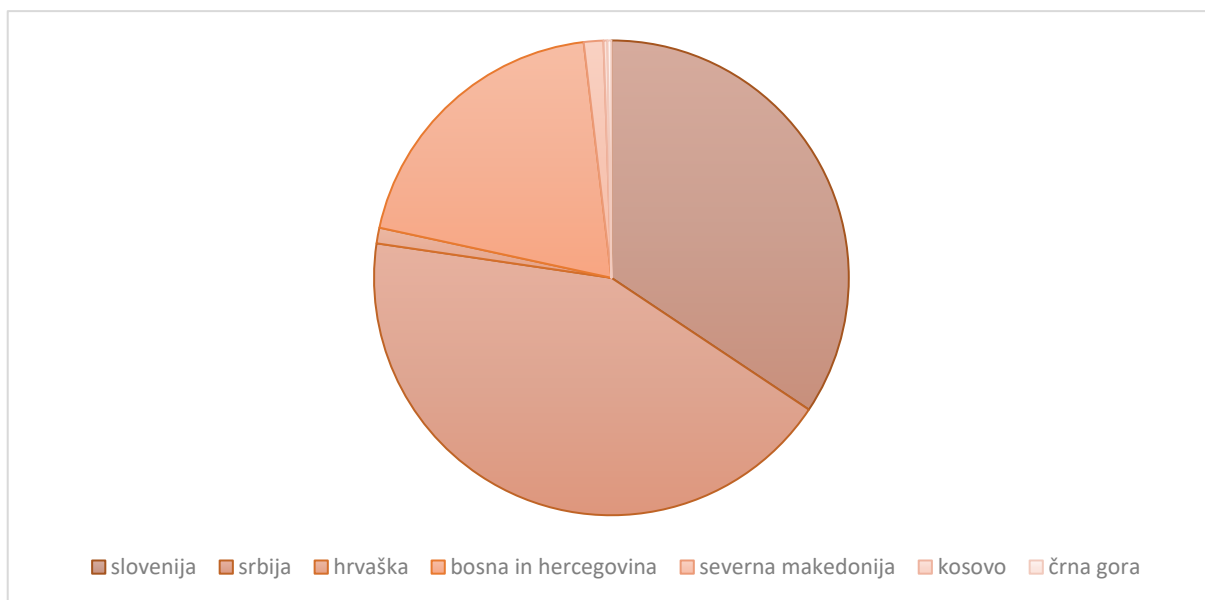

Graf 1 Spol anketirancev $n = 125$

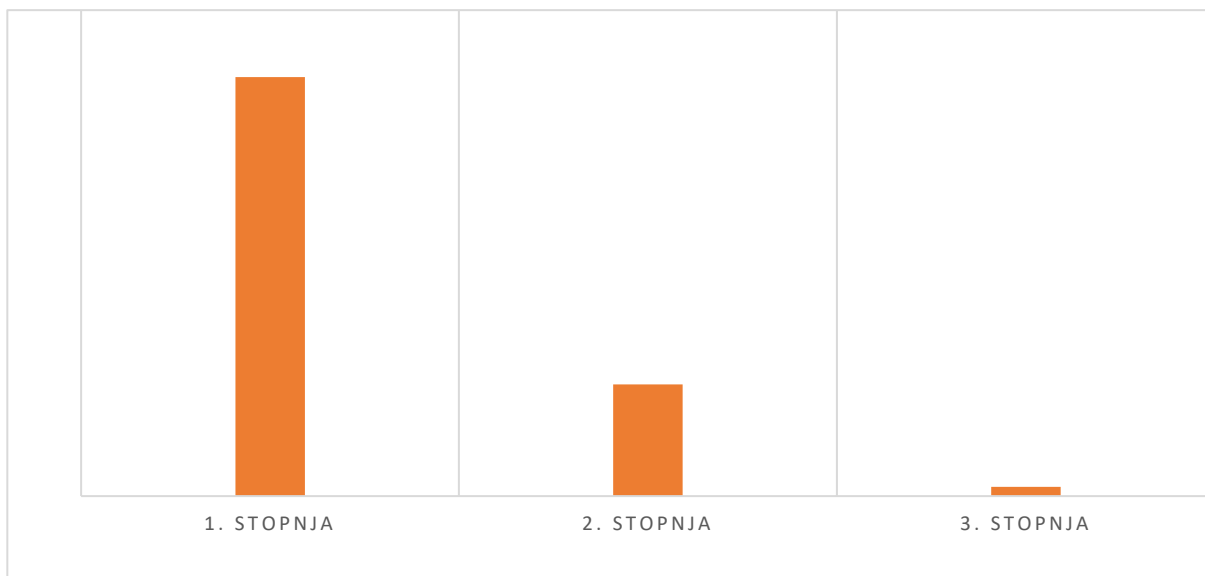
Tabela 1 Spol anketirancev n = 125

	Število oseb	Odstotek oseb
Moški	29	23,2 %
Ženske	96	76,8 %
Skupaj	125	100 %

Na vprašanje, od kod prihajajo študenti in študentke, sva dobili naslednje rezultate: 61 % anketirancev je iz Bosne in Hercegovine 27 % anketirancev je iz Srbije, 4 % anketirancev je iz Severne Makedonije, 3 % anketirancev je iz Slovenije, 3 % anketirancev je iz Hrvaške, 1 % anketirancev je iz Črne gore, 1 % anketirancev je s Kosova.

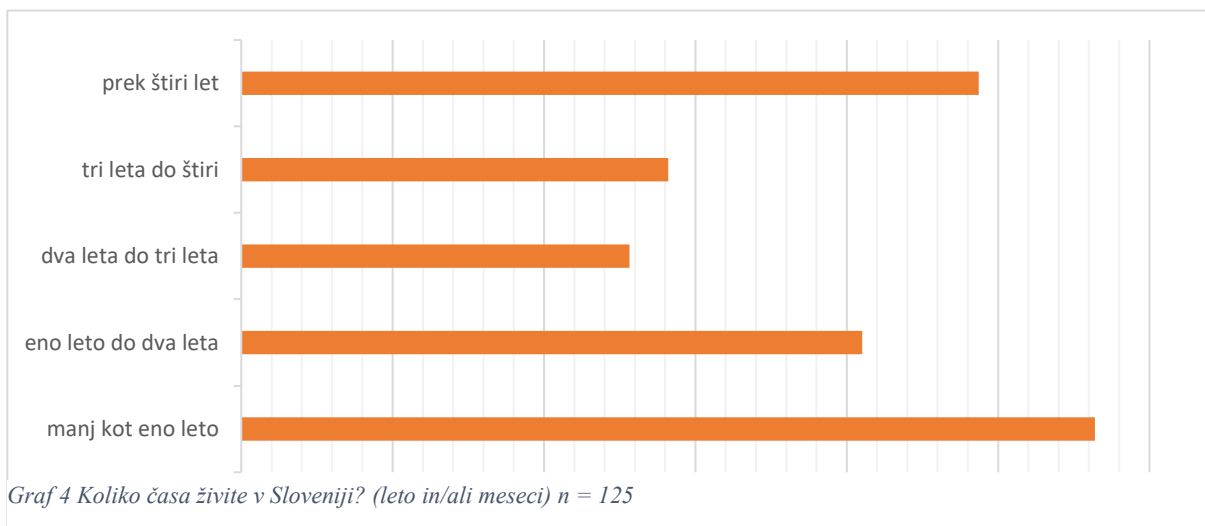
Graf 2 - Država prihoda anketirancev n = 125

Graf 3 Na katero fakulteto ste vpisani? (Fakulteto, stopnjo, letnik npr. Fakulteta za socialno delo, prva stopnja, 4. letnik)
n = 125

Anketiranci so odgovarjali na vprašanje, na katero fakulteto so vpisani, katero stopnjo in kateri letnik. Iz teh podatkov sva ugotovili, da je bila večina anketiranih vpisanih na 1. stopnjo študija (77,58 %), ostali so bili vpisani v drugo stopnjo – podiplomski študij (20,69 %), najmanj pa na 3. stopnjo. univerzitetne izobrazbe, in sicer 1,72 % anketirancev.

Ena od glavnih značilnosti nasprotovanja Zakonu o tujcih (2021) je bila, da bi moralo biti študentom, ki že dlje časa tudirajo v Sloveniji, omogočeno, da študij nadaljujejo brez dokazovanja 5 000 EUR na računu. Kot je razvidno iz grafa, več kot 24 % anketirancev v Sloveniji živi dlje kot štiri leta, 14,1 % anketiranih živi v Sloveniji več kot 3 leta in manj kot 4, 12,82 % študentov živi v Sloveniji od dveh do enega leta, 20,51 % jih je v Sloveniji preživel od enega do dveh let, največji del vzorca (28,2 %) pa se je letos vpisal na študij na Univerzi v Ljubljani, kar bi pomenilo, da v Sloveniji živijo manj kot eno leto.

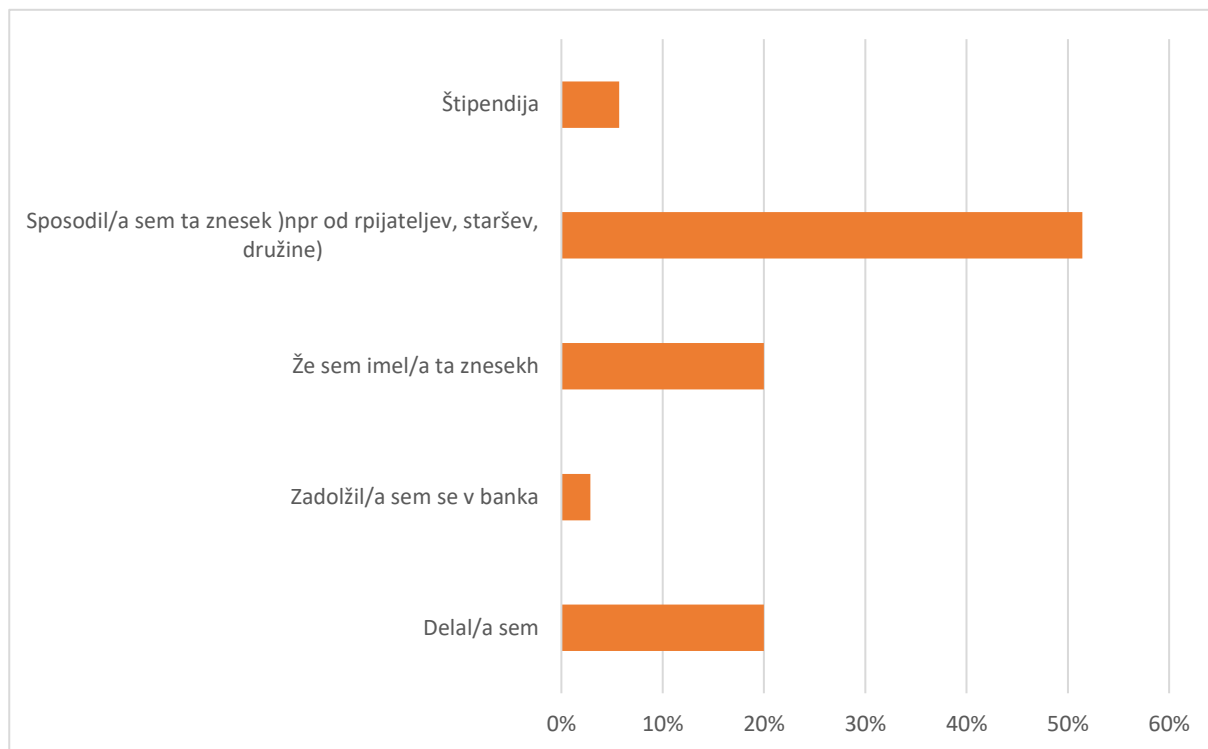

Graf 4 Koliko časa živite v Sloveniji? (leto in/ali meseci) n = 125

Zakon o tujcih (2021)

Študenti in študentke, ki prihajajo iz držav nekdanje Jugoslavije, so imeli različne informacije glede Zakona o tujcih (2021). Intervjuvanci so povedali, da o Zakonu o tujcih (2021) vedo, da je nov in da se mora ob uvedbi tega zakona dokazati obstoj 5000 € na računu. Nekateri so vedeli, da se lahko tudi zmožnost financiranja dokaže s plačanimi listi staršev, pri čemer mora biti presežek več kot 402,18 € na mesec. En intervjuvanec je izpostavil; *Zdaj mora ... če bodo tvoji starši dali to izjavo, morajo pokazati dokazilo, da imajo ta denar, tako da bodo dali dokazilo, recimo svoje plačilne liste, pogodbe o delu, da pokažejo denar (I2E6/2)*. Nekateri študenti niso vedeli, da bi se lahko drugače dokaže možnost financiranja: *Samo nekaj časa nazaj sem slišal, da bi morali imeti 5.000 € tujcem (I4E6/1), pravkar sem slišal, da ga moramo dati in to je to (I4E6/2)*.

Anketirance, ki so morali izkazati obstoj 5.000 € na računu, sva vprašali, kako so prišli do tega zneska, analizo podatkov pa si lahko ogledate v spodnjem grafu.

Graf 5 Kako ste prišli do zneska od 5000 € (če ste jih morali prikazati letos) n = 58

Iz zgornjega grafa je razvidno, da so si študentje in študentke večinoma izposodili denar od sorodnikov ali staršev (51 %), nato so povedali, da so delali, da bi pokazali vsoto 5.000 € na

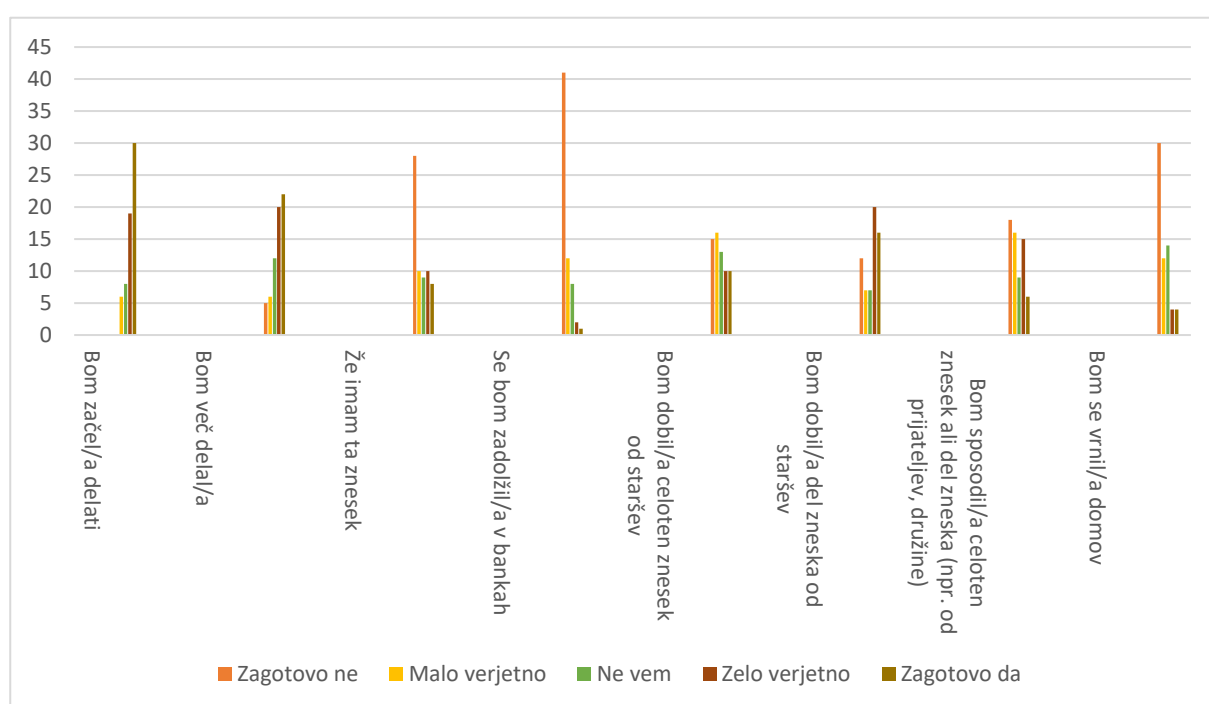
računu (20 %), enak odstotek anketirancev je povedal, da so ta znesek že imeli. 6 % anketirancev je povedalo, da so med drugimi načini in s štipendijami prikazali obstoj omenjenega zneska. Najmanjše število anketirancev (3 %) pa je povedalo, da so se zadolževali pri bankah oziroma so najeli posojilo, da bi dokazali zadosten znesek za pridobitev dovoljenja za prebivanje.

Vsi intervjuvanci so izpostavili, da se je za prejšnje leto veljalo potrdilo oziroma pisna izjava staršev, da bodo vsak mesec na račun študenta ali študentke nakazali minimalno 402,18 € na mesec. Študenti in študentke, ki so izpostavili svoje mnenje glede zakona, so izpostavili le negativno mnenje. Nekateri so izpostavili, da je Zakon o tujcih (2021) narejen, da študenti nimajo več enakopravnosti glede možnosti študiranja: *Hudo je, ko gledaš moralno, ker ne daš vsem enakih možnosti in zdaj, če tako gledaš kot država in kot zakon, zakaj bi imel nekoga, ki nima kaj priti? (I2E12); Menim, da je zdaj nekako samo za bogate, to je moj glavni argument, zakaj je tisti zakon slab, tukaj so študenti, ki že študirajo, njih ne zanima naše povprečje in ocene, vseeno jim je jim samo pokažite denar (I2E23); Menim, da ima vsak študent pravico študirati, kjer in kakor si želi, ne glede na finančno stanje (I6E7).* Ena intervjuvanka je izpostavila, da je zakon sprejet med svetovno epidemijo in da se je začela svetovna gospodarska kriza, ki je posledica svetovne epidemije. Nekateri intervjuvanci so povedali, da je ta zakon spremenjen zaradi zmanjšanja števila balkanskih študentov in študentk: *5000 € zagotovo ne vem, če ga ima kdo ves čas na računu, šele ne študent in iz držav tretjega sveta (I4E14); Ne vem, kakšna je uradna statistika, a kolikor sem razumela, je bil vtis, da je bil namen tega zakona zmanjšati število študentov, ki prihajajo z Balkana (I5E6/1).* En intervjuvanec je povedal naslednje: *Ne razumem, zakaj zdaj vsiljujejo, da je treba 5000 evrov, ko smo tukaj že 4 leta in je očitno, da lahko preživimo, ne razumem zdaj potrebe po kakšnem dokaz. (I1E8). Prav tako je nenavadno, da zakon velja za vse tuje študente, ni zakon samo za nove študente, ampak tudi za študente, ki so že na magistrskem in dodiplomskem študiju in iz nekega, po mojem mnenju, nepotrebnega razloga (I1E9).* En intervjuvanec je omenil, kako bo ravnal s 5000 €, in sicer je dejal, da čeprav obstaja denar na njegovem računu, se ga ne bo dotikal, dokler ne dokonča študij: *Mislil 5000 € le obstajajo, zdaj jih ne bom porabil, razumem, da se jih ne bom dotaknil, dokler ne dokončam študija, ker če jih potrebujem za vsako naslednje dovoljenje za bivanje, potem mislim, da bi moralo stati (I3E7).*

Ko pogledamo vpliv, ki ga ima zakon na študente in študentke, sva pridobili različne odgovore. En intervjuvanec je povedal, da že v marcu razmišlja o naslednjem letu, pa kako bo dokazal

obstoj tega denarja. *Že razmišljam o naslednjem letu, ali bom imel naslednje leto 5000 evrov (I2E26/1); Ali mi bo uspelo zaslužiti toliko, ali moram več delati, da zaslužim ... razmišljam veliko za naprej v gotovini ... neverjetno ... (I2E26/2).*

Zagotavljanje 5000 € predstavlja težavo veliki večini študentov in študentkam, ki prihajajo iz držav nekdanje Jugoslavije. Kot del ankete je bilo zastavljeno vprašanje, če imajo študenti in študentke 5000 € ali kako načrtujejo pridobitev 5000 €, da bodo lahko oddali vlogo za dovoljenje za bivanje.

Graf 6 Če letos niste rabili dokazovati 5 000 eur, kaj boste naredili v naslednjem letu oziroma kako boste pridobili in dokazovali 5000 eur na naračunu. n = 68

Iz grafa št. 6 je razvidno, da je 43,08 % vprašanih odgovorilo, da trenutno nimajo tega zneska, 15,39 % pa, da najverjetneje nimajo zneska, ki bi ga potrebovali za dovoljenje za prebivanje. 13,85 % vprašanih je odgovorilo, da ne vedo, ali s tem zneskom trenutno razpolagajo, 15,39 % vprašanih pa, da ga najverjetneje ima. Ta znesek zagotovo ima 12,31 % vprašanih.

Največ odgovorov je bilo “Zagotovo ne” pri verjetnosti zadolževanja pri bankah, kar 64,06 % vprašanih. Sledijo dogovori malo verjetno – 18,75 %, ne vem – 12,5 % in najmanjše število vprašanih meni, da je zelo verjetno (3,13 %) ali zagotovo da (1,56 %).

Največ študentov je izjavilo, da bodo zagotovo začeli delati, torej je študentsko delo kot eden od načinov zbiranje tega denarja. Zelo verjetno jih je odgovorilo 30,16 %, da bodo najverjetneje našli dodatno zaposlitev, 12,7 % vprašanih ne ve, ali bi v takšni situaciji iskali zaposlitev in 9,52 % vprašanih najverjetneje ne bo iskalo zaposlitve, če bodo zahtevali dokazovanje obstoja 5000 € na računu. 9,52 % anketirancev je izjavilo, da ob takšni priložnosti zagotovo ne bo iskalo študentskega dela.

47,62 % anketirancev je dejalo, da bi v takem primeru začeli delati več, odgovor pa je bil zelo verjetno. Odgovor "Ne vem, je izbralo 13,85 % anketirancev, torej ne vedo, če bi v takšni situaciji delali več. 9,23 % anketirancev je odgovorilo, da najverjetneje ne bi več delali, 7,69 % pa v takšni situaciji zagotovo ne bi delali.

Na vprašanje o verjetnosti vrnitve domov v takšni situaciji je 46,88 % vprašanih odgovorilo, da študija zagotovo ne bo opustilo. Najverjetneje se 18,75 % anketirancev ne bo vrnilo domov, 21,88 % vprašanih pa ne ve, kaj bodo storili v takšni situaciji. Najverjetneje bi se vrnilo 6,25 % anketirancev, prav toliko pa bi študij v takem primeru zagotovo opustilo.

23,44 % anketirancev si zagotovo ne bi izposodilo celotnega zneska od staršev, 19,36 % vprašanih pa si dela zneska zagotovo ne bi izposodilo od staršev. Najverjetneje si 25 % vprašanih ne bi izposodilo celotnega zneska, 11,29 % pa si najverjetneje ne bi izposodilo dela zneska. Celotnega zneska ne ve, ali bi se 20,31 % vprašanih izposodilo, 11,29 % pa ne ve, ali bi si del izposodili od staršev. Zanimal naju je tudi znesek, ki si bi ga ali bodo izposodili od staršev. 15,63 % vprašanih bi si izposodilo 5.000 € pri starših (tj. starši so to sposobni financirati), 25,81 % vprašanih pa bi si del zneska izposodilo od staršev.

Ko gre za zadolževanje pri prijateljih ali družini, si 28,13 % vprašanih denarja zagotovo ne bi izposodilo, 9,38 % vprašanih pa bi zagotovo želelo so izposoditi znesek od prijatelja ali družine. Najverjetneje si 25 % anketiranih ne bi izposodilo denarja od prijateljev ali družine, medtem ko 14,06 % vprašanih ne ve, kaj bi storili v takšni situaciji, 23,44 % pa bi si najverjetneje izposodilo del 5.000 €.

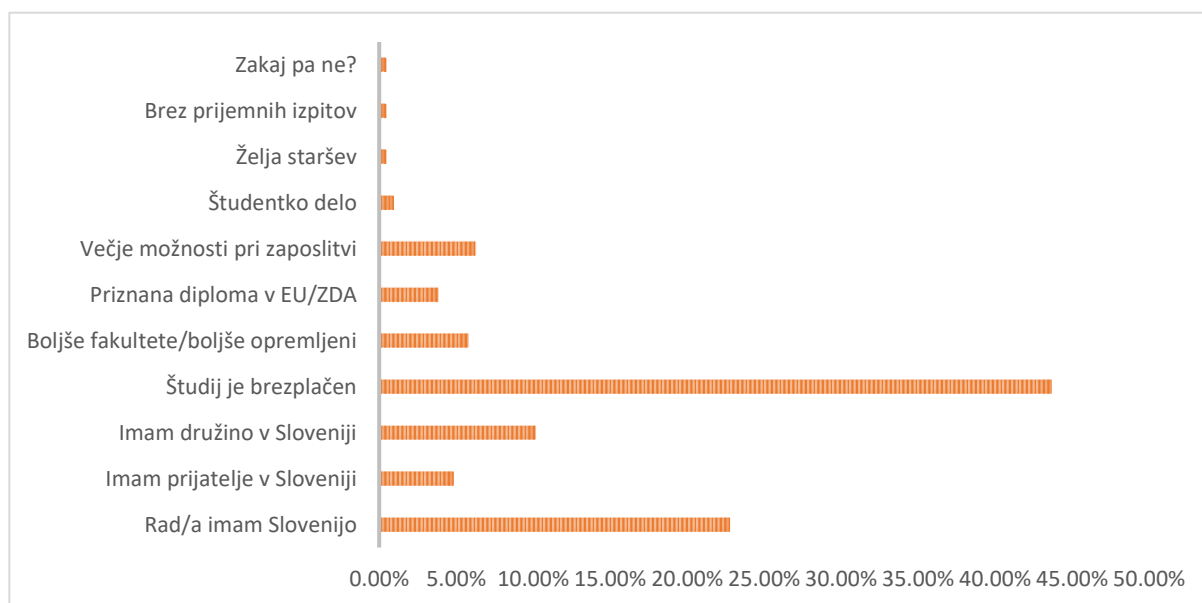
Intervjuvanec je povedal, da sprememba ni imela vpliva na njega, ampak na njegove starše, ker so oni bili tisti, ki so dali ta denar. Ostali študenti in študentke so omenili, da jim ta zakon predstavlja strah: *Vplivalo je name ... vsekakor se je nekoliko povečal strah (I5E15/I), ker bi morala tudi moja sestra priti študirat v Ljubljano, a je dovolj za eno, ali bo dovolj za obe in ali*

to pomeni, da mora imeti ena 5000 € na računu? Ali obe? (I5E15/2); kar je nek znesek, ki ga bomo, na srečo, uspeli prikazati, ampak v tistem trenutku ga ni bilo na obzoru ... tako da je bilo hud. (I5E15/3); Hmm ... no, malo sem bila v stresu, ko sem izvedela, sploh, da se ta sprememba zgodila ravno takrat, ko sem že vse pripravila za selitev. (I6E9). Razen stresa so študenti in študentke omenili da so žalostni, ker nekateri študenti in študentke zaradi pomanjkanja denarja ne bodo dobili vize in so bodo vrnil nazaj, en intervjuvanec je omenil da se počito grozno in da je noro kar je Zakon o tujcih (2021) prinesel s sabo. En intervjuvanec je opisal, kako se počutil, ko si je moral denar izposoditi pri sestri in pri dekletu, ker ni imel drugih možnosti, izrazil pa je tudi skrb za druge, ki se najdejo v tej situaciji; *In to je res hudo, ko moraš nekoga prositi za toliko denarja in veš, da si v tej situaciji nemočen. Kaj, če nimaš? Kaj pa, če nekdo nima sreče, da si od nekoga izposodi?*(I4E24/2). Omenjeno je bilo precej slabih občutkov, saj se je prikazovalo, da je to edini način dokazovanja zmožnosti financiranja; *ker se nisem zavedala, da obstajajo nekatere alternative in ko sem jih prvič slišala, nisem bila točno prepričana, kaj se je zgodilo in kakšne so moje možnosti zdaj, ko so se zgodile te sprememb.* (I5E13/2).

Tabela 2 Zakaj ste se odločili za študij v Sloveniji? n = 260

Razlogi prihajanja	Število obkroženih odgovorov	Procent obkroženih odgovorov
Študij je brezplačen	90	43,69 %
Rad/a imam Slovenijo	47	22,82 %
Imam družino v Sloveniji	21	10,19 %
Večje možnosti pri zaposlitvi	13	6,31 %
Boljše fakultete/boljše opremljeni	12	5,82 %
Imam prijatelje v Sloveniji	10	4,85 %

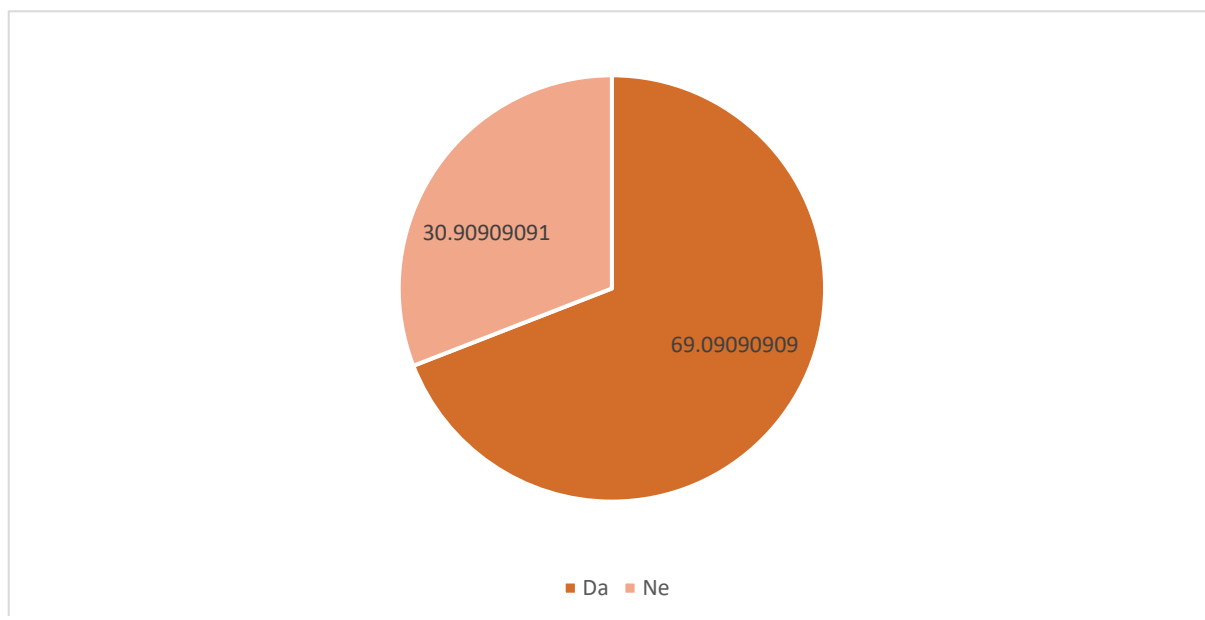
Priznana diploma v EU/ZDA	8	3,88 %
Večja možnost študentskega dela	2	0,97 %
Želja staršev	1	0,49 %
Brez sprejemnih izpitov	1	0,49 %
Zakaj pa ne?	1	0,49 %
Skupaj:	206	100 %

Graf 7 Zakaj ste prišli na študij v Slovenijo, odgovori pod odgovorom "Drugo" n = 35

Zanimalo naju je tudi, zakaj študenti in študentke iz držav nekdanje Jugoslavije prihajajo na študij v Slovenijo. Mnogi študenti so za seboj pustili družino, prijatelje in življenje, ki so ga zgradili v osnovni in srednji šoli, da bi se učili v novem okolju. Spraševali sva se, zakaj. Najvišji odstotek odgovorov je bil zato, ker je študij brezplačen. Za ta odgovor se je odločilo 43,69 % anketirancev, torej skorajda polovica anketirancev je navedlo, da je to eden med glavnih

razlogov, zakaj so se odločili za študij v Sloveniji, 22,82 % je povedalo, da imajo radi Slovenijo in da se želijo tja preseliti, 5,83 % je dejalo, da so bile fakultetne izbire v Sloveniji boljše. Anketiranci so tudi odgovorili, da je razloga njihove izbire, da bi imeli po končani fakulteti v Sloveniji boljše zaposlitvene možnosti (6,31 %), 10,19 % anketirancev je odgovorilo, da imajo družino v Sloveniji in da je to razloga preselitve, med tem ko je 4,85 % anketirancev dejalo, da

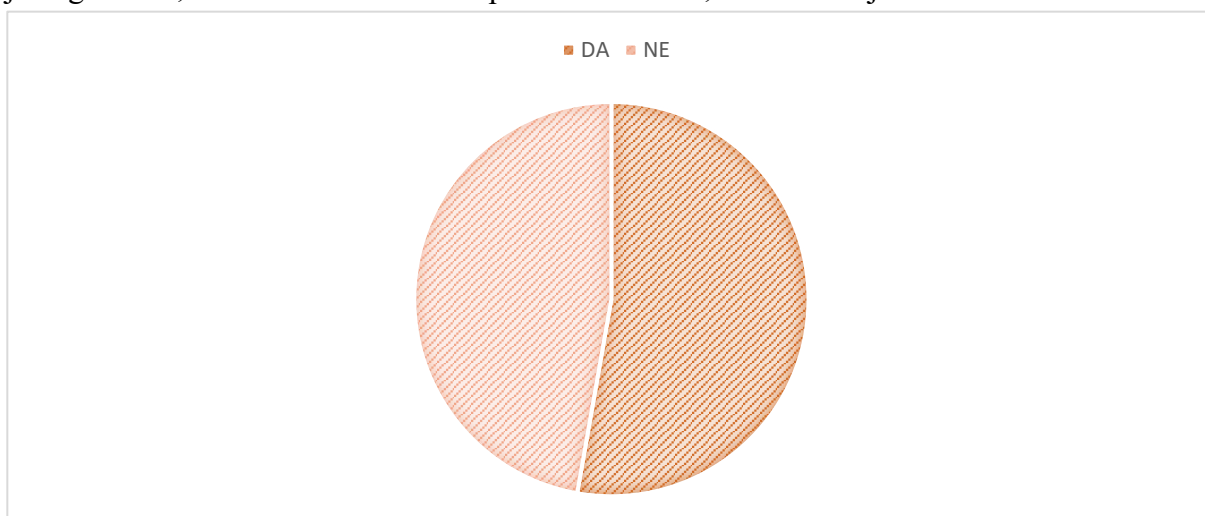
Graf 8 Ali trenutno imate dovoljenje za bivanje v Sloveniji? n = 125

je eden od razlogov ta, da imajo prijatelje v Sloveniji, 8 anketirancev, 3,88 %, pa se meni, da je pomemben podatek, da so diplome Univerze v Ljubljani priznane v Evropski uniji in ZDA. Dva anketirana sta povedala, da imata v Ljubljani boljše možnosti za študentsko delo (0,97 %), en anketiran (0,49 %) pa je navedel, da so pomembne želje staršev in ena anketirala oseba je izpostavila pomanjkanje sprejemnih izpitov na fakulteti. Eden anketirani (0,49%) je imel ob vpisu na fakulteto imel bolj sproščen odnos, pod kategorijo drugega pa je zapisal "Zakaj pa ne".

Postopek za pridobitev dovoljenja za bivanje

Z anketiranjem sva želeli tudi izvedeti, kolikšen odstotek anketirancev trenutno ima dovoljenje za bivanje oziroma kolikšen odstotek je zaključil postopek. Glede na dobljene rezultate je razvidno, da 30,9 % anketiranih še nima dovoljenja za prebivanje, 69,09 % pa je postopek zaključilo. Med intervjuji obstaja velika časovna razlika, zato je tudi od tega odvisno, ali so že pridobili dovoljenje za bivanje. Imele so ga štiri intervjuvane osebe (intervjuji opravljeni 22. 3. 2022, 17. 6. 2022, 20. 6. 2022. in 21. 6. 2022), dve intervjuvani osebi pa sta še vedno čakali na dovoljenje (intervjuja, opravljena 22. 3. 2022 in 20. 6. 2022).

Iz grafa je razvidno, koliko anketirancev je moralo dokazati obstoj 5.000 € in 53% anketirancev je odgovorilo, da so morali na računu prikazati 5.000 €, medtem ko je 47 % anketirancev lahko

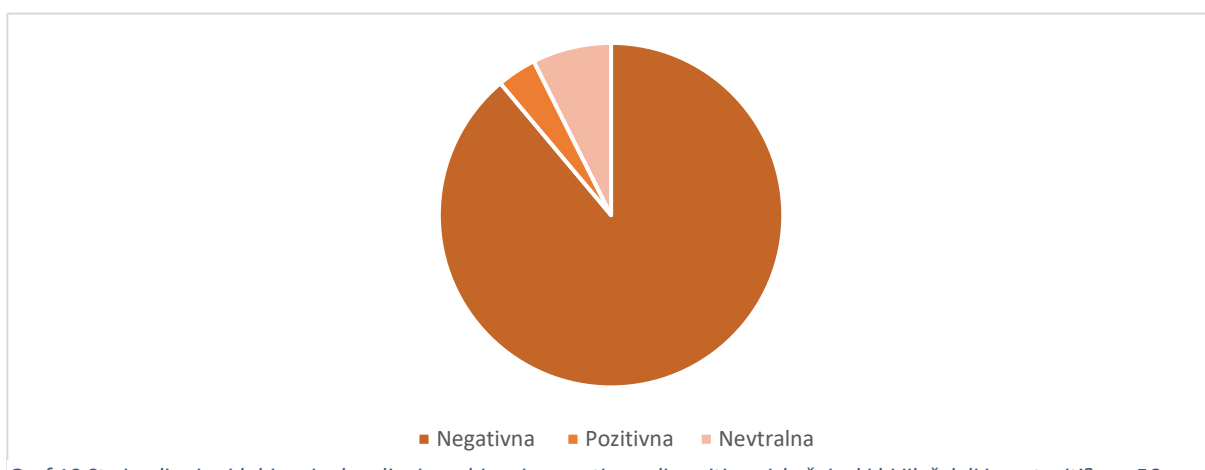

Graf 9 Ali ste morali pri pridobivanju dovoljenja za bivanje v Sloveniji (študentske vize) prikazati 5000 € na vašem računu? n = 125

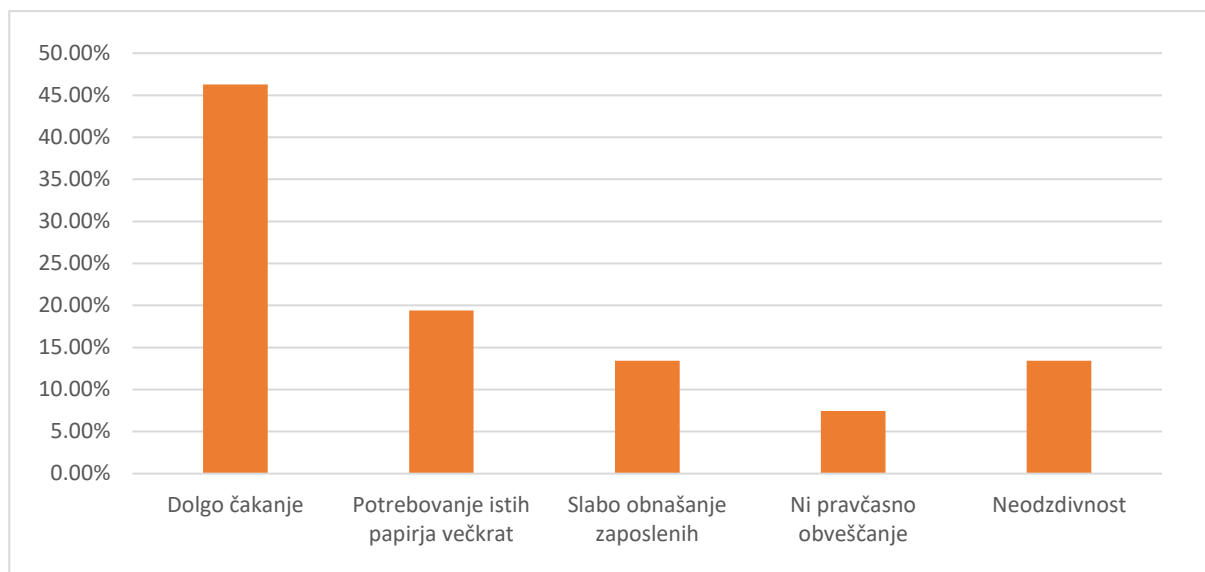
pokazalo drugi način dokazovanja zadostnih sredstev, torej več kot polovica anketiranih študentov in študentk je morala pri pridobivanju dovoljenja za bivanje prikazati obstoj 5000 € na računu.

Z analizo intervjujev sva ugotovili, da sta dve osebi morali dokazovati obstoj 5000 €, štiri osebe pa so lahko dokazale zmožnost financiranja s pomočjo plačnih list svojih staršev. *To je bila ena alternativa, jaz sem uporabila drugo, kjer sem jim poslala mamine bančne izpiske, mislim, da pravijo, za zadnjih šest mesecev (I5E9/2).*

Želeli sva izvedeti več o izkušnjah študentov in študentk iz držav nekdanje Jugoslavije pri pridobivanju dovoljenja za prebivanje. Njihove odgovore (ki so bili odprti) sva kategorizirali glede na pogostost in razliko odgovorov. Iz spodnjega grafa je razvidno, da je imelo največje

Graf 10 Ste imeli pri pridobivanju dovoljenja za bivanje negativne ali pozitivne izkušnje, ki bi jih želeli izpostaviti? n = 56

Graf 11 Skupinsko predstavljeno negativno mnenje glede procesa pridobivanja dovoljenja za bivanje

število anketirancev negativne izkušnje (88,89 %), 7,41 % pa jih je izjavilo, da imajo nevtralne izkušnje. Pozitivne izkušnje je med anketo omenilo 3,7 % anketirancev. Po nadaljnjih podatkih lahko vidimo razlago, zakaj so imeli nekateri anketiranci negativne izkušnje. Glede na to, da je bilo to neobvezno vprašanje, je odgovarjalo na vprašanje 43,9 % anketiranih, oziroma v anketi je svoje mnenje izrazilo 54 oseb.

Odgovore anketirancev sva združili v 5 skupin glede na negativne izkušnje pri pridobivanju dovoljenja za bivanje. Razdeljeni so bili glede na to, kaj je največja težava v postopku:

- 46,27 % anketirancev je povedalo, da jim je bila največja težava (ali je še vedno) dolgo čakanje. Anketiranci so navedli, da so dolgo čakali, medtem ko so omenili še nekatere druge težave (npr. zahtevanje istih dokumentov večkrat ali slab odnos zaposlenih do uporabnikov). Anketiranec je med drugim povedal, da obstajajo različni postopki glede na države, iz katere prihaja študent (določeni dokumenti, katere študent mora oddati Upravni enoti zaradi pridobitve dovoljenja za bivanje, se v Bosni in Hercegovini drugače dobijo za razliko od Srbije ali Makedonije), pet anketirancev je povedalo, da čakajo 6 mesecev oz. da so vlogo oddali septembra, torej da so v postopku že šest mesecev. Anketirana je povedala, da je predolgo čakala na klic in predajo dokumentov. Anketiranec je še poudaril, da je imel do zdaj izkušnje z delom Upravne enote pozitivne ali so te nevtralne, ampak so mu letos “zakomplicirali proces” in za to ni našel odgovorne osebe. Anketirani je ugotovil, da je vlogo za dovoljenje za bivanje oddal novembra, ampak postopka ni končal zaradi počasnosti dela zaposlenih na Upravni enoti.

En anketirani je želel opozoriti na dejstvo, da postopek traja predolgo in da če študent odda vlogo z ustrezno dokumentacijo, ne sme trajati dlje kot dva tedna ali 15 dni. Povedal je, da je možno dodati trajanju procesa še čas izdelavo kartice, ki po njegovem mnenju traja 5 dni, torej naj bo vse narejeno v 20 dneh. Anketirani je izjavil, da na dovoljenje za bivanje čaka 7 mesecev. En anketirani je dejal, da na dovoljenje za bivanje čaka dva meseca, en anketirani pa je zapisal, da dovoljenje za prebivanje čaka od decembra.

- 19,40 % anketirancev je povedalo, da jim je bila (ali je še vedno) večkratna težava zahtevanje istih dokumentov oz. da so jih zaposleni večkrat zaprosili za iste dokumente, ki so jih že oddali. Ena anketirana oseba je izjavila, da so jo trikrat prosili za bančni izpisek stanja na računu, omenila pa je tudi dolgo čakanje.

Ena anketiranka je povedala, da je morala dvakrat dati prstni odtis in da je morala iste papirje poslati še dvakrat. Zapisala je tudi, da bo morala, ko dobi dovoljenje za bivanje, ga podaljšati, saj kaže, da bo dovoljenje za bivanje poteklo ob koncu tega študijskega leta.

- 13,43 % anketirancev je povedalo, da je zanje največja težava slab odnos zaposlenih med postopkom do njih. Skupno je 9 posameznikov izrazilo nezadovoljstvo z ravnanjem zaposlenih na upravni enoti. En anketirani je omenil zaposleno osebo (z imenom in priimkom), s katero je imel negativno izkušnjo, vendar bova to ime pustili anonimno. Ena anketiranka je dejala, da se z njo niso želeli pogovarjati ne v srbsčini ne v angleščini, čeprav se je preselila v Slovenijo pred kratkim in niso imeli razumevanja za to, da ni imela dovolj časa se naučiti novega jezika.

En anketirani je povedal, da imajo zaposleni v primeru klicanja na Upravno enoto navado, da v nekem trenutku pogovora samo odložijo slušalko. Drugi pa je dejal, da so zelo neprijazni. Ena anketiranka je povedala, da je bila uradnica do nje neprijazna in da je prosila le za podatke, s koliko denarja namerava živeti "tam" (v Sloveniji). Napisala je tudi, da je doživela psihične posledice zaradi besedišča, ki ga je uporabljala uslužbenka. Ena anketirana je povedala, da je imela težave z uradnico, ki je vodila njeno zadevo, ko jo je obvestila, da ne dela več na upravni enoti, saj ni mogla priti do podatka, kje je v postopku pridobivanja dovoljenja za bivanje. En anketirani je zapisal, da so ga, ko se je pojavil na Upravni enoti na naročeni termin, vrgli ven z izgovorom, da je prišel izven delovnega časa.

- 7,46 % anketirancev je povedalo, da je zanje največja težava to, da niso bili obveščeni o svojem postopku in dokumentih, ki jih potrebujejo za dokončanje prijave. Ena anketirana je povedala, da postopek predolgo traja, ker ni bila obveščena, da ni predložila ustrezne dokumentacije. Druga anketirana se je pritožila, da je čakala dva meseca, da je prejela informacije o tem, katere dokumente potrebuje, čeprav je te dokumente že priložila. Povedala je še, da je v postopku že 6 mesecev in ni obveščena, kateri dokumenti ji manjkajo. Ena anketiranka je povedala, da je čakala dva meseca, da so delavci z Upravne enote povedali, da njeno potrdilo o vpisu ni označeno s pravilnim datumom.

- 13,43 % anketirancev je povedalo, da je največja težava neodzivnost zaposlenih, torej neodzivnost na klice, sporočila, e-pošto in osebna povpraševanja. Ena anketiranka je povedala, da je čakala 6 mesecev, dokler se ni sama oglasila na Upravni enoti zaradi informacij. Eden od anketirancev je njihovo neodzivnost opisal z besedo "kaos". Ena anketiranka štiri mesece ni dobila odgovora na vprašanje, kateri dokumenti ji manjkajo. Povedala je, da je poslala od 10 do 15 elektronskih sporočil, da ji je svetovalec na Upravni enoti sporočil, da ne dela več na njenem postopku in je ni obvestil o nadaljnjih dejanjih. En anketirani je dejal, da je "skoraj nemogoče" stopiti v stik z Upravno enoto in njenimi zaposlenimi.

En študent je izpostavil svojo izkušnjo, oziroma svoj specifičen primer, skozi kateri je izrazil svojo frustracijo zaradi izjemne situacije in specifičnega statusa zaposlenosti njegove mame, saj meni, da o takih primerih niso niti razmišljali, ko so uvedli spremembe zakona; *Imam izkušnjo, zato mislim, da bo dobro, da jo delim tukaj (I2E14). Z Upravne enote sem mesec in pol po tem, ko sem oddal tisto prošnjo za vizo, prejel dopis ... prošnjo za dopolnitev, da nimam dokazila, da imam sredstva za preživetje (I2E15/1). Poslal sem sredstva in poslal sem pogodbo o slaščičarni, kjer dela mama, se pravi, da je njen objekt in da je zaposlena in da me financira (I2E15/2). Zdaj, če imaš svoj denar, če delaš, ga lahko pokažeš, jaz pa ga nimam. Plačilne liste od tega meseca na primer ne morete poslati, ker je ne morete pokazati, čeprav trenutno delate in zaslužite več kot 402 evra (I2E16/1), ker iščejo plačilne liste od lani in letos, da imaš tisto številko 5000 € (I2E16/2), oziroma da si ti zaslužil toliko, jaz pa nisem zaslužil toliko in tega nisem mogel pokazati (I2E16/3). Nič jim ne pomeni, da imam zdaj službo (I2E16/4). Zahtevajo, da imaš vsaj 402 evra, ne gledajo pa, ali ti bo kaj ostal, ali od kod ti denar, mar jim je le, da ga imaš (I2E16/5). Problem pri meni je bil, ker je moja mama zasebnica in zakon v Bosni pravi, da ji ni treba izplačevati plače, zato nima svoje plačilne liste in ji zato nisem mogel pokazati (I2E17/1). To je specifičen primer, na katerega verjetno nihče ni pomislil (I2E17/2).*

Študenti in študentke, s katerimi sva opravili intervju, so načeloma slišali o postopku in bili informirani glede postopka pridobitve dovoljenja za bivanje tako, da so slišali od nekoga drugega, ki je bil v procesu ali živi dlje časa v Sloveniji. *Moja teta je mimogrede iz Slovenije (I3 E20). Razložila mi je vse, kaj potrebujem za dovoljenje za bivanje (I3 E21).*

Noben od intervjuvanec ni bil vprašan, koliko traja postopek, ampak jih j veliko o tem želelo govoriti. *Potem pa so nekje decembra prosili za dodatek (I1E11), in tukaj trenutno še čakam na vizo (I1E12). Bil je september ... zdaj je marec ... nihče me ne kliče (I1E21). Septembra sem ga poslal nazaj (I3E22/2). In nameraval sem iti domov do novega leta, nameraval sem ga zagotovo dobiti (I3E23/1). Mislim, od septembra do decembra so imeli čas (I3E23/2). Ampak nisem bil edini, tudi moji prijatelji niso dobili vizuma (I3E24).* Intervjuvanec se je zaradi svojih želja, da gre domov za novo leto, naročil in dobil termin na Upravni enoti Ljubljana – oddelek za tujce in je našel rešitev, oziroma je napisal prošnjo, v kateri je zaprosil, da bi dovoljenje bilo rešeno čim hitreje, vendar pa je ob tem potrebno navesti tehten razlog, denimo smrt v družini ali nujna iskanje študenta ali študentke v matični državi. En intervjuvanec je povedal, da je čakanje predolgo, oziroma da je oddal vlogo za pridobitev dovoljenja za bivanje 31. septembra 2021 in je v času opravljanja intervjuja še vedno čakal na odziv Upravne enote Ljubljana (intervju je bil opravljen 20. 6. 2022). Ena študentka je izpostavila, kako dolgo je čakala in zakaj je težava, da je tako dolga čakalna dob: *Drugič, ta proces je trajal zelo dolgo (I5E17/1). Vse papirje sem oddala 1. 10 ali 2. 10. Poslala sem jim po pošti, prejeli so 8., vizo pa sem dobila 2. marca (I5E17/2), s tem, da je bil vsakič prestop meje stresen in vedno upam, da me bodo spustili v državo in nikoli nisem imela težav, na srečo (I5E17/3). Ko sem se prvič vračala z vizo, je bilo pred mano dekle s težavo, ko so jo ustavili na meji in jo začeli spraševati, zakaj še nima vize (I5E17/4). Mejo lahko prestopiš s potrdilom, da si v postopku pridobivanja vize ... ni nič hudega, ampak jaz že nekaj mesecev nimam nobenega kontakta. Na kontakt čakam 5 mesecev. Vse vrste (I5E18). Torej ... Ne ravno prijetna izkušnja (I5E19).* Druga študentka je omenila, da je čakala na dovoljenje za bivanje 4 mesece in da je v tistem času niso glede postopka niti enkrat kontaktirali. Na koncu so jo kontaktirali po elektronski pošti in ji napisali, da je dovoljenje odobreno.

Ko so morali podati mnenje o delovanju oziroma učinkovitosti Upravne enote Ljubljana – oddelek za tujce, so imeli študenti in študentke veliko povedati. En študent je omenil, da se je poslabšalo delovanje Upravne enote: *Bila so tudi obdobja, ko je vse nekako delovalo in ni bilo potrebno tako dolgo čakati in komplicirati, vendar se je to v zadnjih 2 ali 3 letih spremenilo*

(I2E29). En intervjuvanec je povedal, kako je potekal proces pridobitve in kako se je ob tem počutil, ko je šel skozi proces. Sarkastično je povedal: *Izkušnja je bila čudovita (I4E44)*. Nadaljeval je, da je poskusil klicati in dobiti nekoga v enoti vsaki dan, en teden, potem je nehal in 6 mesecev ni dobil nobenega papirja s strani Upravne enote Ljubljana, potem je ugotovil, da je nalog za dopolnitev dokumentacije bil poslan na napačen naslov. Študentka, ki je bila v procesu pridobitve dovoljenja za bivanje 4 mesece, je omenila, da v tistih štirih mesecih ni vedela niti, ali so na Upravni enoti prejeli njeno dokumentacijo, ki jo je poslala po pošti, vendar je menila, da je, saj je poslala dokumenta s pošto sledenja. Intervjuvanec je povedal, da proces traja precej dolgo in da je v tem postopku moral ponovno prikazati plačilne liste, pa tudi kje in kako njegovi starši trošijo denar, o tem je povedal: *Kar je bilo zame zelo neumno, saj že imam tistih 5.000 € na računu, ki sem jih poslal, zdaj je pomembno, kje moji starši porabijo denar, njegova plača (očeta) je bila razdeljena na dva dela, zato jo je prejemal dvakrat na mesec, rekla mi je (zaposlena oseba na upravni enoti), da to ni zakonito in me je naredila en majhen problem (I3E28/3)*. Isti intervjuvanec je omenil, da mu je na začetku manjkalo EMŠO, ker ni vedel, da se to lahko pridobi na fakulteti in je dobil takoj naslednji dan obvestilo o tem, da manjka ta podatek. Nato je povedal: *Tako, da je bilo super, da so si takoj ogledali (I3E38)*.

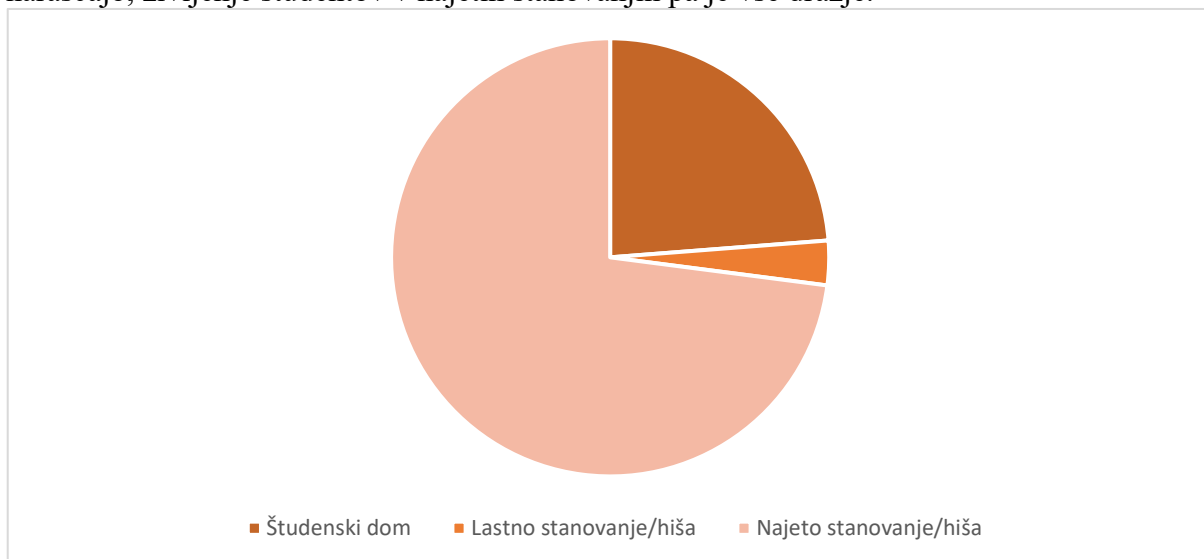
Veliko študentov in študentk je med intervjuji omenilo, da so imeli precej slabe izkušnje glede dosegljivosti Upravne enote Ljubljana – oddelka za tujce. Povedali so, da niso bili pravočasno obveščani ali da niso bili sploh obveščani; *Niso me kontaktirali, ko sem jim pisal maile v ponedeljek, sredo, petek (I4E31) ... In ko gre za odzivnost na splošno, je potrebno nekaj drugega (I4E43)*. En intervjuvani je povedal, da je imel težave na obeh straneh, ko je on njih poskušal kontaktirati in pri njihovem nekontaktiranju glede postopka. *Poskušal sem jih kontaktirati po elektronski pošti, po telefonu, telefon je vedno zaseden (I1E22), čeprav kličejo, informacij iz varnostnih razlogov ne bodo povedali, saj trdijo, da po telefonu ne morejo ničesar storiti (I1E23/1) in se ne morem naročiti, ker nimam podlage, zakaj bi prišel, nimam razloga, da pridem po vizo, nič (I1E23/2) ... še vedno me nihče ne kontaktira za vizo (I1E24)*.

Študenti in študentke so med intervjuji največkrat omenjali, da je postopek trajal predolgo in zaradi tega so morali pošiljati dokumentacijo, ki so jo že oddali pri oddaji vloge za pridobitev dovoljenja za bivanje. Ti dokumenti so bili bančni izpisi starševskih bančnih računov, podpis izjave o financiranju s strani staršev, zdravstveno zavarovanje, kje starši trošijo denar, potrdilo o nekaznovanosti. En študent je omenil, da je potrebno kar nekaj dokumentov pridobiti v matični državi, česar pa se vedno ne da narediti preko spleta.

Ko gre za odnos zaposlenih do študentov na Upravni enoti Ljubljana – oddelek za tujce je bilo zaznati mešana mnenja. En intervjuvani je hotel izpostaviti negativno obnašanje zaposlenih: *Ne morem verjeti, da jim je tako vseeno (I2E18). Potem mi je rekla: "Najbolje bi bilo, da poiščeš 5000 evrov, ker mama ne more pokazati plačilne liste." Na to sem rekel: "No, ti o tem govoriš, kot da je 5 evrov.", nato pa je rekla: da "Sposodi od nekoga." (I2E19).* Intervjuvanec je povedal, da bo našel način, da nakaže 5000 € na račun, ampak je želel poudariti, da so bili zaposleni do njega nestrpni in da niso čisto dobro razumeli zakona oziroma spremembe zakona. Še enkrat je žele prikazati situacijo: *5 000 evrov, to je 10 000 mark, moji starši nimajo 10 000 mark, kaj pa zdaj? (I2E21).* Drugi intervjuvanec je omenil, da so se delavci in delavke do njega na upravni enoti obnašali korektno. Povedal je, da ko je klical, da se dobi termin, je vse bilo v redu *in ko sem se slišal z njimi, so bili "fini" (I3E40/1).* Isti intervjuvanec je povedal, da ko je pisal prošnjo za hitrejši postopek, je imel slabo izkušnjo z eno zaposleno osebo na upravni enoti, oziroma sam v tistem času ni govoril slovensko, ker je bil prvi letnik fakultete in zaposlena mu ni hotele povedati, kaj naj napiše v prošnjo in pa kako. En intervjuvanec je povedal naslednje: *Nič. Težav ni bilo, bili so pravilni, le za naročanje terminov sem klical, in so bili dobri (I4E40). In pri dopolnjevanju te dokumentacije so mi povedali, kaj rabijo in to je to, ni problema (I4E41). Mislim, da je bil, kar zadeva ljudi, zelo konkreten odnos (I4E42).*

Intervjuvanim je bilo zastavljeno vprašanje, ali kaj posebej želijo omeniti, izpostaviti, česar se medve nisva dotaknili in ena študenta je izpostavila dodatne stroške, ki jih prinaša proces: *Jezi me na primer vrsta obvestila, ki nas prisili v dodatne stroške, kot je kopiranje potnega lista (I5E16/1). Celoten potni list sem kopirala za 20 evrov, kar je, na primer, nepotreben strošek (I5E16/2).* En intervjuvani je izpostavil, da je letos prevelika gneča, izpostavil pa je tudi, da so mu vsakič pošiljali dokumentacijo in prošnje za dopolnitev dokumentacije na napačen naslov. Omenil je tudi, da so cene vizuma oz. dovoljenja za prebivanje previsoke in da je v drugih državah veliko ceneje pridobiti dovoljenje za bivanje.

Raziskali sva tudi, kako in kje živijo anketiranci. V anketi so odgovarjali, kje v Sloveniji živijo (študentski dom, hiša ali stanovanje). Pomembna informacija za naju je bila, kje v času študija živijo študenti iz bivših jugoslovanskih republik v Sloveniji. Stroški najema nepremičnin naraščajo, življenje študentov v najetih stanovanjih pa je vse dražje.

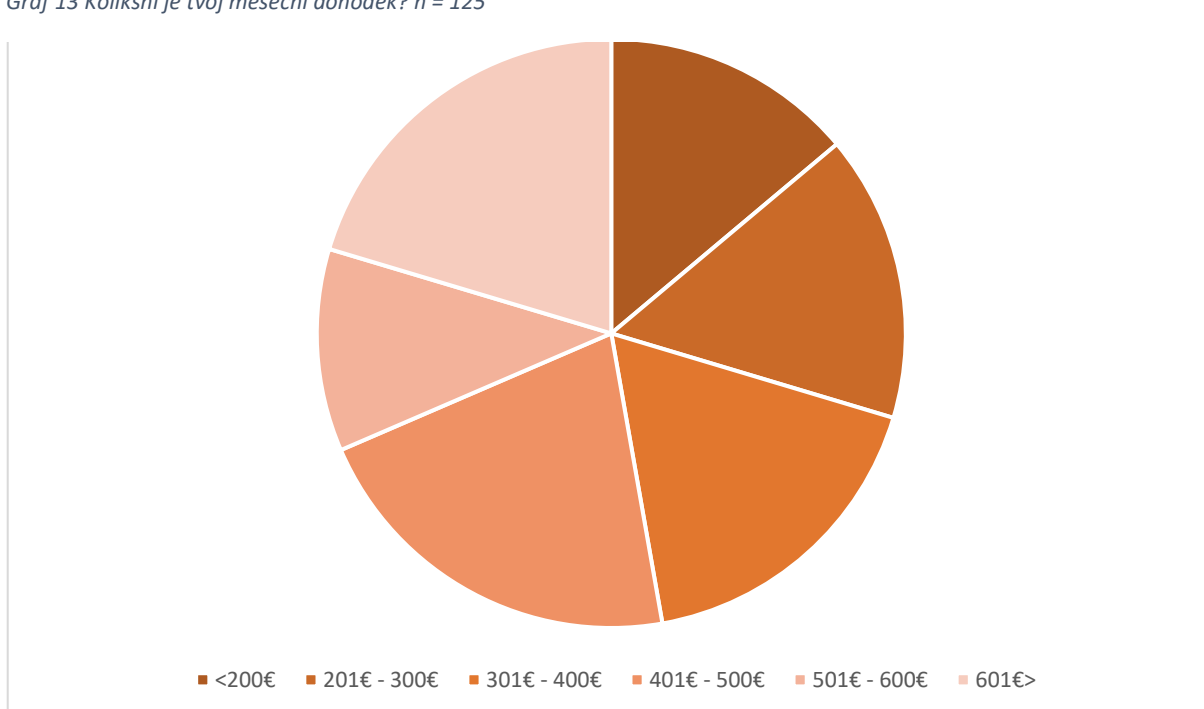

Graf 12 Kje živite v Sloveniji? $n = 125$

Iz grafa je razvidno, da 72,95 % anketirancev živi v najemniških sobah/stanovanjih/hišah. 23,77 % anketiranih živi v študentskih domovih v Ljubljani in 3,28 % anketiranih živi v lastnih prostorih.

Zakon o tujcih (2021) o internem razumevanju določb (interno razumevanje določb je mogoče ugotoviti glede na izkušnje študentov v anketi in intervjujih) zahteva predložitev zneska 5.000

Graf 13 Kolikšni je tvoj mesečni dohodek? $n = 125$

€ na bančnem računu, če plačilna lista staršev ne presega državnega mesečnega minimalnega dohodka. Ta stavek je treba uporabljati previdno, saj se ne preverja neposredno med raziskavo, temveč posredno z odgovori anketirancev. Minimalni mesečni dohodek v času raziskave je znašal 402,18 €. Torej, ko sva razumeli to razlago zakona, sva želeli izvedeti, kolikšen mesečni dohodek imajo študentje najine raziskave vsaki mesec.

Pri mesečnih dohodkih anketirancev se opazi, da večina anketiranih vsak mesec izpolnjuje državni minimum (52%). 48 % anketirancev te zahteve ne izpolnjuje:

- 14 % anketirancev ima manj kot 200 € na mesec,
- 16 % ima med 201 € in 300 € dohodka na mesec in
- 18 % vprašanih ima od 301 € do 400 € mesečnega dohodka.

Preostalih 52 % anketiranih ima višji mesečni dohodek od državnega minimuma:

- 21 % vprašanih ima med 401 € in 500 € mesečnega dohodka,
- 11 % anketiranih ima od 501 € do 600 € na mesec in
- 20 % vprašanih ima več kot € 601 mesečni dohodek 200 € ali več, višji mesečni dohodek od državnega minimuma.

S temi pridobljeni podatki sva lahko izračunali povezanost med spremenljivkama mesečni prihodek in potreba dokazovanja obstoja 5000 € na računu študenta ali študentke. S Hi-kvadratom sva izračunali povezanost med spremenljivkama. "Hi-hvadrat test", ki je statistična metoda, omogoča ugotavljanje neodvisnosti kategoričnih podatkov oziroma testiranje ujemanja opazovane frekvenčne porazdelitve s teoretično in z njegovo variacijo "Likelihood ratio" pa nam omogoča ugotavljanje ujemanja podatkov z modeli (Sajovic, 2016, str. 100). Hi kvadrat nam pove, če obstaja povezanost med dvema spremenljivkama, med tem ko Kramerjeva α pove, kolikšna je ta povezanost. V primeru omenjenih spremenljivk Hi kvadrat znaša 13.1039, kar pomeni, da med spremenljivkama obstaja povezanost, med tem ko Kramerjeva α znaša 0,3361, kar pomeni, da obstaja močna povezanost med spremenljivkama mesečni prihodki študentov in študentk in potreba dokazovanja 5000 € na njihovem računu.

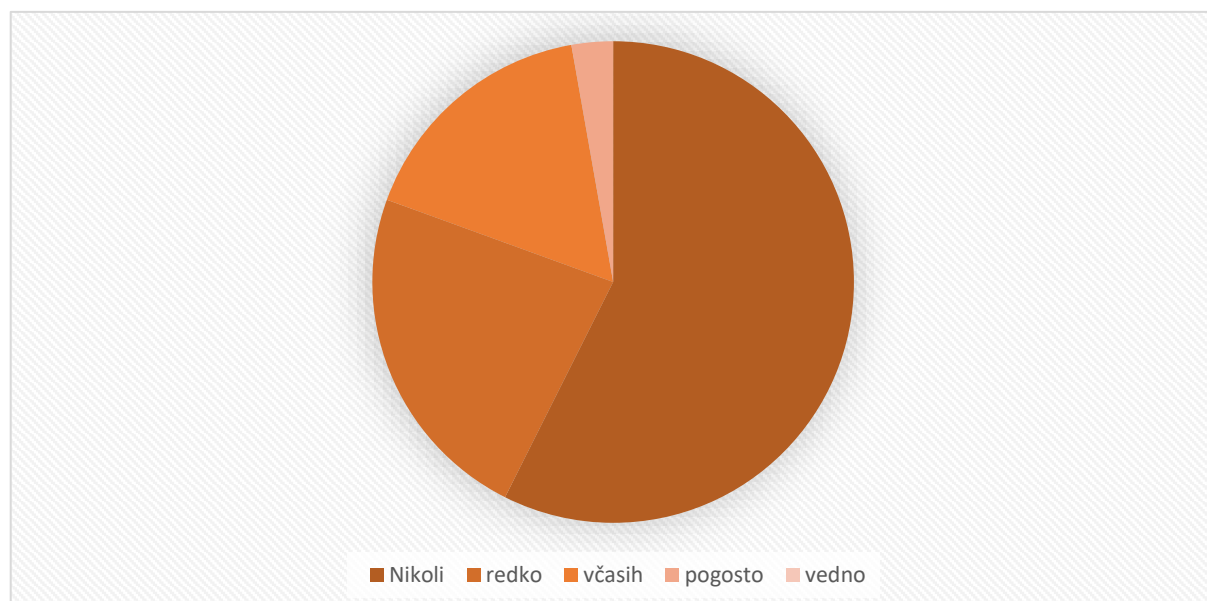
Od mesečnih dohodkov, ki jih imajo anketirani študentje in študentke vsak mesec, naju je zanimalo, kolikšen je povprečni strošek anketirancev, ki ga dajejo za najem bivalnega prostora v Ljubljani. Najnižji in najvišji znesek se razlikujeta za 500 €, tako da je minimalni mesečni

znesek, ki ga anketiranci plačajo, 100 € na mesec, maksimalni znesek, ki ga anketirani plačajo vsak mesec, pa znaša 600 €. To razliko v stroških je mogoče pojasniti z dejstvom, da imajo tuji študenti in študentke, ki študirajo v Ljubljani, omejeno število stanovanja v študentskem domu in so pogosto primorani se odločiti za opcijo najema stanovanja/sobe ali hiše, kar je dražja opcija. Povprečje vseh odgovor pa je 219 € na mesec.

Tabela 3 - Koliko približno svog prihoda daješ za dom/stan u € (evrima)? (Napiši približan iznos, ako ga nema, napiši 0€)
n=125

Q13		Koliko mesečno plačaš za dom/stanovanje v €? (Napiši približen znesek, če ga ni, napiši 0€)				
		Veljavno	Št. enot	Povprečje	Minimum	Maksimum
		105	120	219	100	600

Eno od najinih raziskovalnih vprašanj je, kako pogosto anketiranci v Sloveniji ne uspejo poravnati položnice, ne glede na njihov mesečni dohodek.

Graf 14 Ali se vam je v zadnjem letu zgodilo, da niste mogli poravnati položnice in/ali najema? n=125

Največje število anketirancev je povedalo, da se jim to nikoli ni zgodilo, torej da vedno poravnajo položnice (57,41 %), 23,14 % vprašanih redko ne plača položnic pravočasno, 16,67 % vprašanih včasih ne plača položnic pravočasno. in 2,78 % vprašanih pogosto ne plača računov pravočasno. Nihče med anketiranimi ni izbral vedno, kar pomeni, da nihče nikoli ni v situaciji, da svojih obveznosti sploh ne poravna.

Vidimo, da večina anketirancev položnice vedno plača pravočasno, nekaterim anketirancem se zgodi redko, nekaterim pogosteje, da nekoliko zamudijo, vendar nihče od anketirancev ni izbral, da imajo težave s plačevanjem položnic vsak mesec, ne glede na mesečne dohodke študentov.

Tako je mogoče ugotoviti, da študentje in študentke, ki imajo različne dohodke in živijo v različnih razmerah (stanovanja, hiše, študentski domovi), lahko redno plačujejo najemnino in položnice.

4.1 Preverjanje hipotez

Spraševali sva se, če obstaja povezanost med mesečnim dohodkom in potrebo dokazovanja obstoja 5000 € na računu študenta/študentke kot dokazovanje zadostnih sredstev tekom procesa pridobivanja dovoljenja za bivanje. Najina hipoteza je bila, da obstaja povezanost med mesečnim dohodkom in potrebo dokazovanja 5000 €. Hipotezo sva z najinimi rezultati raziskave potrdili, saj obstaja šibka povezanost med mesečnim dohodkom in potrebo po dokazovanju 5000 €. Mesečni dohodek, ki je minimalen in odrejen od strani Republike Slovenije, znaša 402,18 €, torej 48 % študentov in študentk ne izpolnjuje tega pogoja oziroma ima 14 % oseb manj kot 200 € na mesec, 16 % ima med 201 € in 300 € dohodka na mesec in 18 % ima od 301 € do 400 € mesečnega dohodka. Na drugi strani večina študentov in študentk izpolnjuje ta pogoj za pridobitev dovoljenja za bivanje, oziroma 21 % oseb ima med 401 € in 500 € mesečnega dohodka, 11% ima od 501 € do 600 € na mesec in 20 % oseb ima več kot 601 € dohodka vsak mesec. Ko pogledamo, koliko študentov in študentk je moralo prikazati obstoj 5000 € na računu, kot enega od načinov dokazovanja obstoja možnosti financiranja, je 53 % anketiranih odgovorilo, da so morali dokazati obstoj 5000 €, medtem ko je 47 % anketirancev lahko sredstva dokazovalo na drugi način. S Hi-kvadratom sva izračunali povezanost med spremenljivkami in znaša 13.1039, kar pomeni, da med spremenljivkama obstaja povezanost, med tem ko Kramerjeva α znaša 0,3361, kar pomeni, da obstaja močna

povezanost med spremenljivkama mesečni prihodek študentov in študentk in potreba po dokazovanju 5000 € na računu študentov in študentk.

Spraševali sva se tudi, če imajo tuji študenti in študentke, ki prihajajo iz bivših jugoslovanskih republik, ki študirajo v Sloveniji, v povprečju več kot 402,18 € prihodka vsak mesec. Najina hipoteza je bila, da je povprečje mesečni prihodek tujih študentov in študentk višji kot 402,18 €. Najina hipoteza je bila potrjena, namreč največ študentov ima prihodke med 401€ in 500€ na mesec.

Tretja stvar, ki naju je zanimala, je bila, koliko mesečnega dohodka vsaki mesec povprečno namenijo za strošek bivanja v Sloveniji. Hipoteza je bila, da tuji študenti in študentke iz bivših jugoslovanskih republik, ki študirajo v Sloveniji, za stanovanje/dom/hišo v povprečju dajo več kot 200 €. Najina hipoteza je bila potrjena, saj je povprečni strošek študentov in študentk, ki prihajajo v Slovenijo na študij, 219 € na mesec. Minimalni znesek, ki ga namenijo za plačevanje najemnine, je 100 € na mesec, najvišji pa 600 € na mesec. Razlika je 500 €. To razliko je mogoče pojasniti dejstvom, da imajo tuji študenti, ki študirajo v Ljubljani, omejeno število prostora v študentskem domu in so pogosto primorani se odločiti za opcijo najema stanovanja/sobe ali hiše, kar je bolj draga opcija.

Spraševali sva se, zakaj študenti in študentke, ki prihajajo iz držav nekdanje Jugoslavije, vpisujejo študij na Univerzi v Ljubljani. Hipoteza je bila, da največje število tujih študentov in študentk, ki prihajajo iz bivših jugoslovanskih republik, pride študirat na Univerzo v Ljubljani, ker je študij brezplačen. Najina hipoteza je bila potrjena, saj je največje število študentov in študentk odgovorilo, da je migriralo v Slovenijo, ker je študij brezplačen. Tako je povedalo 43,69 % tujih študentov in študentk, torej skoraj polovica je navedla, da je to eden izmed glavnih razlogov, zakaj so se odločili za študij v Sloveniji. 22,82 %, se jih je opredelilo, da imajo radi Slovenijo in da se želijo tja preseliti, 5.83 % da so bile fakultetne izbire v Sloveniji boljše 6,31% študentov in študentk pa je odgovorilo, da bi imeli po končani fakulteti v Sloveniji boljše zaposlitvene možnosti, 10,19% ima v Sloveniji družino in je to razloga preselitve, 4,85 % oseb je dejalo, da je eden od razlogov ta, da imajo prijatelje v Sloveniji, 3,88 % pa je pomembno, da so diplome Univerze v Ljubljani priznane v Evropski uniji in v Združenih državah Amerike. 0,97 % oseb meni, da v Ljubljani obstajajo boljše možnosti za študentsko delom, 0,49 % pa je navedel, da so pomembne želje staršev in enak odstotek je izpostavil

pomanjkanje sprejemnih izpitov na fakulteti, 0,49% anketiranih pa je kot odgovor zapisal "Zakaj pa ne".

5 Razprava

Do danes je narejeno malo raziskav o študentih in študentkah, ki prihajajo iz držav nekdanje Jugoslavije, oziroma vedno ko je opravljena raziskava, so populacija vsi mednarodni študenti, ki študirajo na Univerzi v Ljubljani.

Namen najine raziskave je bil spoznati težave študentov in študentk, ki prihajajo iz držav bivše Jugoslavije na študij na Univerzo v Ljubljani glede procesa pridobitve dovoljenja za bivanje in novih sprememb Zakona o tujcih (2021). Omejene težave sva opazili pri lastni izkušnji, ko je ena izmed avtoric začela postopek za pridobivanje dovoljenja za bivanje. Ko sva slišali, da so se uvedle spremembe v Zakonu o tujcih (2021), sva bili presenečeni. Po pogovoru s prijatelji sva ugotovili, da bo sprememba povzročala veliko težav pri študentih in študentkah. Njihovo mnenje je bilo precej negativno in niso mogli razumeti, zakaj se je ta zakon spremenil, pogovarjali so se o tem, da je zakon uveden, da bi se zmanjšalo število balkanskih študentov in študent, ki so želeli v Sloveniji študirati.

Pogovarjali so se o tem, da mnogim ne o uspelo, na računu od 15. 6. 2021 zagotoviti 5000 € (ko so spremembe Zakona o tujcih (2021) začele biti veljavne) do 30. septembra (zadnji dan za oddajo vloge za podaljšanje dovoljenja za bivanje) in da če se bo to od njih zahtevalo, ne vedo, kako denar prikazati. Povedali so, da so prišli v Slovenijo, saj so slišali, da je študij brezplačen in čeprav je študij še vedno brezplačen, Zakon kvari to resnico in povzroča mnoge težave. Prav tako redno plačujejo za bivanje in če bodo imeli na računu zahtevani znesek, ga ne bodo porabili za bivanje, ampak zato, da bodo svojo vlogo lahko obnavljali. Ugotovili sva, da mnogo študentov februarja ali marca še vedno ni dobilo dovoljenja za bivanje, čeprav so oddali vlogo v septembru ali najkasneje v novembru. To je naju spodbudilo k tej raziskavi.

Raziskali sva, koliko študentov je v mesecu marcu pridobilo dovoljenje za bivanje in na vzorcu 125 anketiranih ugotovili, da jih je 22,22 % bilo še vedno bilo v procesu pridobivanja dovoljenja za bivanje, 77,78 % študentov in študentk pa je dovoljenje že pridobilo. Med intervjuvanci so štiri osebe prejele dovoljenje za bivanje, dve osebi pa sta še vedno čakali. Ugotovitev naju je presenetila, saj sva mislili, da večje število študentov še vedno čaka na dovoljenje za bivanje. Te rezultate lahko razlagamo s tem, da je Upravna enota Ljubljane – oddelek za tujce bolj pozorno pregledala oddane vloge in da je za nekatere potrebovala več časa, za nekatere manj

ali da so študenti in študentke bili v procesu več mesecev, saj so morali dopolnjevati svoje vloge s dokumentacijami ki niso več bile veljavne, ko so zaposleni na enoti začeli s preverjanjem njihove dokumentacije.

Internacionalizacija v najširšem pomenu besede obsega vse oblike mednarodnega sodelovanja. Z ekonomskega vidika se internacionalizacija nanaša na širjenje ekonomske dejavnosti v več držav oziroma na vključevanje podjetij v mednarodno menjavo in mednarodno proizvodnjo, tako z vidika menjave blaga in storitev oziroma tekočega kapitalskega dela plačilne bilance kot tudi določenih oblik mednarodnega ekonomskega sodelovanja, ki v slednjih sploh niso zajete (Svetličič, 1996, str. 52). Glede na to, da ima večina študentov in študentk, ki prihajajo iz držav nekdanje Jugoslavije, mesečni dohodek več kot 401 € na mesec, lahko rečemo, da vplivajo na ekonomijo oziroma na lokalno gospodarstvo. Glede na najino raziskavo ima 20 % več kot 601 € mesečnega dohodka, 11 % ima dohodek med 501 € in 600 € na mesec in 21 % med 401 € in 500 € na mesec. Povprečje, ki ga študenti in študentke mesečno namenijo bivanju, je 219 €. Pri vprašanju, ali redno poravnava položnic, se noben študent/študentka ni opredelil/a, da jih ne more vedno poravnati, 2,78 % študentom in študentk pa se pogosto zgodi, da ne poravnajo računov pravočasno. To lahko razlagava, da študenti in študentke glede na njihov mesečni prihodek izberejo sebi ustrezen način življenja. Nobeden od študentov in študentk ne živi v stanovanju, ki ga ne more redno plačevati, študenti in študentke izbirajo mesto bivanja glede na to, ali mesečno lahko poravnajo vse stroške in jim ostane denar za financiranje njihovih vsakodnevnih stroškov. Z rednim poravnavanjem svojih obveznosti prispevajo k lokalnem gospodarstvu.

Število prijavljenih tujih državljanov na študijske programe UL iz leta v leto narašča. V letu 2021/22 je bilo vpisanih 3558 študentov brez slovenskega državljanstva (tuji študentje), kar predstavlja 9,1 % tujih študentov od vseh vpisanih študentov. Za leto 2022/23 je zadan cilj, da bo na UL vsaj toliko ali še več tujih študentov (Program dela Univerze v Ljubljani za leto 2022, str. 15). Za namen lažjega razumevanja prijavno-sprejemnega postopka se tujim kandidatom v sodelovanju z oddelkom za internacionalizacijo in strateškimi partnerstvi pripravlja predstavitveni video o prijavno-sprejemnem postopku za vpis v prvostopenjske in enovite magistrske študijske programe. Z informacijsko točko, prek katere so posredovane informacije za vpis tujim kandidatom in slovenskim kandidatom s končano srednjo šolo v tujini, se še naprej skrbi za kakovostno in celovito informiranje teh kandidatov za vpis (Program dela Univerze v Ljubljani za leto 2022, 2022, str. 12–13).

Čeprav Univerza v Ljubljani izboljšuje postopek vpisa tujih študentov, kljub temu opazimo, da imajo tuji študenti in študentke precej negativne izkušnje pri pridobitvi dovoljenja za bivanje, od česar je odvisno, če bodo ostali v Sloveniji ali ne, oziroma če bodo lahko v Sloveniji le tri mesece ali celotno študijsko leto. Študenti in študentke, ki prihajajo iz držav nekdanje Jugoslavije, so omenili da so imeli negativne izkušnje pri pridobivanju dovoljenja za bivanje, in sicer se je tako opredelilo 88,89 % študentov in študentk. Ta informacija naju ni presenetila, saj sva iz lastnih izkušenj in izkušenj prijateljev že pred raziskavo to predvideli. Presenetilo naju je, da so se študenti in študentke razpisali pri neobveznem vprašanju, saj sva mislili, da bo to storil le eden ali morda dva. To nam pove, da je študentom in študentkam pomembno, da se sliši njihovo mnenje, saj menijo, da bodo težave tudi prej rešene.

Študenti in študentke so največkrat omenili, da je sama pridobitev dovoljenja za bivanje dolgotrajna in da v tem vmesnem času niti ne morejo prečkati mejo, da bi šli domov na obisk. Večkrat so pozvani, da morajo dopolnjevati vlogo z isto dokumentacijo (ena anketirana oseba je povedala, da je morala dvakrat dati prstni odtis), in da so zaposleni na Upravni enoti Ljubljana – oddelek za tujce skozi celoten proces preveč neodzivni (ena anketirana oseba je njihovo neodzivnost opisala z besedo “kaos”) in da so bili večkrat neprijazni (glej Priloga 6: I2E18; I2E19) pa tudi, da niso bili pravočasno obveščani o samem postopku, manjkajoči dokumentaciji, včasih niti koncu postopka.

Ministrstvo za notranje zadeve (2021) je pojasnilo načine, s katerimi se sredstva na računu dokazujejo, torej ni potrebno dokazovati samo obstoja 5000€ na računu. Dokazuje se lahko z:

- dotacijami,
- podiplomskimi ali drugimi štipendijami,
- veljavnimi pogodbami o delu,
- zavezujočimi ponudbami za delo ali
- finančnimi zavezami v okviru organizacije s programom izmenjave študentov.

s pomočjo raziskave lahko opazimo, da obstaja velika povezanost med mesečnim dohodkom in potrebi dokazovanja 5000€ na računu študenta ali študentke v procesu pridobivanja dovoljenja za bivanje. Ko sva izračunali Kramerjevo α , sva opazili, da med tema dvema spremenljivkama obstaja močna povezanost. To lahko razlagamo s tem, da so delavci in delavke Upravne enote Ljubljana – oddelek za tujce upoštevali proceduro, Zakon o tujcih (2021) in ostale odredbe

glede dokazovanja zmožnosti financiranja. Ampak vedno obstajajo primeri, ki bi morali biti izjeme Zakona o tujcih (2021) ali procesa pridobitve dovoljenja za bivanje.

Tako so denimo spregledali, da je posameznik lahko lastnik podjetja, v katerem nima zavezujoče ponudbe za delo ali veljavne pogodbe o delu, ampak lastništvo podjetja. Intervjuvani so to izpostavili. *Imam izkušnjo, zato mislim, da bo dobro, da jo delim tukaj (I2E14). Z Upravne enote sem mesec in pol po tem, ko sem oddal tisto prošnjo za vizo, prejel dopis ... prošnjo za dopolnitev, da nimam dokazila, da imam sredstva za preživetje (I2E15/1). Poslal sem sredstva in poslal sem pogodbo o slaščičarni, kjer dela mama, se pravi, da je njen objekt in da je zaposlena in da me financira (I2E15/2). Zdaj, če imaš svoj denar, če delaš, ga lahko pokažeš, jaz pa ga nimam. Plačilne liste od tega meseca na primer ne morete poslati, ker je ne morete pokazati, čeprav trenutno delate in zaslužite več kot 402 evra (I2E16/1), ker iščejo plačilne liste od lani in letos, da imaš tisto številko 5000 € (I2E16/2), oziroma da si ti zaslužil toliko, jaz pa nisem zaslužil toliko in tega nisem mogel pokazati (I2E16/3). Nič jim ne pomeni, da imam zdaj službo (I2E16/4). Zahtevajo, da imaš vsaj 402 evra, ne gledajo pa, ali ti bo kaj ostalo, ali od kod ti denar, mar jim je le, da ga imaš (I2E16/5). Problem pri meni je bil, ker je moja mama zasebnica in zakon v Bosni pravi, da ji ni treba izplačevati plače, zato nima svoje plačilne liste in jim zato nisem mogel pokazati (I2E17/1). To je specifičen primer, na katerega verjetno nihče ni pomislil (I2E17/2).* Saj se študenti in študentke, pa tudi midve, sprašujejo, zakaj je toliko pomemben ta denar, če to gre za dovoljenje za bivanje na podlagi študija, zakaj se potem ne osredotočijo na ocene študentov in študentk: *Potem jim tistih 5000 evrov zagotovi, da nisi prišel od nikoder in da nimaš nič in da si prišel za nič ali da se ne moreš preživeti (I2E9/2).*

Študenti in študentke so opazili razliko med delovanjem Upravne enote Ljubljana – oddelkom za tujce, preden se je začela epidemija COVID-19, med epidemijo pa po uvedbi sprememb Zakona o tujcih (2021). Delovanje oziroma učinkovitost same upravne enote se je skozi leta poslabšala oziroma zmanjšala. Študenti in študentke so omenili, da zaposleni na tej enoti niso potrpežljivi kot prej, do njih se ne obnašajo več enako, niso več tako prijazni, hitri in učinkoviti. Razlog bi lahko bil veliko pričakovanje študentov glede pomoči zaposlenih, povečan stres zaposlenih, več dela, ki ga morajo opraviti ipd.

Neprimerno obnašanje do študentov pri dokazovanju 5000 € na računu, čeprav študenti in študentke imajo prikazana zadostna sredstva glede na plačne liste staršev, se lahko razlaga s tem, da nihče (niti zaposleni na enoti niti študenti) ni bil pripravljen na to spremembo. Na

začetku šolskega leta ni bilo dobro pojasnjeno, kaj sprememba zajema. Na družbenih medijih se je prikazalo, kot da je to edini način dokazovanja zadostnih sredstev, v medijih niso veliko govorili o tem, zaposleni niso bili dovolj seznanjeni o spremembah, ni se prišlo do pravih informacij. Največ informacij se je lahko prebralo na spletu, Facebook skupini, pod imenom “Tuji študenti v Sloveniji/Foreign students in Slovenia”, kjer se še vedno najdejo informacije o Zakonu o tujcih (2021), študenti in študentke pa lahko na strani dobijo pomembne informacije. Razlago, zakaj se je toliko število obrnilo na družbena omrežja po informacije, sta Broersma in Graham (2012, str. 403-404) pojasnili, da so družbena omrežja primerna in uporabna za širjenje novic, prodajo zgodb, vzpostavitev odnosov z občinstvom ter kot pripomoček za poročanje.

Nama je dokazovanje obstoja 5000 € na računu študenta ali študentke še vedno neznanka. Ne veva, zakaj se je ta sprememba uvedla, saj so vsi študenti in študentke imeli zadostna sredstva do 15. 6. 2021, pri čemer je zadostovala le pisna izjava staršev o financiranju študenta ali študentke. Kaj se je spremenilo od takrat? Študenti in študentke so povedali, da imajo občutek, da se je zakonodaja spremenila, ker so politiki (ki so izglasovali ta zakon) hoteli zapreti Slovenijo balkanskim študentom. Povedali so, da se počutijo, da niso več v isti meri sprejeti, kot so bili prej. Izpostavili so, da hočejo “zapreti Evropo” ali “zapreti Slovenijo”, da državljani tretjih držav ne bi mogli več priti. Po pogovoru s študenti in študentkami sva ugotovili, da se zaradi Zakona o tujcih (2021) počutijo slabo, ampak da jim ta zakon ne bo preprečil uresničevanja njihovih ciljev, pa naj bo to dokončanje študija, nadaljevanje življenja v Sloveniji, selitev v druge države članice Evropske unije ali Združene države Amerike, morda praktično usposabljanje. Povedali so, da bodo našli način za zagotavljanje 5000 € na računu, ne glede, ali si bodo denar izposodili, jim ga bo nakazala družina, se bodo zaposlili ali po pomoč stopili v banko. Največji odstotek študentov, 46,88 %, je povedalo, da je najmanjša verjetnost, da se bi vrnili nazaj v svojo matično državo, če bi bili primorani prikazati obstoj 5000 €, se pravi, da bodo poiskali rešitev.

6 Ugotovite in predlogi

6.1. Ugotovitve

Ugotovitve do katerih sva prišli bi radi izpostavili na naslednji način:

- V raziskavi je sodelovalo 131 oseb,
- Največje število sodelujočih je živi v Sloveniji manj kot eno leto (28,2%) nato največje število študentov in študentk živi dlje kot štiri let (24%) potem prebivajo v Slovenijo od enega leta do dve leti (20,51%), 14,1% študentov in študentk živi med tri leta do štiri in najmanjše število živi v Sloveniji med dvema leti do tri leta,
- Študenti in študentke so omenili da niso bili veliko informirani glede novih sprememb v Zakonu o tujcih (2021) in da so večinoma slišali o zakonu pred družbenih medij ali od prijateljev,
- Večinoma so študenti in študentke sposodili znesek od 5000€ (ki je eden od načinov dokazovanja zadostnih sredstev pri pridobivanju dovoljenja za bivanje) od staršev, prijateljev ali družine (51%),
- Večina študentov in študentk meni da so spremembe tako narejene da študenti nimajo več enakih možnosti in da se namesto znanja ki ga lahko prinesejo, večja pozornost da bančnem računu,
- Večina študentov in študentk ima negativno mnenje glede novih sprememb Zakona o tujcih (2021),
- Večina študentov in študentk meni da je vrnitev domov oz. v matično državo zadnja možnost na katero bi se obrnili,
- Študenti in študentke so omenili da spremembe Zakona o tujcih (2021) povzroča strah, stres, jezo in nerazumevanje, omenili so tudi da se občutijo diskriminirani in da je "hudo" in nemočno,
- 43,69% študentov in študentk je povedalo da se je vpisalo na študij v Sloveniji oz. na Univerzi v Ljubljani ker je brezplačno na podlagi bilateralnega dogovora med Slovenijo in ostalih držav bivše Jugoslavije,
- 30,91% študentov in študentk je omenilo da je še vedno čakalo na dovoljenje za bivanje v mesecu marcu,

- 53% študentov in študentk je pri dokazovanju zadostnih sredstev moralo dokazati obstoj 5000€ na bančnem računu,
- Največje število študentov in študentk je na vprašanje o čustvih glede procesa povedalo da so bila precej negativna to leto oz. jih je tako povedalo 88,89% študentov in študentk, nekateri od razlogov so bili dolgo čakanje v procesu oziroma trajanje procesa, potrebovanje istih papirja večkrat (v največjem številu primerov je so ti papirji bili bančni izpisi staršev, zdravstveno zavarovanje, kam starši trošijo denar pa tudi potrdilo o nekaznovanosti) in slabo obnašanje zaposlenih na Upravni enoti Ljubljana – oddelek za tujce,
- Študenti in študentke so povedali svoja negativna čustva glede poslabšane učinkovitosti Upravne enote Ljubljana – oddelek za tujce,
- Poleg omejenih stvari, študenti in študentke so izpostavili da je postopek precej dražji v Sloveniji kot v ostalih državah ki so članice EU pa tudi da proces s sabo znosi dodatke stroške o katerih se ne pogovarja dovolj,
- Več kot polovica (72,95%) študentov in študentk živi v najemniških sobah / stanovanjih / hišah namesto v študentskih domovih ali lastnih stanovanjih / hišah in da to s sabo znosi večje mesečne stroške,
- Povprečje ki ga študenti in študentke dajo za najem stanovanja / sobe / hiše ali poravnavanje položnic doma znaša 200€ na mesec,
- Več kot polovica (52%) študentov in študentk je omenilo da imajo večji mesečni dohodek od državnega minimuma,
- Študenti v največjem procentu (57,41%) vedno pravočasno poravnajo svoje položnice, noben od študentov ni povedal da jih nikoli ne plačuje pravočasno,
- Med mesečnim dohodkom študentov in študentk in potrebi dokazovanja 5000€ na bančen račun kot dokazovanje zadostnih sredstev obstaja šibka povezanost.

Iz same raziskave, izjav intervjuvancev, odgovorov anketirancev ter iz vsakdanjih pogovorov in raziskovalnega procesa lahko rečemo, da je najina tema in njena glavna podtema zahtevanja prikaza 5.000 evrov na računu za namen pridobitve dovoljenja za bivanje, zelo verjetno gre za sistemsko diskriminacijo v smislu načrtnega zapiranja slovenskega univerzitetnega prostora pred študenti iz držav bivše Jugoslavije, kar je zelo verjetno izraz slovenskega nacionalizma. Slovenci naj bi bili kot narod kulturno in ekonomsko ogroženi zaradi pripadnosti Jugoslaviji. Kulturni ekskluzivizem in neženirani nacionalizem sta med prebivalstvom dobila vse jasnejše poudarke o večvrednosti oziroma manjvrednosti enega naroda v primerjavi z drugimi

jugoslovanskimi narodi, njihovimi kulturami, veroizpovedmi; cele narode iz nekdanje Jugoslavije se je esencializiralo, posameznikova nacionalna pripadnost naj bi bila izraz njegovega notarnjega bistva in narodom so določili mesto v evolucijski shemi: tako naj bi bili pripadniki jugoslovanskih narodov leni, nasilni, totalitarni, bizantijski, neevropski, tako rekoč necivilizirani (Leskošek, 2005, str 163). Bajt (2015, str 160) piše da izključevanje Drugega, poudarjanje "izbranosti" lastnega naroda in zavračanje skupnih korenin in povezav z drugimi južnoslovanskimi oziroma balkanskimi narodi pa so ključne značilnosti sodobnega izključevalnega slovenskega nacionalizma, ki postaja vidno rasističen. Ker je to značilnost več različnih samooklicanih domoljubnih skupin, lahko sklenemo, da gre za nacionalistično prisvojitve, ki skozi mitologijo "zlate dobe" oziroma konstrukcije veličastne zgodovine naroda vzpostavlja pomembno vez med preteklostjo, sodobnostjo in prihodnostjo. Prav to je namreč ključno za idejo naroda kot resnične skupnosti, ki jo s predniki in zanamci povezujejo predstave o "pristno naši" kulturi, ozemlju, narodni biti, jeziku itn. Gre torej za paradigmatičen primer retrospektivnega nacionalizma, ki se deklarira za domoljubje, a deluje po rasistični logiki podrejanja Drugih.

Iz rezultatov najine raziskave izvemo da je večina oziroma 43,69% študentov in študentk iz bivših jugoslovanskih republik prišlo na visokošolsko izobraževanje v Slovenijo ker je študiranje v Sloveniji brezplačno, zato ne bi smelo presenečati da se je oblikovalo mnenje, da je zahteva po 5000 evrov na računu način za zmanjšanje števila tujih študentov, natančneje študentov iz nekdanje Jugoslavije. Na oblikovanje tega mnenja je vplivalo tudi počasno in vse slabše delovanje Upravne enote Ljubljana, oddelka za tujce, kaj kaže en od rezultatov najine raziskave, da je 88,89% anketirancev imelo negativne izkušnje pri procesu pridobivanja dovoljenja za bivanje.

V okviru klasičnih teorij so v ospredju pogosto proučevanja ekstremnih primerov nacionalizma, kot na primer nacistično gibanje v Hitlerjevi Nemčiji, vzponi ekstremnih desničarskih gibanj in nacionalističnih politik desnih strank, kot sta Nacionalna fronta v Franciji ali Heimatdienst organizacija na avstrijskem Koroškem. A ti teoretski napor pogosto spregledajo številne nacionalne prakse in izražanja nacionalnih čustev, ki omogočajo funkcioniranje vsake nacije in procese nacionalne identifikacije. To so oblike nacionalizmov, ki so v zdravorazumski ljudski govorici označeni za pozitivne in nedolžne nacionalizme, ki se jih običajno označuje kot spodbujanje nacionalnega ponosa in samozavesti, bujenje nacionalne zavesti, propagiranje raznih nacionalnih simbolov itd. Prav ti povsem običajni, vsakdanji, udomačeni, a zato manj ekstremni in dramatični nacionalizmi, ki dnevno strukturirajo življenja ljudi, so v teoretskih

obravnavah pogosto spregledani. Te oblike nacionalizma so vgrajene globoko v vsakdanje življenje, tako da jih zaradi vseprisotnosti ljudje več ne opazijo (Pušnik, 2011, str. 20).

Del izjave na Facebook skupini "Povezani EF" se glasi takole: "Na Ekonomski fakulteti smo izjemno ponosni na našo mednarodno dejavnost in internacionalizacijo - nenazadnje smo prva in edina ustanova v Sloveniji in regiji, ki je okronana s tremi mednarodnimi akreditacijami. Skladno s tem vodstvo Ekonomske fakultete, Študentski svet EF in Študentska organizacija EF nasprotujemo noveli Zakona o tujcih, ki je bila sprejeta potihoma in skrito, brez ustreznega diskurza in komunikacije z relevantnimi deležniki. Menimo, da trenutna Vlada RS ne vidi oz. ne želi sprejeti dejstva, da smo v času velike krize in v situaciji, ki socialnemu in družbenemu položaju študentov ne prizanaša. Ravno zaradi tega nas še toliko bolj čudi dejstvo, da je bila novela sprejeta brez vednosti vodstva univerz in predstavnikov študentov. Skupaj z gospo dekanijo Ekonomske fakultete, prof. dr. Metko Tekavčič, in celotnim vodstvom fakultete javno nasprotujemo hitrim, nedorečenim in nejasnim spremembam brez ustreznega dialoga, ki v času trenutne epidemije povzročajo še dodaten nemir in močno ogrožajo strateški cilj mednarodnosti naših univerz. Na predsednika države, gospoda Boruta Pahorja, je dekanija naslovila tudi jasen poziv, da se do novele javno opredeli. Predlagamo, da se do novele opredelita tudi Senat Ekonomske fakultete in Senat Univerze v Ljubljani" (Povezani EF, 2021).

V luči predloga sprememb Zakona o tujcih kjer med drugim uvajajo pogoj dvoletnega prebivanja tujca v Republiki Sloveniji za združitev družine (zdaj je to obdobje eno leto) in omejujejo dokazila, s katerimi lahko tujec, ki zaprosi za izdajo dovoljenja za prebivanje, izkaže zadostna sredstva za preživljanje v času prebivanja v Republiki Sloveniji, so se na Delavski svetovalnici preko različnih komunikacijskih orodij obrnili neposredno na ljudi, na katere ta zakon cilja. Odzivi so bili izjemno čustveni, lahko jih strnemo v en stavek: ko govorimo o tujcih, slovenska oblast očitno hoče golo delovno silo, ne pa delavko / delavca z družino. Ali kakor je zapisala delavka v komentarju: to ni združevanje družine, to je razbijanje družine (Predlagane spremembe Zakona o tujcih: zakon, ki razbija družine, 2021).

Osebnostno sva za spremembo zakona izvedle tako da sva opazili plakat ki se je nahajal pred Filozofsko fakulteto v Ljubljani. Plakat je bil kritika zakona, avtorjev Edina Suljića in Tijane Arih z ironičnim naslovom "Slovenija, naša dežela?"

Slika 1 Plakat "Slovenija, naša dežela?"

takšnimi sredstvi. Prav zato je naš protest nastal tako v obliki dizajna, ki je izšel v reviji Mladina, kot tudi v obliki plakatov na ljubljanskih ulicah. Upamo, da bo Vlada RS spremenila svojo odločitev in tako pripomogla in poenostavila že tako težaven postopek pridobivanja študentskega dovoljenja za bivanje v Republiki Sloveniji za tuje študente, ki prihajajo iz držav tretjega sveta, kot je Bosna in Hercegovina," zaključuje Suljić, ki sodi v plejado študentov Akademije IPI, ki so svoje izobraževanje in izpopolnjevanje nadaljevali v BiH in Evropi (Student IPI akademije uspešan na master studiju Dizajna vizuelnih komunikacija na Univerzitetu u Ljubljani, 2021).

Dekan Filozofske fakultete Roman Kuhar je mnenja, da so spremembe prinesle več zmede in škode kot pa koristi. V intervjuju za Delo je pojasnil, da je v zvezi s tem zakonom kup nejasnosti. Izpostavil je, da ni več določila, po katerem je pisna izjava študentovih staršev ali zakonitih zastopnikov zadostovala za dovoljenje za začasno prebivanje zaradi študija (Kastelic, 2021).

V ŠOS (Študentska organizacija Slovenije) menijo, da bo ta sprememba povzročila veliko škodo našemu visokemu šolstvu. Predsednik organizacije Andrej Pirjevec je v izjavi za javnost

"Pod mentorstvom profesorjev z obeh ustanov so delali na projektu Proglas za znano slovensko revijo Mladina. Ker sta Tijana Arih (FF) in jaz (ALUO) tuji študenti v Sloveniji, sva se odločili, da naš projekt osredotočiva na takratno aktualno dogajanje v zvezi z novim Zakonom o tujcih v Republiki Sloveniji, ki med drugim zahteva da tuji študenti iz tretjih držav, morajo imeti ob vložitvi vloge za dovoljenje za prebivanje (vizum) na tekočem računu približno 5000 €," pravi Edin Suljić in nadaljuje: "Takšen zakon je najbolj prizadel študente iz nekdanje Jugoslavije, glede na to, da jih ogromno študira v Sloveniji, in kot vsi vemo, je malo družin, ki razpolagajo s

povedal: "Na Študentski organizaciji Slovenije si prizadevamo za kakovostno visoko šolstvo, vpeto v mednarodne tokove in odprto za tuje študente. Kakovost slovenskega visokega šolstva mora biti glavni motivator za tuje študente, ki želijo študirati pri nas. Vendar pa finančne ovire, ki jim jih postavlja država, ne bodo dopustile študija v Sloveniji vsem tistim študentom, ki si s svojim znanjem in sposobnostmi to zaslužijo. Tako kot to velja za slovenske študente, tudi za tuje študente v Sloveniji zagovarjamo pravico do dostopnega študija, s tem pa želimo privabiti najbolj perspektivne študente, ki bodo izboljšali tako slovensko visoko šolstvo, kot, upamo, slovenski trg dela. Zato si bomo v okviru sprejemanja Zakona za urejanje položaja študentov prizadevali tudi za umestitev člena, ki bi novo postavljeno oviro za tuje študente umaknil." (Kastelic, 2021)

6.2. Predlogi za praktične ukrepe

Raziskava je empirična, kvantitativna in kvalitativna in uporablja anketni vprašalnik in smernice za intervju kot merski instrument pri sodelovanju s študenti in študentkami ki prihajajo s prostora nekdanje Jugoslavije in ki pridejo na Univerzo v Ljubljani študirati. V bistvu je ena izmed prvih raziskav na slovenskem prostoru ki se ukvarja s takšno tematiko.

Priporočila za prakso:

- Človek mora biti občutljiv glede na druge. Delati je treba na občutljivosti študentov in zaposlenih na Upravni enoti. S pomočjo več razumevanja in potrpežljivosti se lahko prispeva k boljši kakovosti odnosov;
- Zakon je treba bolje razumeti in določiti. Zakon bi moral upoštevati tudi izjeme, saj tako nastane problem, ki sva ga raziskovali. Pri tem je treba upoštevati, da so starši nekaterih študentov zasebniki, ki nimajo dokazil o realnih plačah, ampak le o plačanih prispevkih. Več pozornosti treba nameniti tudi študentom, ki se financirajo iz študentskih zaposlitev v Sloveniji in kako lahko oni predstavijo svoj mesečni dohodek
- Bolje organizirati odzivanje na e-pošto, sporočila in klice zaposlenih na Upravni enoti ter delati na večji pripravljenosti za posredovanje informacij in razlago poteka procesa.

6.3. Predlogi za teorijo (pojasnitev) obravnavane snovi ali za metodo socialnega dela

V raziskavi sva želeli prikazati težave, s katerimi se srečujejo študenti, ki prihajajo študirat v Slovenijo, iz držav nekdanje Jugoslavije. želeli sva z raziskavo natančneje opredeliti Zakon o tujcih (2021), ki je leta 2021 uvedel nove spremembe, in kako je ta zakon sam vplival na omenjene študente in študentke. Želeli sva prikazati, kolikšni so mesečni prihodki študentov in koliko pogosto plačujejo oziroma ne plačujejo položnic. Zanimale so nas tudi težave, ki so jih imeli študenti med postopkom, ne glede na nove spremembe zakona, tudi naju je zanimal sam potek procesa pridobitve dovoljenja za bivanje

Eden od najinih namenov je bil sošolcem/sošolkami in profesorjem/profesoricami predstaviti težave študentov, da bi ozaveščali o problemu, s katerim se sooča veliko število študentov, ki je ostal skorajda neopažen. Ta zakon sva želeli pojasniti tudi v enem dokumentu skozi literaturo in študentske izkušnje in razlago Zakona o tujcih (2021).

Ena pomembnejših stvari med raziskavo je bila dati glas študentom in študentkam, ki o tem problemu niso bili slišani.

Ugotovitve raziskave predstavljajo tudi izhodišča za nadaljnje raziskovanje. Ona odpira nova vprašanja in ugotovitve na področju proučevanja problemov študentov in študentk ki prihajajo iz nekdanje Jugoslavije v Slovenijo. V prihodnosti je mogoče raziskati bolj temeljne probleme, s katerimi se študentje srečujejo vsakodnevno. Tovrstnih analiz v Sloveniji ni veliko. Predstavljajo pa lahko pomemben doprinos k izboljšanju sistema delovanja inštitucij ki imajo stik s študenti in študentkami ki prihajajo iz držav bivše Jugoslavije.

6.4. Predlogi za nadaljnje raziskovanje

Pri raziskovanju sva postavili nekaj omejitev ampak odpira možnost preverjanja in novega raziskovanja:

- Razširiti populacijo na študente in študentke ki študirajo na drugih univerzah v Sloveniji;
- Razširiti populacijo na vse tuje študente, ne le na študente ki prihajajo iz držav bivše Jugoslavije;

- Osredotočiti se na različnost problemov tujih študentov in študentkah in ne le na Zakon o tujcih (2021), proces pridobivanja dovoljenja za bivanje in odnos zaposlenih do študentov v teku postopka pridobitve dovoljenja za prebivanje
- Vprašanje, ki se zastavlja, je, ali se s tovrstno problematiko srečujejo tudi druge Upravne enote v Sloveniji (razen Upravne enote Ljubljana)

7. Uporabljena literatura

Bajt, V. (2015). *Nacionalizem in rasizem v patriotizmu "Tukaj je Slovenija"*. Časopis za kritiko znanosti, letnik 43, številka 260, str. 153-166. Pridobljeno 1.7.2022 s http://www.ckz.si/arhiv/260/12Veronika_Bajt.pdf

Bilateralni sporazumi (b. d.). Pridobljeno 20. 6. 2022 s <https://www.epf.um.si/mednarodna-dejavnost/studij-v-tujini/bilateral/>

Boersma, M., & Graham, T. (2012). Social media as beat: tweets as a news source during the 2010 British and Dutch elections. *Journalism Practice* (2012), 6:3, 403–404

Bohinec, A. (2018). *Azilni dom skozi koncept totalne ustanove* (Diplomsko delo). Fakulteta za socialno delo, Ljubljana. Pridobljeno 27. 5. 2022 s file:///C:/Users/mm/Downloads/bohinec_anja_bdi.pdf

Calder, Moira J., Richtwe, S., Yuping, M., Kovacs Burns, K., Mogale, Ramadimetja S., & Margaret D. (2016): International Students Attending Canadian Universities: Their Experiences with Housing, Finances, and Other Issues. *Canadian Journal of Higher Education*, 46(2), 92–110.

Corrigan, O. (2010). Migrants, Welfare Systems and Social Citizenship in Ireland and Britain: Users or Abusers? *Journal of social policy*, 3(9/3), 415–437.

Cottle, S. (2003). *News, Public Relations and Power: Mapping the Field* News, Public Relations and Power. Pridobljeno 20. 6. 2022 s https://www.researchgate.net/publication/268519958_News_Public_Relations_and_Power_Mapping_the_Field

Državljeni tretjih držav, Informacije za tujce, Pogoji za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje. (2022). Pridobljeno 1. 4. 2022 s <https://infotujci.si/drzavljeni-tretjih-drzav/dovoljenje-za-zacasno-prebivanje/pogoji-za-izdajo-dovoljenja-za-zacasno-prebivanje>

Esih U. (2021). *Zapuščina Janševe vlade izničena.* Pridobljeno 16.7.2021 <https://www.delo.si/novice/slovenija/zapuscina-janseve-vlade-iznicena/>

Ferligoj, A., Lozar Manfreda, K., & Žiberna, A. (2011). *Osnove statistike na prosojnicah: študijsko gradivo pri predmetu Statistika*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Institute of International Education – IIE. (2017). *A World on the Move: Trends in Global Student Mobility*. New York: Center for Academic Mobility Research and Impact. Pridobljeno 13. 6. 2022 s <https://www.iie.org/Research-and-Insights/Publications/A-World-on-the-Move>

Jamnik P. (2012). *Socialna integracija tujih študentov v Sloveniji* (Diplomsko delo). Fakulteta za družbene vede, Ljubljana. Pridobljeno 25. 3. 2022 s http://dk.fdv.uni-lj.si/diplomska_dela_1/pdfs/mb11_jamnik-petra.pdf

Kastelic, Ž. (2021). *Zakon o tujcih otežuje pridobitev vizuma za tuje študente*. Pridobljeno 3. 4. 2022 s <https://www.student.si/izpostavljeno/druzba/zakon-o-tujcih-otezuje-pridobitev-vizuma-za-tuje-studente/?cn-reloaded=1>

Klinar P. (1985). *Mednarodne migracije v kriznih razmerah*. Založba obzorja Maribor.

Klinar, P. (1975). *Mednarodne migracije: sociološki vidiki mednarodnih migracij v luči odnosov med imigrantsko družbo in imigrantskimi skupnostmi*. Maribor: Obzorja.

Knežević Hočevar, D. (2003a). Medijska govorica o nacionalni reprodukciji v postsocialistični Sloveniji. *Teorija in praksa*, 40(2), 335–356.

Knežević Hočevar, D. (2004). Vanishing nation: Discussing nation's reproduction in post-socialist Slovenia. *Anthropology of East Europe Review*, 22(2), 22–30.

Knežević Hočevar, Duška (2003b). Idejno ozadje esencialističnih predstav o rodnosti v treh primerih presoje nacionalne populacije. *Družboslovne razprave*, 19(43), 29–46.

Koser, K. (2017). *Mednarodne migracije. Zelo kratek uvod*. Ljubljana: Krtina.

Košmerl N. (2019). *Ali je novela zakona o tujcih skladna z mednarodnim pravom?* (Magistarsko delo). Pravna fakulteta, Ljubljana. Pridobljeno 21.6.2022 s <https://repozitorij.uni-lj.si/Dokument.php?id=116922&lang=slv>

Kožuh, B. (2009). *Statistične metode v pedagoškem raziskovanju*. Ljubljana: Znanstvena založba. Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

Kronegger, L. (2017): *Izmenjave študentov in zaposlenih Univerze v Ljubljani od 2012/2013 do 2015/2016*. Interno poročilo. Ljubljana: Univerza v Ljubljani. Pridobljeno 11. 6. 2022 s https://www.uni-lj.si/mma/interno_porocilo_o_mednarodni_mobilnosti_studentov_in_zaposlenih_na_univerzi_v_ljubljani/2019071515524996/

Leskošek, V. (2005). *Mi in oni: nestrpnost na Slovenskem*. Ljubljana: Mirovni inštitut.

Levi, L. (2012). *Social media and the press* North Carolina Law Review 90: 1533. Pridobljeno 20. 6. 2022 s <https://scholarship.law.unc.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=4580&context=nclr>

Medvešek M., & Bešter R. (2010). *Državljeni tretjih držav ali tretjerazredni državljani?* Inštitut za narodnostna vprašanja. Pridobljeno 1. 4. 2022 s <https://infotujci.si/drzavljeni-tretjih-drzav/dovoljenje-za-zacasno-prebivanje/pogoji-za-izdajo-dovoljenja-za-zacasno-prebivanje>

Mendieta, E., Ruparčič J., Bajt V., Mikolič V., Giesen K.G., Rojc G., & Ivašković I., *(Post)covidna družba: spremembe, posledice in izzivi/(post)covid society: changes, implications and challenges*. Pridobljeno 15. 6. 2022 s https://www.ish.si/wp-content/uploads/2016/06/AMEU-ISH_Monitor-1_SCREEN_03.pdf#page=50

Mesec, B. (1997). *Uvod v kvalitativno raziskovanje v socialnem delu*. Uvod v kvalitativno raziskovanje v socialnem delu. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.

Mesec, B. (1998). *Uvod v kvalitativno raziskovanje v socialnem delu*. Ljubljana. Visoka šola za socialno delo.

Mesec, B., Rape T., & Rihter, L. (2009). *Načrtovanje raziskave študijsko gradivo za interno uporabo*. Ljubljana. Fakulteta za socialno delo.

Mikac R., & Dragović F. (2017). *Masovne migracije: izazovi, posledice i put naprijed*. Forum za sigurnosne studije (FoSS). Znanstveni godišnjak Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu Centar za međunarodne i sigurnosne studije God. 1, br. 1. Pridobljeno 15. 6. 2022 s https://www.fpzg.unizg.hr/download/repository/1-2017_FoSS_pdf%5B2%5D.pdf#page=66

Milavec Kapun M., Kavalir M., Kustec K., & Pušnik N. (2020). *Ostati ali oditi – doživljanja mednarodnih študentov v času epidemije bolezni covid-19*. Izvirni znanstveni članek.

Pridobljeno 10.6.2022 s <https://www.sociolosko-drustvo.si/wp-content/uploads/2021/10/DR94-95-Milavec-Kavalir-Kustec-Pusnik-WEB.pdf>

Mlinar, Zdravko (2008): *Življenjsko okolje v globalni in informacijski dobi. Prva knjiga: Prostorsko-časovna organizacija bivanja: raziskovanja na Koprskem in v svetu*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede in Slovenska akademija znanosti in umetnosti.

Oddelek za tujce (b. d.). *Sektor za matične zadeve, tujce in državljanstva*. Pridobljeno 15. 6. 2022 s <https://www.gov.si/drzavni-organi/upravne-enote/ljubljana/o-upravni-enoti/sektor-za-maticne-zadeve-tujce-in-drzavljanstvo/oddelek-za-tujce/>

Organiziranost in delovanje Upravnih enot (b. d.), 2003 (Diplomska naloga). Fakulteta za družbene vede, Ljubljana.

Pajnik, M., Bajt, V., & Herič, S. (2010). Migranti na trgu dela v Sloveniji. *Dve domovini*, 32, 151–167. Pridobljeno 6. 3. 2022 s <https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-LQ75STPR/eb6fec0b-132d-4677-8c2b-3fa35a66f02f/PDF>

Perić, A. (2016). *Prosto gibanje oseb znotraj Evropske unije in gibanje državljanov tretjih držav v Evropsko unijo* (Diplomsko delo). Evropska pravna fakulteta, Ljubljana.

Pogoji za vstop in bivanje tujcev (b. d.). Republika Slovenija. Ministarstvo za notarnje zadeve. Pridobiljeno 15. 6. 2022 s <https://www.policija.si/nase-naloge/nadzor-drzavne-meje/pogoji-za-vstop-in-bivanje-tujcev>

Popescu, M., & Libal, K. (2018). Social Work With Migrants and Refugees: Challenges, Best Practices, and Future Directions. *Advances in Social Work*, 18(3), 1–10. Pridobljeno 12. 4. 2022 s https://www.researchgate.net/publication/328242318_Social_Work_With_Migrants_and_Refugees

Povezani EF (2021). *Odziv na spremembo zakona o tujcih*. Pridobljeno 17.6.2021 s <https://www.facebook.com/povezaniEF/posts/pfbid02m6agyWgVYqpZ4YPaoXzLhywEEnHvWgFhVvNh6AMHAUzwh4CznHbSgkseLv9qgTFrl>

Predlagane spremembe Zakona o tujcih: zakon, ki razbija družine, 2021. Človekove pravice in manjšine, Politika. Mirovni inštitut. Inštitut za sodobne družbene in politične študije. Pridobljeno 13.7.2022 s <https://www.mirovni-institut.si/predlagane-spremembe-zakona-o-tujcih-zakon-ki-razbija-druzine/>

Program dela Univerze v Ljubljani za leto. (2022). Pridobljeno 2. 4. 2022 s <file:///C:/Users/mm/Downloads/Program%20dela%20UL%202022%20dopolnjeno%20maj2022.pdf>

Pušnik, M. (2011). *Popularizacija nacije : komuniciranje, nacionalizem in proizvodnja mej*. Fakulteta za družbene vede, Ljubljana, Založba FDV (Zbirka Kult). Pridobljeno 2.7.2022 s <https://knjigarna.fdv.si/s/u/pdf/416.pdf>

Raben, E., & Shkoler, O. (2020). The Reasons for International Student Mobility. V O. Shkoler in dr. (ur.), *International Student Mobility and Access to Higher Education* (str. 61–125). Cham: Palgrave Macmillan. Pridobljeno 10. 6. 2022 s <https://doi.org/10.1007/978-3-030-44139-5>

Ručman Bučar, A. (2014). *Migracije in kriminaliteta: Pogled čez meje predsodkov in stereotipov*. Ljubljana, Založba ZRC [u.a.]. Pridobljeno 15. 6. 2022 s v https://www.researchgate.net/publication/277197404_Migracije_in_kriminaliteta_Pogled_cez_meje_predsodkov_in_stereotipov

Sajovic Pačnik, T. (2016). *Analiza paradigmatskih izhodišč v magistrskih nalogah* (Magistrsko delo). Univerza na Primorskem, Koper. Pridobljeno 15. 6. 2022 s http://www.ediplome.fm-kp.si/Pacnik_Sajovic_Tadja_20160818.pdf

Smajila M. Barbara (2021). *Pred očmi se nam dogaja izbris tujih študentov*. Pridobljeno 10.6.2022 s https://n1info.si/novice/slovenija/pred-ocmi-se-nam-dogaja-izbris-tujih-studentov/?fbclid=IwAR0LEgibc4iA4bXYF0a1431s2uDntE7-73jWh7mtQR_QNq7UXuWotDrpw

Student IPI akademije uspešan na master studiju Dizajna vizuelnih komunikacija na Univerzitetu u Ljubljani (2021). Internacionalna poslovna informaciona akademija Tuzla. Pridobljeno 13.7.2022 https://www.facebook.com/povezaniEF/posts/4112516118808280?_rdr

Svetličič, M. (1996). *Svetovno podjetje*. Ljubljana Znanstveno in publicistično središče.

Šarčević D. (2003). *Migracijska politika – pretok delovne sile v Evropski uniji* (Diplomsko delo). Fakulteta za družbene vede, Ljubljana. Pridobljeno 4. 4. 2022 s <http://dk.fdv.uni-lj.si/dela/Sarcevic-Damjana.PDF>

Študentska organizacija Slovenije (2021). *S spremembo zakona o tujcih težji dostop do študija v Sloveniji*. Pridobljeno 10. 6. 2022 s <https://www.studentska-org.si/s-spremembo-zakona-o-tujcih-tezji-dostop-studija-v-sloveniji/>

Vah, Mojca, Lukšič-Hacin, Marina (2008). Contemporary implications of multiculturalism policies for European welfare states. *Dve domovini / Two homelands*, 28, 7–21.

Verlič Christensen, B. (2002). *Evropa v precepu med svobodo in omejitvami migracij*, Ljubljana. FDV.

Zakon o tujcih (ZTuj-2) (2021). Uradni list RS, št. 91/21 – uradno prečiščeno besedilo in 95/21 – popr.). Pridobljeno 2. 3. 2022 s <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5761>

8. Priloge

8.1 Priloga 1 – Vprašalnik

Kratko ime ankete: Problemi tujih študentov na UL

Število vprašanj: 16

Število spremenljivk: 37

Status: Aktivna od: 11. 03. 2022 Aktivna do: 11. 06. 2022

Avtor: Jelena Kutlača, 01. 03. 2022

Spreminjal: Jelena Kutlača, 23. 03. 2022

Pozdravljeni!

Sva študentki na Univerzi v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo, 4. letnik. Kot tuji študentki sva želeli za diplomsko delo raziskati probleme tujih študentov, predvsem v povezavi z novim Zakonom o tujcih (2021). Postavljeni so novi pogoji dokazovanja zmožnosti preživljanja, ki pa so za mnoge študente nedosegljivi, pa čeprav se v Sloveniji preživljajo že vrsto let. Izpolnjevanje ankete je anonimno in prostovoljno, vzelo bo le nekaj minut vašega časa. Lahko naju tudi kontaktirate glede dodatnih vprašanj ali kakršne koli informacije na e-poštna naslova: kutlacajelena@gmail.com in sonjabijelonic@gmail.com. Če želite, lahko na to temo z vami opraviva tudi kratek intervju, prijave pa zbirava na zgoraj napisana mejla.

Vnaprej se zahvaljujema za pomoč in izpolnjevanje ankete,

Sonja in Jelena

Q1 - Spol

☐ Moški

☐ Ženski

☐ Drugo:

Q2 - Od kod prihajate? (le država)

Q4 - Koliko časa živite v Sloveniji? (leto in/ali meseci)

Q5 - Na katero fakulteto ste vpisani? (Fakulteto, stopnjo, letnik npr. Fakulteta za socialno delo, prva stopnja, 4. Letnik)

Q6 - Kje živite v Sloveniji?

- ☐ Študentski dom
- ☐ Lastno stanovanje/hiša
- ☐ Najeto stanovanje/hiša
- ☐ Drugo:

Q7 - Zakaj ste se odločili za študij v Sloveniji?

Možnih je več odgovorov

- ☐ Rad/a imam Slovenijo
- ☐ Imam prijatelje v Sloveniji

☐ Imam družino v Sloveniji

☐ Študiranje je brezplačno

☐ Drugo:

Q8 - Ali trenutno imate dovoljenje za bivanje v Sloveniji?

☐ Da

☐ Ne

Q9 - Ali ste morali pri pridobivanju dovoljenja za bivanje v Sloveniji (študentske vize) prikazati 5000 € na vašem računu?

☐ Da

☐ Ne

Q10 - Če je odgovor, DA, kako ste prišli do tega zneska?

Možnih je več odgovorov

☐ Delal/a sem

☐ Zadolžil/a sem se v bankah

☐ Že sem imel/a ta znesek

☐ Sposodil/a sem ta znesek (npr. od prijateljev, staršev, družine ...)

☐ Drugo:

**Q11 - Če je odgovor NE, kaj boste naredili in kolikšna je verjetnost za naslednje opcije
(če boste morali za proces pridobivanja vize prikazati 5000 €v naslednjem letu)**

	Zagotovo ne	Malo verjetno	Ne vem	Zelo verjetno	Zagotovo da
Bom začel/a delati	☐	☐	☐	☐	☐
Bom več delal/a	☐	☐	☐	☐	☐
Že imam ta znesek	☐	☐	☐	☐	☐
Se bom zadolžil/a v bankah	☐	☐	☐	☐	☐
Bom dobila celoten znesek od staršev	☐	☐	☐	☐	☐
Bom dobila del zneska od staršev	☐	☐	☐	☐	☐

Bom si ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
sposodil/a
celoten ali del
zneska (npr. od
prijateljev,
družine)

Bom se vrnil/a ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
domov (v državo
iz katere sem se
preselil/a)

Drugo: ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Q12 - Kolikšni je tvoj mesečni dohodek?

- ☐ < 200 €
- ☐ 201 €–300 €
- ☐ 301 €–400 €
- ☐ 401 €–500 €
- ☐ 501 €–600 €
- ☐ 600 € >

Q13 - Koliko mesečno plačaš za dom/stanovanje v €? (Napiši približen znesek, če ga ni, napiši 0€) _____

Q14 - Koliko približno svojega dohodka daš za položnice v % (elektrika, ograjevanje, hlajenje...)? _____

Q15 - Ali se vam je v zadnjem letu zgodilo, da niste mogli poravnati položnice in/ali najema?

- ☐ Nikoli
- ☐ Redko
- ☐ Včasih
- ☐ Pogosto
- ☐ Vedno

Q16 - Ste imeli pri pridobivanju dovoljenja za bivanje negativne ali pozitivne izkušnje, ki bi jih želeli izpostaviti?

8.2 Priloga 2 – Tabela odgovorov pri anketah na slovenskem jeziku

ANALIZA - Sumarnik

Tabela 4 Spol

Q1			Spol		
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Moški)	10	17 %	17 %	17 %
	2 (Ženski)	50	83 %	83 %	100 %
	3 (Drugo:)	0	0 %	0 %	100 %
Veljavni	Skupaj	60	100 %	100 %	

Povprečje	1,8	Std. odklon	0,4
-----------	-----	-------------	-----

Tabela 5 Spol - drugo

Q1_3_text			Q1 (Drugo:)		
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

Tabela 6 Od kod prihajate? (le država)

Q2			Od kod prihajate? (le država)		
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	Makedonija	4	7 %	7 %	7 %
	Bosna in Hercegovina	24	40 %	40 %	47 %
	Bosna i Hercegovin	1	2 %	2 %	48 %

	Bosna	3	5 %	5 %	53 %
	Srbija	10	17 %	17 %	70 %
	Slo.	1	2 %	2 %	72 %
	Bosna i Hercegovina	1	2 %	2 %	73 %
	BiH	11	18 %	18 %	92 %
	Hrvaška	2	3 %	3 %	95 %
	Slovenija	3	5 %	5 %	100 %
Veljavni	Skupaj	60	100 %	100 %	

Tabela 7 Od kod prihajate? (le država)

Q2_coding_1			Q2_coding_1		
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Makedoni)	4	7 %	7 %	7 %
	2 (Bosna in herceg)	22	37 %	39 %	46 %
	3 (Bosn)	3	5 %	5 %	52 %
	4 (Srbij)	10	17 %	18 %	70 %
	5 (Slo)	1	2 %	2 %	71 %
	6 (Bosna i herceg)	1	2 %	2 %	73 %
	7 (Bi)	11	18 %	20 %	93 %
	8 (Hrvaš)	2	3 %	4 %	96 %
	9 (Sloveni)	2	3 %	4 %	100 %
Veljavni	Skupaj	56	93 %	100 %	

Povprečje	3,9	Std. odklon	2,4
-----------	-----	-------------	-----

Tabela 8 Koliko časa živite v Sloveniji? (leto in/ali meseci)

Q4			Koliko časa živite v Sloveniji? (leto in/ali meseci)		
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	7 meseci	1	2 %	2 %	2 %
	1 leto	1	2 %	2 %	3 %
	6 meseci	1	2 %	2 %	5 %
	3leta	1	2 %	2 %	7 %
	štiri leta	1	2 %	2 %	8 %
	6 m	1	2 %	2 %	10 %
	5 mesecev	1	2 %	2 %	12 %
	6 mesecev	1	2 %	2 %	13 %
	2	1	2 %	2 %	15 %
	3	1	2 %	2 %	17 %
	4	2	3 %	3 %	20 %
	5	1	2 %	2 %	22 %
	5let	1	2 %	2 %	23 %
	6 mesecev	5	8 %	8 %	32 %
	4 leta	4	7 %	7 %	38 %
	18 mesecev	2	3 %	3 %	42 %
	8 mesecev	1	2 %	2 %	43 %
	5 mesecev	1	2 %	2 %	45 %
	več kot 3 leta	1	2 %	2 %	47 %
	17 meseci	1	2 %	2 %	48 %

	3 let	2	3 %	3 %	52 %
	36	1	2 %	2 %	53 %
	pol leta	1	2 %	2 %	55 %
	29 mesecev	1	2 %	2 %	57 %
	od rojstva	1	2 %	2 %	58 %
	4 let	1	2 %	2 %	60 %
	3 leta	1	2 %	2 %	62 %
	6 mesecev	1	2 %	2 %	63 %
	3 leta	5	8 %	8 %	72 %
	5 let	4	7 %	7 %	78 %
Veljavni	Skupaj	60	100 %	100 %	

Tabela 9 Na katero fakulteto ste vpisani? (Fakulteto, stopnjo, letnik npr. Fakulteta za socialno delo, prva stopnja, 4. Letnik)

Q5			Na katero fakulteto ste vpisani? (Fakulteto, stopnjo, letnik npr. Fakulteta za socialno delo, prva stopnja, 4. Letnik)		
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	Filozofska fakulteta, 2 stopnja, 2 letnik	1	2 %	2 %	2 %
	Filozofska fakulteta psihologija, prva stopnja, 3. letnik	1	2 %	2 %	3 %
	Ekonomska fakulteta	2	3 %	3 %	7 %
	Fakulteta za socialno delo, prva stopnja, 1. letnik	1	2 %	2 %	8 %

	1. letnik na Filozofski fakulteti. smer pedagogika i andragogika	1	2 %	2 %	10 %
	Bf, msc absolvent	1	2 %	2 %	12 %
	Ntf, ii. st, 2.letnik	1	2 %	2 %	13 %
	Fuds, 7.stopnja	1	2 %	2 %	15 %
	Ul fgg, prva stopnja, 1. letnik	1	2%	2 %	17 %
	Fakulteta za varnostne vede, 1letnik	1	2 %	2 %	18 %
	Medicinska fakulteta, 2. letnik	2	3 %	3 %	22 %
	Fakulteta za računalništvo in informatiko, 1. stopnja, 3 letnik	1	2 %	2 %	23 %
	Fakulteta za farmacijo	1	2 %	2 %	25 %
	Biotehniška fakulteta, prva stopnja, 2. letnik	1	2 %	2 %	27 %
	Filozofska fakulteta, 1.letnik	1	2 %	2 %	28 %
	Biotehniška fakulteta, prva stopnja, 3. letnik	1	2 %	2 %	30 %

	Fri, 1. stopnja, 2. letnik	1	2 %	2 %	32 %
	Filozofska fakulteta, ii stopnja (5. letnik)	1	2 %	2 %	33 %
	Fakulteta za organizacijske vede, 2. stopnja, 2. letnik	1	2 %	2 %	35 %
	Pravna fakulteta, druga stopnja, 1. letnik	1	2 %	2 %	37 %
	Biotehniška fakulteta, prva stopnja, 1. letnik	2	3 %	3 %	40 %
	Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo, prva stopnja, 1. letnik	1	2 %	2 %	42 %
	Fakulteta za elektrotehniko, prva stopnja, drugi letnik	1	2 %	2 %	43 %
	Ekonomska fakulteta, prva stopnja, 1. letnik	1	2 %	2 %	45 %
	Akademija za kozmetično izobraževanje	1	2 %	2 %	47 %
	Biotehniška fakulteta, osnovni studij, prvi letnik	1	2 %	2 %	48 %

	Fakulteta za elektrotehniko, 2. stopnja, 1. letnik	1	2 %	2 %	50 %
	Fakulteta za strojništvo, 1. st., 2. letnik	1	2 %	2 %	52 %
	Ekonomska fakulteta, prva stopnja, 2. letnik	1	2 %	2 %	53 %
	Fakulteta za elektrotehniko, prva stopnja, 2. letnik	1	2 %	2 %	55 %
Veljavni	Skupaj	60	100 %	100 %	

Tabela 10 Kje živite v Sloveniji?

Q6			Kje živite v Sloveniji?		
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Študentski dom)	11	18 %	18 %	18 %
	2 (Lastno stanovanje/hiša)	2	3 %	3 %	22 %
	3 (Najeto stanovanje/hiša)	46	77 %	77 %	98 %
	4 (Drugo:)	1	2 %	2 %	100 %
Veljavni	Skupaj	60	100 %	100 %	

Povprečje	2,6	Std. odklon	0,8
-----------	-----	-------------	-----

Tabela 11 Kje živite v Sloveniji? - drugo

Q6_4_text			Q6 (Drugo:)		
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	z družino	1	2 %	100 %	100 %
Veljavni	Skupaj	1	2 %	100 %	

Tabela 12 Zakaj ste se odločili za študij v Sloveniji?

Q7				Zakaj ste se odločili za študij v Sloveniji?				
		Podvprašanja		Enote			Navedbe	
		Frekvence	Veljavni	% - Veljavni	Ustrezni	% - Ustrezni	Frekvence	%
Q7a	Rad/a imam Slovenijo	21	60	35 %	60	35 %	21	24 %
Q7b	Imam prijatelje v Sloveniji	5	60	8 %	60	8 %	5	6 %
Q7c	Imam družino v Sloveniji	8	60	13 %	60	13 %	8	9 %
Q7d	Študiranje je brezplačno	37	60	62 %	60	62 %	37	42 %
Q7e	Drugo:	18	60	30 %	60	30 %	18	20 %
	SKUPAJ		60		60		89	100 %

Tabela 13 Zakaj ste se odločili za študij v Sloveniji? - drugo

Q7e_text			Q7 (Drugo:)		
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

	boljše priložnosti na fakulteti in boljše priložnosti za zaposlitev	1	2 %	6 %	6 %
	zivim tukaj	1	2 %	6 %	11 %
	nudi više opcija	1	2 %	6 %	17 %
	dober fax	1	2 %	6 %	22 %
	zelo dobar izobraževalni sistem	1	2 %	6 %	28 %
	izobraževalni sistem mi bolj ustreza kot v moji deželi	1	2 %	6 %	33 %
	kvalitet fakaa	1	2 %	6 %	39 %
	boljši standardi	1	2 %	6 %	44 %
	diploma eu, več možnosti po končanju fakultete	1	2 %	6 %	50 %
	evropska unija	1	2 %	6 %	56 %
	večje možnosti pri izobraževanju, subvencionirana hrana in prevoz, dobra praksa in podloga za naprejš.	1	2 %	6 %	61 %
	vsi zgornji odgovori	1	2 %	6 %	67 %
	edina kvalitetna fakulteta za oblikovanje na	1	2 %	6 %	72 %

	balkanu, ni bilo druge izbire				
	boljši pogoji študiranja v sloeniji, kot v matični državi, boljše opcije študiju, boljša prihodnost ter priznanost diplome v svetu	1	2 %	6 %	78 %
	veliko lažje je študirati v sloeniji in veliko več možnosti za kasnejšo zaposlitev	1	2 %	6 %	83 %
	študij ni le brezplačen, ampak tudi veliko bolj kakovosten.	1	2 %	6 %	89 %
	naprednejša oprema na fakulteti, sofisticiran način učenja za razliko od fakultete v moji državi, veliko večje možnosti zaposlitve takoj po diplomi, pridobivanje ugodnosti v primeru želje po pridobitvi državljanstva, zelo dober sistem	1	2 %	6 %	94 %

	študentskega dela				
	veliko večje priloznosti in diploma priznana v eu in zda	1	2 %	6 %	100 %
Veljavni	Skupaj	18	30 %	100%	

Tabela 14 Ali trenutno imate dovoljenje za bivanje v Sloveniji?

Q8			Ali trenutno imate dovoljenje za bivanje v Sloveniji?		
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Da)	43	72 %	84 %	84 %
	2 (Ne)	8	13 %	16 %	100 %
Veljavni	Skupaj	51	85 %	100 %	

Povprečje	1,2	Std. odklon	0,4
-----------	-----	-------------	-----

Tabela 15 Ali ste morali pri pridobivanju dovoljenja za bivanje v Sloveniji (študentske vize) prikazati 5000€na vašem računu?

Q9			Ali ste morali pri pridobivanju dovoljenja za bivanje v Sloveniji (študentske vize) prikazati 5000€na vašem računu?		
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Da)	24	40 %	47 %	47 %
	2 (Ne)	27	45 %	53 %	100 %
Veljavni	Skupaj	51	85 %	100 %	

Povprečje	1,5	Std. odklon	0,5
-----------	-----	-------------	-----

Tabela 16 Če je odgovor DA, kako ste prišli do tega zneska?

Q10					Če je odgovor DA, kako ste prišli do tega zneska?			
		Podvprašanja			Enote		Navedbe	
		Frekvence	Veljavni	% - Veljavni	Ustrezni	% - Ustrezni	Frekvence	%
Q10a	Delal/a sem	8	25	32 %	60	13 %	8	26 %
Q10b	Zadolžil/a sem se v bankah	1	25	4 %	60	2 %	1	3 %
Q10c	Že sem imel/a ta znesek	3	25	12 %	60	5 %	3	10 %
Q10d	Sposodil/a sem ta znesek (npr. od prijateljev, staršev, družine...)	14	25	56 %	60	23 %	14	45 %
Q10e	Drugo:	5	25	20 %	60	8 %	5	16 %
	SKUPAJ		25		60		31	100 %

Tabela 17 Če je odgovor DA, kako ste prišli do tega zneska? - drugo

Q10e_text			Q10 (Drugo:)		
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	kot dokazilo sem oddala svoje izpiske z banke in izpiske od mami	1	2 %	25 %	25 %
	zneska mi ni bilo treba	1	2 %	25 %	50 %

	prikazati na osebnem študentskem računu, le banana izpiska obeh staršev sta bila zadostna				
	štipendija plus lastna sredstva	1	2 %	25 %	75 %
	poleg zneska, sem morala predložiti izpiske iz bančnega računa (transkacije) ter plačilne liste staršev	1	2 %	25 %	100 %
Veljavni	Skupaj	4	7 %	100 %	

Tabela 18 Če je odgovor NE, kaj boste naredili in kolikšna je verjetnost za naslednje opcije (če boste morali za proces pridobivanja vize prikazati 5000€v naslednjem letu)

Q11							Če je odgovor NE, kaj boste naredili in kolikšna je verjetnost za naslednje opcije (če boste morali za proces pridobivanja vize prikazati 5000€v naslednjem letu)						
		Podvprašanja		Odgovori		Veljavni		Št. enot		Povprečje		Std. odklon	
		Zagotovo ne	Malo verjetno	Ne vem	Zelo verjetno	Zagotovo da	Skupaj						
Q11a	Bom začel/a delati	1 (3 %)	3 (9 %)	5 (15 %)	9 (27 %)	15 (45 %)	33 (100 %)	33		60		4,0	1,1
Q11b	Bom več delal/a	2 (6 %)	3 (9 %)	7 (22 %)	8 (25 %)	12 (38 %)	32 (100 %)	32		60		3,8	1,2
Q11c	Že imam	11 (34 %)	6 (19 %)	4 (13 %)	5 (16 %)	6 (19 %)	32 (100 %)	32		60		2,7	1,6

	ta znesek										
Q11d	Se bom zadolžil /a v bankah	20 (65 %)	6 (19 %)	5 (16 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	31 (100 %)	31	60	1,5	0,8
Q11e	Bom dobila celoten znesek od staršev	4 (13 %)	8 (26 %)	7 (23 %)	7 (23 %)	5 (16 %)	31 (100 %)	31	60	3,0	1,3
Q11f	Bom dobila del zneska od staršev	4 (13 %)	5 (16 %)	3 (9 %)	10 (31 %)	10 (31 %)	32 (100 %)	32	60	3,5	1,4
Q11g	Bom sposodi l/a celoten ali del zneska (npr. od prijatelj ev, družine)	8 (26 %)	10 (32 %)	4 (13 %)	8 (26 %)	1 (3 %)	31 (100 %)	31	60	2,5	1,2
Q11h	Bom se vrnil/a domov (v državo iz katere sem se preselil /a)	15 (48 %)	7 (23 %)	6 (19 %)	2 (6 %)	1 (3 %)	31 (100 %)	31	60	1,9	1,1
Q11i	Drugo:	1 (33 %)	0 (0 %)	1 (33 %)	1 (33 %)	0 (0 %)	3 (100 %)	3	60	2,7	1,5

Tabela 19 Če je odgovor NE, kaj boste naredili in kolikšna je verjetnost za naslednje opcije (če boste morali za proces pridobivanja vize prikazati 5000€v naslednjem letu) - drugo

Q11i_text			Q11 (Drugo:)		
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

Tabela 20 Kolikšni je tvoj mesečni dohodek?

Q12			Kolikšni je tvoj mesečni dohodek?		
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (<200€)	10	17 %	20 %	20 %
	2 (201€- 300€)	7	12 %	14 %	33 %
	3 (301€- 400€)	8	13 %	16 %	49 %
	4 (401€- 500€)	10	17 %	20 %	69 %
	5 (501€- 600€)	6	10 %	12 %	80 %
	6 (600€>)	10	17 %	20 %	100 %
Veljavni	Skupaj	51	85 %	100 %	

Povprečje	3,5	Std. odklon	1,8
-----------	-----	-------------	-----

Tabela 21 Q13 Koliko mesečno plačaš dom/stanovanje v €? (Napiši približen znesek, če ga ni, napiši 0€)

Q13				Koliko mesečno plačaš dom/stanovanje v €? (Napiši približen znesek, če ga ni, napiši 0€)			
		Veljavno	Št. enot	Povprečje	Std. odklon	Minimum	Maksimum
		51	60	235,9	132,36	130	600

Tabela 22 Koliko približno svojega dohodka daš za položnice v % (elektrika, ograjevanje, hlajenje...)?

Q14	Koliko približno svojega dohodka daš za položnice v % (elektrika, ograjevanje, hlajenje...)?						
		Veljavno	Št. enot	Povprečje	Std. odklon	Minimum	Maksimum
		44	60	38,3	35,17	4	150

Tabela 23 Ali se vam je v zadnjem letu zgodilo, da niste mogli poravnati položnice in/ali najema?

Q15	Ali se vam je v zadnjem letu zgodilo, da niste mogli poravnati položnice in/ali najema?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Nikoli)	26	43 %	51 %	51 %
	2 (Redko)	11	18 %	22 %	73 %
	3 (Včasih)	13	22 %	25 %	98 %
	4 (Pogosto)	1	2 %	2 %	100 %
	5 (Vedno)	0	0 %	0 %	100 %
Veljavni	Skupaj	51	85 %	100 %	

Povprečje	1,8	Std. odklon	0,9
-----------	-----	-------------	-----

Tabela 24 Ste imeli pri pridobivanju dovoljenja za bivanje negativne ali pozitivne izkušnje, ki bi jih želeli izpostaviti?

Q16	Ste imeli pri pridobivanju dovoljenja za bivanje negativne ali pozitivne izkušnje, ki bi jih želeli izpostaviti?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	oddala sem vlogo za, trenutno sem 6 mesecev v postopku. najprej je bilo	1	2 %	4 %	4 %

	premalo dokazov, potem neodzivni milijon let, zdej me silijo v tem da se izselim iz dijaskega, kako bi lahko dobila dovoljenje (da morem živet s svojimi starši ki živijo v drugo opcino). ko sem klicala na upravno enoto kjer živijo moji starši so mi rekli, da ta rešitev da se preselim je neumna in ...				
	dolgo čakanje na isto, neodzivnost. pri meni je bilo tako, da nisem dobila ta prvi list ki prikazuje da sem v procesu, ker jim nisem poslala en dokument overjen, seveda pa mi niso poslali nobeno obvestilo glede tega.	1	2 %	4 %	8 %
	negativno, cekam 7 mjeseci i dva puta sam vec davala otiske prstiju i izvode iz bankovnih	1	2 %	4 %	13 %

	racuna roditelja i sad mi po treci put traze				
	nisem ga rabil	1	2 %	4 %	17 %
	precej negativne. sem na vse načine morala izkazati, da imam določeni znesek. poleg priloženega zneska od 5 tisoč evrov smo morali dokazovati tudi to, da imamo transkacije na bankah, kar mislim da je popolnoma nesmisleno. vsi študentje, ki že bivajo v sloveniji, so finančno sposobni živeti v sloveniji, ker v nasprotnem primeru zagotovo ne bi prišli v slovenijo in se ne bi odločili za ...	1	2 %	4 %	21 %
	dokler delaš je ok. če pa samo visiš doma i ne delaš si si pa sam kriv. pa slovensko se je treba naučiti, se da...	1	2 %	4 %	25 %
	negativne	4	7 %	17 %	42 %

	bile so težave kako v domači državi, tako tudi v sloveniji pri dokazovanju izvora denarja.	1	2 %	4 %	46 %
	negativno, še vedno čakam, in sem tukaj 5 mesecev, enota vedno vpraša za nekaj nemogoče in ko ga spostavim kaže da ga ne rabim več	1	2 %	4 %	50 %
	prevec komplicirajo na upravni enoti. že trikrat zahtevajo bančni izpis - stanjr na trr. ne vem kaj mislijo, ne zaupajo ali pa...ne vem kaksno dokazilo naj prinesem, da bodo zadovoljni. pa še pol leta cakam na vizo...	1	2 %	4 %	54 %
	vlogo za dovoljenje za bivanje sem oddala konec septembra, postopek pa še vedno ni končan. dvakrat mi je bilo treba	1	2 %	4 %	58 %

	dopolniti vlogo, pa še enkrat sem šla oddati podpis, ker, kot pravijo, po \ "novem pravilniku\ ", en podpis manjka. potrdilo o oddani vlogi sem dobila 91 dneh po bivanju v sloveniji. ko končno sprejemem dovoljenje za prebivanje, bo verjetno že ...				
	zelo su počasni, neprijazni, do svetovalcev ne moreš priti, na mejle ni odgovora, na klice se ne javljao. dobesedno kaos. zelo neorganizirano in slabo.	1	2 %	4 %	63 %
	dolgo sem čakala na dovoljenje	1	2 %	4 %	67 %
	od negativnih izkušenj imam le to, da proces iz leta v leto traja dlje, ampak je razumljivo	1	2 %	4 %	71 %

	negativne, dolge čakalne vrste	1	2 %	4 %	75 %
	negativne izkušnje. zelo se potencira teh 5.000e na racunu, ceprav vecina nas sproti sluzi denar plus starsi posiljajo pa se naredi en dober mix da na koncu mamo zadosti. mislimo da je izjava starsev cist zadosti ali pa nic, ker najbrz ne bi bili tukaj da nimamo sredstev za prezivetje.	1	2 %	4 %	79 %
	negativne. čakala sem 6 mesecev, kar ni velik problem, ampak nisem dobila niti eno obvestilo, kakšni dokumenti mi manjkajo, dokler se sama nisem oglasila na upravni enoti. groza.	1	2 %	4 %	83 %
	ja	1	2 %	4 %	88 %
	zelo negativne - predolgo čakanje, neobveščenost, ljudje ki pa	1	2 %	4 %	92 %

	tam delajo niso prijazni				
	upravna enota je zelo neefikasna, pomotnja informacij, rabiš sodski postopek za dobiti vizu	1	2 %	4 %	96 %
	negativne izkušnje so povezane predvsem s tem, da referenti v upravni enoti ljubljana niso dovolj izobraženi in namesto po zakonih, se ravna po internih navodilih. vsa dokazila (bančni izpiski, izjave staršev, pogodbe o zaposlitvi), ki so povezane z dokazivanjem zadostnih sredstev, niso določena in objavljena v nobenem pravni aktu in je nelegitimno pričakovati, da študentje upoštevamo ...	1	2 %	4 %	100 %
Veljavni	Skupaj	24	40 %	100 %	

8.3 Priloga 3 – Tabela odgovorov pri anketah na srbskem jeziku

ANALIZA - Sumarnik

Tabela 25 Pol

Q1			Pol?		
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Muški)	18	8 %	28 %	28 %
	2 (Ženski)	48	24 %	72 %	100 %
	3 (Drugo:)	0	0 %	0 %	
Veljavni	Skupaj	65	29 %	100 %	

Tabela 26 - Država iz koje dolazite

Q2			Država iz koje dolazite? (dopišite)		
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	bosna i hercegovina	1	0 %	2 %	2 %
	hrvatska	2	1 %	3 %	5 %

	crna gora	1	0 %	2 %	6 %
	severna makedonija	1	0 %	2 %	8 %
	kosovo	1	0 %	2 %	9 %
	bosna i hercegovina	19	9 %	29 %	38 %
	bosne i hercegovine	1	0 %	2 %	40 %
	bosna	2	1 %	3 %	43 %
	srbija	22	10 %	34 %	77 %
	srbije	1	0 %	2 %	78 %
	bih	12	6 %	18 %	97 %
	рeпублика сpпска	1	0 %	2 %	98 %
	(o) bali	1	0 %	2 %	100 %
Veljavni	Skupaj	65	31 %	100 %	

Tabela 27 Koliko vremena živite u Sloveniji? (godine i/ili meseci)

Q3			Koliko vremena živite u Sloveniji? (godine i/ili meseci)		
	Odgovori	Frekvencija	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	cca 8 godina	1	0 %	2 %	2 %
	1 god i 6 mj	1	0 %	2 %	3 %
	2 godine i 6 mjeseci	1	0 %	2 %	5 %
	godinu i po	1	0 %	2 %	6 %
	6 mjeseci(прошле године сам била кући због онлајн предавања)	1	0 %	2 %	8 %
	ne živim još u sloveniji, tek planiram.	1	0 %	2 %	9 %
	tri godine	1	0 %	2 %	11 %
	17	1	0 %	2 %	12 %
	2 i 1 mesec	1	0 %	2 %	14 %

	15 mjeseci	1	0 %	2 %	15 %
	3.5 godine	1	0 %	2 %	17 %
	6 mjeseci	4	2 %	6 %	23 %
	skoraj dve leti	1	0 %	2 %	25 %
	8 mjeseci	1	0 %	2 %	26 %
	6mj	1	0 %	2 %	28 %
	5 mjeseci	3	1 %	5 %	32 %
	7 mjeseci	1	0 %	2 %	34 %
	2 meseca	1	0 %	2 %	35 %
	5 i pol mjeseci	1	0 %	2 %	37 %
	1 godina i 6 mjeseci	1	0 %	2 %	38 %
	5 meseci	3	1 %	5 %	43 %
	5godina	1	0 %	2 %	45 %
	1.5 godina	1	0 %	2 %	46 %

	3 godine	2	1 %	3 %	49 %
	6 godina	1	0 %	2 %	51 %
	2 godine	7	3 %	11 %	62 %
	18 meseci	1	0 %	2 %	63 %
	6 meseci	3	1 %	5 %	68 %
	4 godind	1	0 %	2 %	69 %
	godinu	1	0 %	2 %	71 %
Veljavni	Skupaj	65	31 %	100 %	

Tabela 28 Na koji fakultet ste upisani? (Fakultet, stepen, godina, npr. Fakulteta za socialno delo, 1 stepen, 4. godina)

Q4		Na koji fakultet ste upisani? (Fakultet, stepen, godina, npr. Fakulteta za socialno delo, 1 stepen, 4. godina)			
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	Fakulteta za organizacijske vede, 2 stopnja, 2 leto	1	0 %	2 %	2 %

	Fakulteta za upravo	1	0 %	2 %	3 %
	Fakulteta za vede o zdravju, 1 stepen, 1.godina	1	0 %	2 %	5 %
	Ekonomski fakultet	1	0 %	2 %	6 %
	Famnit, 1 stepen, 1. godina	1	0 %	2 %	8 %
	Fakulteta za arhitekturo, 2. stepen, 3 godina	1	0 %	2 %	9 %
	Filozofska fakulteta, 1. stepen, 3. godina	1	0 %	2 %	11 %
	Akademija za glasbo, 1.master (4 godina)	1	0 %	2 %	12 %
	Socialno delo, 1 stepen 2 godina	1	0 %	2 %	14 %
	Turistica, drugi stepen, 1. godina	1	0 %	2 %	15 %

	Fakulteta za elektrotehniko, 1. stopnja, 1. letnik	1	0 %	2 %	17 %
	Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo, 2. stepen, 2. godina	1	0 %	2 %	18 %
	Fakulteta za arhitekturo, 1 stepen, 1 godina	1	0 %	2 %	20 %
	Fakultet za uporabne družbene vede 1g	1	0 %	2 %	22 %
	Akademija za glasbo, 2. stepen, cetvrta godina	1	0 %	2 %	23 %
	Medicina, 3. godina	1	0 %	2 %	25 %
	Fis ,3 god	1	0 %	2 %	26 %
	Fakulteta za strojništvo, 1. godina	1	0 %	2 %	28 %
	Ntf, gmt smer, 2 letnik	1	0 %	2 %	29 %

	Učitelj	1	0 %	2 %	31 %
	Filozofska fakulteta, 1. stepen, 1. godina	1	0 %	2 %	32 %
	Fakulteta za ekonomiju in biznis, 1. stepen, 1. godina	1	0 %	2 %	34 %
	Filozofski fakultet, 1. stepen, 2. godina	1	0 %	2 %	35 %
	Fakultet za računarstvo i informatiku, 1. stepen, 3. godina	1	0 %	2 %	37 %
	Menadžment, 1. stepen, 1. godina	1	0 %	2 %	38 %
	Fakultet za družbene vede, 1. stepen, 1. godina	1	0 %	2 %	40 %
	Matematika	1	0 %	2 %	42 %
	Biotehniška fakulteta, 1. stepen 3. godina	1	0 %	2 %	43 %

	Prirodno mat	1	0 %	2 %	45 %
	Ekonomski fakultet 1 stepen 2. godina	1	0 %	2 %	46 %
Veljavni	Skupaj	65	31 %	100 %	

Tabela 29 Gde živite u Sloveniji?

Q5			Gde živite u Sloveniji?		
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Studentski dom)	18	8 %	28 %	28 %
	2 (Sopstveni stan/kuća)	1	0 %	2 %	29 %
	3 (Iznajmljen stan/kuća)	41	19 %	63 %	92 %
	4 (Drugo:)	5	2 %	8 %	100 %
Veljavni	Skupaj	65	31 %	100 %	

Povprečje	2,5	Std. odklon	1,0
-----------	-----	-------------	-----

Q5_4_text			Q5 (Drugo:)		
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	privatno soba	1	0 %	33,33 %	33,33 %
	živjecu u stanu	1	0 %	33,33 %	66,66 %
	iznajmljena soba	1	0 %	33,33 %	99,99 %
Veljavni	Skupaj	5	2 %	100 %	

Tabela 30 Zašto ste se odlučili za studiranje u Sloveniji?

Q6					Zašto ste se odlučili za studiranje u Sloveniji? (moguće je označiti više odgovora)				
			Podvprašanja		Enote		Navedbe		
		Frekvence	Veljavni	% - Veljavni	Ustrezni	% - Ustrezni	Frekvence	%	

Q6a	Jako mi se svidela Slovenija	25	65	38 %	212	12 %	25	23 %
Q6b	Imam prijatelje u Sloveniji	4	65	6 %	212	2 %	4	4 %
Q6c	Imam porodicu u Sloveniji	12	65	18 %	212	6 %	12	11 %
Q6d	Studiranje je besplatno	51	65	78 %	212	24 %	51	47 %
Q6e	Drugo:	17	65	26 %	212	8 %	17	16 %
	SKUPAJ		65		212		109	100 %

Tabela 31 Zašto ste se odlučili za studiranje u Sloveniji? - drugo

Q6e_text			Q6 (Drugo:)		
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	Eu diploma	1	0 %	6 %	6 %
	bez prijemnih ispita	1	0 %	6 %	12 %

	za boljšo službo po fakulteti	1	0 %	6 %	18 %
	veći izbor fakulteta, studentski poslovi...	1	0 %	6 %	24 %
	evropska diploma	1	0 %	6 %	29 %
	Eu diploma	1	0 %	6 %	35 %
	što da ne	1	0 %	6 %	41 %
	ja hocu zivot bolji zivot (viza) ko je gledao znat ce	1	0 %	6 %	47 %
	priznata diploma u eu	1	0 %	6 %	53 %
	program koji sam izabrala nema u srbiji.	1	0 %	6 %	59 %
	veća mogućnost uspjeha i napretka	1	0 %	6 %	65 %
	jedino u ljubljani je bio fakultet koji sam željela upisati	1	0 %	6 %	71 %

	zbog većih mogućnosti zaposlenja nakon fakulteta	1	0 %	6 %	76 %
	slovenija (u mom slučaju ljubljana) se činila kao odličan izbor za studentski život općenito. kvaliteta i struktura obrazovnog sistema je mnogo bolja nego u bih.	1	0 %	6 %	82 %
	zbog posla i finansijske situacije u srbiju nisam mogla da studiram i zaposlim.	1	0 %	6 %	88 %
	eu diploma	1	0 %	6 %	94 %
	želja mojih roditelja	1	0 %	6 %	100 %
Veljavni	Skupaj	17	8 %	100 %	

Tabela 32 Da li trenutno imaš boravišnu dozvolu

Q7			Da li trenutno imaš boravišnu dozvolu?		
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Da)	41	19 %	69 %	69 %
	2 (Ne)	18	8 %	31 %	100 %
Veljavni	Skupaj	59	28 %	100 %	

Povprečje	1,3	Std. odklon	0,5
-----------	-----	-------------	-----

Tabela 33 Da li ste ove godine bili u obavezi da prikažete 5000€na vašem računu u svrhu dobijanja boravišne dozvole?

Q8			Da li ste ove godine bili u obavezi da prikažete 5000€na vašem računu u svrhu dobijanja boravišne dozvole?		
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Da)	33	16 %	56 %	56 %
	2 (Ne)	26	12 %	44 %	100 %
Veljavni	Skupaj	59	28 %	100 %	

Povprečje	1,4	Std. odklon	0,5
-----------	-----	-------------	-----

Tabela 34 Ako je odgovor DA, kako ste došli do te svote novca?

Q9					Ako je odgovor DA, kako ste došli do te svote novca?			
			Podvprašanja		Enote		Navedbe	
		Frekvence	Veljavni	% - Veljavni	Ustrezni	% - Ustrezni	Frekvence	%
Q9a	Radio/la sam	6	36	17 %	212	3 %	6	14 %
Q9b	Zadužio/la sam se u banci	1	36	3 %	212	0 %	1	2 %
Q9c	Imao/la sam tu sumu novca	11	36	31 %	212	5 %	11	26 %
Q9d	Posudio/la sam tu sumu (npr. od prijatelja, roditelja, porodice)	22	36	61 %	212	10 %	22	51 %
Q9e	Drugo:	3	36	8 %	212	1 %	3	7 %

	SKUPAJ		36		212		43	10 0%
--	--------	--	----	--	-----	--	----	-------

Tabela 35 Ukoliko je odgovor NE, šta ćete uraditi i kolika je verovatnoća za naredne opcije (ukoliko Vam naredne godine, budu zahtevali 5000€na računu radi dobijanja boravišne dozvole)

Q10						Ukoliko je odgovor NE, šta ćete uraditi i kolika je verovatnoća za naredne opcije (ukoliko Vam naredne godine, budu zahtevali 5000€na računu radi dobijanja boravišne dozvole)						
		Podvprašanja		Odgovori		Veljavni		Št. enot		Povprečje		Std. odklon
		Sigurno ne	Malo verovatno	Ne znam	Veoma verovatno	Sigurno da	Skupaj					
Q10a	Počecu da radim	3 (9 %)	4 (11 %)	3 (9 %)	10 (29 %)	15 (43 %)	35 (100 %)	35	212	3,9	1,3	
Q10b	Počecu više da radim	4 (11 %)	4 (11 %)	5 (14 %)	12 (34 %)	10 (29 %)	35 (100 %)	35	212	3,6	1,3	
Q10c	Već imam taj iznos	18 (51 %)	4 (11 %)	6 (17 %)	5 (14 %)	2 (6 %)	35 (100 %)	35	212	2,1	1,3	
Q10d	Zadužiću se u banci	21 (60 %)	6 (17 %)	5 (14 %)	2 (6 %)	1 (3 %)	35 (100 %)	35	212	1,7	1,1	

Q10e	Dobiću sav iznos od roditelja	11 (31 %)	8 (23 %)	6 (17 %)	5 (14 %)	5 (14 %)	35 (100 %)	35	212	2,6	1,4
Q10f	Dobiću deo iznosa od roditelja	8 (25 %)	2 (6 %)	4 (13 %)	11 (34 %)	7 (22 %)	32 (100 %)	32	212	3,2	1,5
Q10g	Posudiću celu sumu ili deo (npr. od prijatelja, porodice)	11 (31 %)	6 (17 %)	5 (14 %)	8 (23 %)	5 (14 %)	35 (100 %)	35	212	2,7	1,5
Q10h	Vratiću se kući (u državu iz koje sam se preselio/la)	16 (46 %)	5 (14 %)	9 (26 %)	2 (6 %)	3 (9 %)	35 (100 %)	35	212	2,2	1,3

Tabela 36 Koliki je tvoj mesečni prihod?

Q11	Koliki je tvoj mesečni prihod?
-----	--------------------------------

	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (<200€)	5	2 %	8 %	8 %
	2 (201€- 300€)	11	5 %	19 %	27 %
	3 (301€- 400€)	12	6 %	20 %	47 %
	4 (401€- 500€)	13	6 %	22 %	69 %
	5 (501€- 600€)	6	3 %	10 %	80 %
	6 (601€>)	12	6 %	20 %	100 %
Veljavni	Skupaj	59	28 %	100 %	

Povprečje	3,7	Std. odklon	1,6
-----------	-----	-------------	-----

Tabela 37 Koliko približno svog prihoda daješ za dom/stan u €(evrima)? (Napiši približan iznos, ako ga nema, napiši 0€)

Q12				Koliko približno svog prihoda daješ za dom/stan u €(evrima)? (Napiši približan iznos, ako ga nema, napiši 0€)			
		Veljavno	Št. enot	Povprečje	Std. odklon	Minimum	Maksimum

		59	212	200,2	108,64	145	500
--	--	----	-----	-------	--------	-----	-----

Tabela 38 Koliko približno tvog prihoda, daješ za račune u %(procentima)? (struja, grejanje, hladjenje...)

Q13	Koliko približno tvog prihoda, daješ za račune u %(procentima)? (struja, grejanje, hladjenje...)						
		Veljavno	Št. enot	Povprečje	Std. odklon	Minimum	Maksimum
		46	212	36,7	42,69	4	150

Tabela 39 Da li vam se u prošloj godini desilo da niste mogli da platite račune i/ili kiriju?

Q14	Da li vam se u prošloj godini desilo da niste mogli da platite račune i/ili kiriju?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Nikad)	38	18 %	64 %	64 %
	2 (Retko)	14	7 %	24 %	88 %
	3 (Ponekad)	5	2 %	8 %	97 %
	4 (Često)	2	1 %	3 %	100 %
	5 (Uvek)	0	0 %	0 %	100 %

Veljavni	Skupaj	59	28 %	100 %	
----------	--------	----	------	-------	--

Povprečje	1,5	Std. odklon	0,8
-----------	-----	-------------	-----

Tabela 40 Da li ste imali negativna ili pozitivna iskustva prilikom dobijanja boravišne dozvole koja biste želeli da istaknete?

Q15		Da li ste imali negativna ili pozitivna iskustva prilikom dobijanja boravišne dozvole koja biste želeli da istaknete?			
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	negativna	1	0 %	3 %	3 %
	- dugo se čeka, traže 5000 evra na racunu, ne daju uue da se na sobu prijave 2 osobe jer nema 8kv po osobi	1	0 %	3 %	6 %
	še čakam za viza, a sem apliciraka v konču septembra. zelo čakanje, pridobiti dokumente in jih prevesti v slovenščino,	1	0 %	3 %	9 %

	potem pa čakati mesece in mesece za viza				
	prethodne dve godine pozitivna/neutraln a. ove godine jako negativna. dugo vremena je bilo potrebno da odgovorno lice stupi u kontakt sa mnom, i već nekoliko puta je traženo od mene da dokažem da imam sredstva na računu, i koji je njihov izbor. ne znam koliko će taj proces još trajati.	1	0 %	3 %	13 %
	da. predugo čekanje i treženje već predatih dokumenata	1	0 %	3 %	16 %
	samo negativna, klaudija peceli	1	0 %	3 %	19 %
	negativna od ove godine	1	0 %	3 %	22 %
	čekam dozvolu još uvijek, tri puta	1	0 %	3 %	25 %

	me već pozivaju za davanje otisaka, sad još i pozivaju za elektronski potpis.katastrofa, ako me nešto otjera kući, ovo će				
	predugo sam čekala	1	0 %	3 %	28 %
	ne	1	0 %	3 %	31 %
	negativno. nisam ni rekla:\ "dobar dan!\ ", a službenica se povišenim tonom obratila:\ "sa kojim novcem ti misliš da živiš ovde? dokaži!\ " izvukla sam papir iz banke i predala joj na uvid. mesec dana sam izgubila na fakultetu, jer nisam psihički mogla da dođem sebi od rečnika koji je koristila službenica. to maltretiranje se ...	1	0 %	3 %	34 %
	u septembru sam predala zahtjev za	1	0 %	3 %	38 %

	produženje vize za začasno prebivanje, jedina informacija koju sam dobila je bila u decembru da dopunim dokumente (od kojih su tražili sve iste dokumente koje sam već predala i moji roditelji su morali sve ponovo vaditi, a dokumenti se tiču finansijskog stanja). od tada nikakvu informaciju nisam dobila, konstantno sam pisala mejllove i zvala ali niko ne ...				
	previse se ceka za poziv i predaju dokumenta, i tesko se dobijaju	1	0 %	3 %	41 %
	cekanje od 7 meseci za vizu koja traje godinu dana sa giksiranim datumom do kraja septembra	1	0 %	3 %	44 %

	ne.	1	0 %	3 %	47 %
	negativna, proces traje bezobrazno dugo, ukoliko im damo sve papire sa svim informacijama, pogotovo ako obnavljamo vizu, realistično im ne bi smjelo trebati duže od 15 dana (3 minute po osobi da se raspitaju jesu li dokumenti validni i neko vrijeme za čekanje potvrde da jesu) da to sve bude gotovo, pa eto 20 dana neka se 5 dana pravi ta kartica, a ne pravi	1	0 %	3 %	50 %
	izuzetno negativno iskustvo, i dalje čekam na boravišnu dozvolu zbog novog zakona koji je napomenut već u anketi. čekam vizu od kraja decembra.	1	0 %	3 %	53 %

	trenutno su samo negativna iskustva, jer sam još uvijek u procesu dobivanja boravišne dozvole. čekam od početka novembra, komunikacija je skoro pa nemoguća sa upravnom enotom, ekstremno su međusobno neuvezani i spori. mnogo sam nezadovoljan njihovim \ "radom\ " i pristupom prema strankama.	1	0 %	3 %	56 %
	klasično komplikovanje na šalteru, i različite procedure u različitim gradovima i u zavisnosti od osobe koja radi slučaj	1	0 %	3 %	59 %
	veћ sam 6 mјесеци у процесу, још је нисам добила;	1	0 %	3 %	63 %

	тражили су ми допуну докумената				
	nisu zeleti da razgovaraju sa mnom ni na srpskom ili engleskom, u tom momentu rec slovenackog nisam znala, tek sam se preselila. nakon sto nisam mogla da komuniciram i nakon sto su odbili da me upute na nekog ko bi mogao da mi odgovori na pitanje, spustili su mi slusalicu	1	0 %	3 %	66 %
	do sada pozitivna ali mislim da sam samo imala sreće.	1	0 %	3 %	69 %
	trajanje procesa	1	0 %	3 %	72 %
	odugovlačenje(viš e od 2 mjeseca čekanja). zvala sam ue više puta, svaki out su rekli da je sve uredi i da čekam, te su	1	0 %	3 %	75 %

	me nakon 2 mjeseca nazvali i rekli da potvrda o upisu mora biti od oktobra (ona koju sam ja predala je bila od 20 septembra) iako sam svejedno redovno upisana na fakultet jer sam sve ispite završila u roku ili na predrokovima i predala zahtjev za boravišnu dozvolu ranije da ...				
	čekam 6 mjeseci i dan danas mi šalju kako mi fale neki papiri, izmišljaju neke stvari, jako lose	1	0 %	3 %	78 %
	negativno- ne obavještavaju na vrijeme, često veoma nekulturni	1	0 %	3 %	81 %
	dugo čekanje	1	0 %	3 %	84 %
	imao sam problem sa procedurom kao i svi. predugo traje.	1	0 %	3 %	88 %

	dugo se čeka, dopuna dokumentacije zbog isteka važenja, platne liste roditelja nepotrebne ako već traže 5000 na računu.	1	0 %	3 %	91 %
	upravna enota, očajno oskustvo	1	0 %	3 %	94 %
Veljavni	Skupaj	32	15 %	100 %	

C1				Kalkulacija			
		Veljavno	Št. enot	Povprečje	Std. odklon	Minimum	Maksimum
C1		0	212	0,0	0,00	0	0

8.4 Priloga 4 – Izračun Hi kvadrata in Kramerjeve α

Tabela 41 Postopek izračuna Hi kvadrata in Kramerjeve alfe, 1. del

MES PRIHOD

5000	ispod 200	200- 300	300-400	400-500	500-600	vise od 600	Σ
DA	7	13	8	14	5	10	57
NE	8	5	12	9	13	12	59
Σ	15	18	20	23	18	22	116

Tabela 42 Postopek izračuna Hi kvadrata in Kramerjeve alfe, 2. del

oznaka celice	f(o)	f(t)	f(o)-f(t)	(f(o)-f(t)) f(t))	(f(o)- f(t))/f(t)
<200	7	3.3707	3.6293	13.17182	3.90774
	8	7.6293	0.3707	0.137418	0.018012
201-300	13	8.8448	4.1552	17.26569	1.952072
	5	9.1552	-4.1552	17.26569	1.885889

301-400	8	9.8276	-1.8276	3.340122	0.339872
	12	10.1724	1.8276	3.340122	0.328351
401-500	14	11.3017	2.6983	7.280823	0.644224
	9	11.6983	-2.6983	7.280823	0.622383
501-600	5	8.8448	-3.8448	14.78249	1.67132
	13	9.1552	3.8448	14.78249	1.614655
>601	10	10.8103	-0.8103	0.656586	0.060737
	12	11.19	0.81	0.6561	0.058633

Hi kvadrat 13.10389

Kramerjeva

α 0.3361

8.5 Priloga 5 – Vodilo za intervju

1. Če želite lahko nam poveste svoje ime pa se nato predstavite?

- Če se želijo predstaviti po imenu

- Od kod prihajate?

- Koliko ste stari?

- Katerega spola ste?

- Na katero fakulteto ste vpisani?

3. A lahko predstavite svoje znanje o Zakonu o tujcih (2021)?

4. Kakšno je vaše mnenje o Zakonu o tujcih (2021)?

5. Ali ste morali ob oddaji vloge za borišišno dovoljenje na računu izkazati 5.000 €?

6. Če je odgovor DA, kako ste se počutili, ko so ta znesek zahtevali?

7. Kako ste se počutili, ko ste izvedeli, da je bil uveden Zakon o tujcih (2021)?

8. Kako je Zakon o tujcih(2021) vplival na vas?

9. Če želite lahko podelite svoje izkušnje pridobivanja dovoljenja za bivanje?

8.6 Priloga 6 – I2

8.6.1 Transkript intervjua na srbšćini

1. Da li biste želeli da ostanite anonimni?

Da, želim.

2. Ukoliko želite možete nam reći svoje ime i da nam se predstavite?

- Ukoliko žele da se predstave imenom /

- Odakle dolazite? Bosna i Hercegovina (E1)

- Koliko imate godina? 23 (E2)

- Koji je vaš pol? Muški (E3)

- Na koji fakultet ste upisani? Akademija za glasbo, Ljubljana (E4)

3. Možete li nam predstaviti vaše znanje o Zakonu o tujcima (2011)?

Ne znam baš puno jer inače ne čitam baš zakone ali sam imao iskustvo i preko toga sam nekako naučio...(E5/1)...da moraš prikazati ustvari novac na novi način, nije da oni traže 5000 nego oni traže da ti prikažeš da ćeš imati sredstva od minimalno 400 evra odnosno 402,18 evra na računu svaki mesec (E5/2). Sada ne možeš više koristiti onu staru izjavu koju smo prije slali da roditelji izjave da će te financirati (E6/1). To je bilo prije a sad nije više tako. Sada mora...ako će ti roditelji dati tu izjavu, moraju pokazati dokaz da oni imaju te pare, znači oni će dati dokaz, recimo njihove platne liste, ugovore o poslu da prikažu pare (E6/2). A sad...što se tiče 5000 evra, ako ne mogu roditelji dokazati, ako ti recimo ne rade roditelji... u tome je fora...nemaš to, onda ti traže da imaš 5000 evra na računu (E7). Možeš doći, ne moraš ništa pokazivati, nikakav dokaz, možeš na primjer poslati i svoju platnu listu ako radiš kao student ako si zaradio više od 5000 evra u toj prošloj godini tj. prošloj godini kada si imao vizu. Mislim da je to to što znam, a znam da je 5000e jedna od opcija sa kojima možeš dokazati svoja primanja, barem koliko ja znam iz svog iskustva (E8).

4. Kakvo je vaše mišljenje o Zakonu o tujcih (2021)?

Moje mišljenje je da se taj zakon treba pogledati sa dvije strane, da li ima smisla, zašto ima smisla i onda zašto nema smisla isto. Ajmo prvo pogledati zašto ima smisla...Recimo... zašto ta prošla izjava više ne važi a do sad je uvijek važila, treba se pitati zašto ta izjava ne važi (E9/1)...ako oni 100% žele da takav bude standard ...ko dolazi u državu i šta će raditi tu...okej, razumijem da trebaš da provjeriš ali to se opet radi na kraju studentima, normalnim studentima koju dolaze tu da studiraju i koji će vjerovatno ostati tu da rade (E9/2). Onda tih 5000 evra njima osigurava to da ti nisi došao niotkuda i da nemaš ništa i da si došao možda bezveze ili da se ne možeš preživljavati (E10). Sada je poenta da pokažu standarde za ljude koji ulaze u državu, ako ne možeš da prikažeš 5000 evra ne pružamo ti nikakvu opciju (E11). Loše je kada pogledaš ovako moralno zato što ne pružaš svima istu priliku, a sad ako gledaš ovako kao državno i kao zakon zašto bi pustili nekoga ko nema ništa da dodje (E12)? Ali on tu dolazi kao student i veoma je moguće da će on ostati tu u državi, raditi tu.

5. Da li su od Vas zahtevali da prikazete 5000€ na računu kada ste predavali dokumente za boravišnu dozvolu?

Da. (E13)

6. Ako je odgovor DA kako ste se osećali kada su to od vas zahtevali?

Imam jedno iskustvo pa mislim da će biti dobro da ga baš ovdje podijelim (E14). Ovako... ja sam dobio dopis iz Upravne enote, mjesec i po dana nakon što sam predao tu vlogu za vizu...prošnja za dopolnitev, da mi fali dokaz da imam ta sredstva za preživljavanje (E15/1). Poslao sam sredstva i poslao sam ugovor o slastičarni u kojoj mama radi, odnosno da je to njen objekat i to da je zaposlena i da me financira (E15/2).

Sad ako imaš svoje, ako ti radiš možeš to prikazati, ali ja to nemam. Ne možeš poslati svoju platnu listu recimo od ovog mjeseca jer iako ti trenutno radiš i zarađuješ više od 402 eura, ti ne možeš to prikazati (E16/1) jer oni traže platne liste od prošle i ove godine da ti imaš tu cifru od 5000 (E16/2), da si toliko zaradio, a ja nisam toliko zaradio i nisam mogao to prikazati (E16/3). Ništa im ne znači to što trenutno imam posao (E16/4).

Zahtjevaju da imaš najmanje 402 eura, ali ne gledaju da li će ti išta ostati, ni odakle te pare nego samo im je bitno da ih imaš (E16/5). Kod mene je bio problem da je moja mama privatnik i

takav je zakon u Bosni da ona sebi ne mora da uplaćuje platu tako da ona nema svoju platnu listu i samim tim ja je nisam mogao prikazati (E17/1). Eto to je sad jedan specifičan slučaj o kojem vjerovatno niko nije razmišljao (E17/2). Ona je onda sebi uplatila jednu platu i poslala meni taj papir koji sam poslao Upravnoj enoti. Ja tada nisam znao da ti papiri nisu dovoljni, poslao sam čak i ugovor o jednom poslovnom prostoru i njihovih kirija. I sad se desilo da sam ja to predao i prolazi drugi mjesec i sad sam se zapitao – šta je ovo? (Počeo je frustrirano da priča). Ne mogu da vjerujem da im je tako svejedno (E18). Zatim mi je rekla „Za vas bi bilo najbolje da nadjete 5000 eura jer mama ne može da prikaže platnu listu“, ja sam na to rekao „Pa vi govorite o tome kao da je 5 eura“, onda je na to rekla „Posudite od nekoga“ (E19). Mislim naravno da ću to uraditi ako mogu, ali vidiš da i ti ljudi tamo što rade i njima nije taj zakon jasan i znaju da se oko toga zaobilazi. E sad tu nastaje stres i u kakvu te situaciju to dovodi da ja bez tih 5000 eura ne mogu legalno da živim u državi (E20). 5000 eura, to je 10 000 maraka, moji roditelji nemaju 10 000 maraka i šta sad onda (E21)? Onda sam imao sreću da mi je od djevojke sestra poslužila 5000 eura i onda smo to prikazali i uspelo je (E22).

Mislim sad je to, nekako, samo za bogatije, glavni taj moj argument zašto je taj zakon loš, evo studenti koji već studiramo tu, ne gladaju nam prosjek i ocjene, to im nije bitno nego prikaži novac i onda možeš (E23/1). Recimo postoje naravno ljudi sa desetakama koji se trude i ljudi sa šesticama što ne rade ništa, mislim zašto se ne traži onda prosjek i znanje (E23/2). Onda bi bilo i logično da će se čovjek potruditi jer svako je od nas došao na bolje, mi svojom odlukom, nije nas niko natjerao. (E23/3). Pa kad ćemo već uvoditi zakon koji će nas dijeliti možemo li studirati u državi ili ne možemo onda neka to radije bude po prosjeku, a ne po parama. Ako ćemo se dijeliti, a najbolje da se ne dijelimo. Eto. (E23/4)

7. Kako ste se osjećali kada ste saznali da se Zakon o tujcima (2021) uveo?

Pa o tome se pričalo, desilo se pa se neće desiti i onda sam shvatio da je to ozbiljno kada se meni to desilo da moram prikazati 5000 eura i to me je šokiralo (E24/1), a to je baš loše kada od nekog moraš da tražiš tolike pare i znaš da si u toj situaciji nemoćan. Šta da nemaš? Šta ako neko nema sreće da može od nekoga posuditi (E24/2)?

8. Kako je Zakon o tujcima (2021) uticao na vas?

Imao sam sreću, pa čovjek zaboravi brzo kada dobije, recimo, vizu, ali jako loše (E25). Razmišljam već za iduću godinu da li ću imati 5000 eura iduće godine (E26/1), da li ću uspjeti

zaraditi toliko, da li moram da radim više da to zaradim...konstantno unaprijed razmišljam... nevjеровatno...(E26/2).

9. Da li želite da podelite sa nama Vaše iskustvo pridobijanje boravišne dozvole?

Pa najviše sam htio da ispostavim tu situaciju koju sam već ispričao jer mi je ta bilo najgore iskustvo (E27). Imao sam još loših iskustava kada su bili neljubazni, kada se čekalo jako dugo, nejavljanja itd (E28). Bilo je i perioda kada je nakako sve funkcionisalo i nije se ovako dugo čekalo i komplikovalo ali eto to se promjenilo u zadnje 2 ili tri godine (E29).

8.6.2 Prevod (srbsčina-slovenščina)

1. Ali želite ostati anonimni?

Ja, želim.

2. Če želite, nam lahko poveste svoje ime in se predstavite?

- Če se želiyo predstaviti z imenom? /

- Od kje prihajaš? Bosna in Hercegovina (E1)

- Koliko si star? 23 (E2)

- Katerega spola ste? Moški (E3)

- Na katero fakulteto si vpisan? Akademija za glasbo Ljubljana (E4)

3. Nam lahko predstavite svoje znanje o Zakonu o tujcih (2021)?

Ne vem veliko, ker res ne berem zakonov, vendar sem imel izkušnje in skozi njo se nekako naučil(E5/1) ... da moraš na nov način prikazati dejanski denar, ne gre za to, da zahtevajo 5000, ampak zahtevajo, da pokažeš, da boš imel vsak mesec na računu najmanj 400 evrov ali 402,18 evrov (E5/2). Zdaj ne moreš več uporabljati tiste stare izjave, ki smo jo pošiljali kje starši izjavijo da te bodo financirali (E6/1). Tako je bilo včasih, zdaj pa ni več tako. Zdaj mora ... če bodo tvoji starši dali to izjavo, morajo pokazati dokazilo, da imajo ta denar, tako da bodo dali dokazilo, recimo svoje plačilne liste, pogodbe o delu, da pokažejo denar (E6/2). In zdaj... glede tistih 5000 €, če starši ne morejo dokazati, če na primer tvoji starši ne delajo... to je zdaj razlika... če nimaš plačilnih list, potem zahtevajo da imaš na računu 5000 evrov (E7). Lahko prideš, ni ti treba pokazati ničesar, nobenega dokazila, lahko pošlješ na primer plačilno listo, če delaš kot študent, če si v tem zadnjem letu zaslužil več kot 5000 €, tj. lani, ko ste imeli vizo.

Mislím, da je to tisto, kar vem in vem, da je 5000e ena izmed možnosti, s katero lahko dokažeš svoj dohodek, vsaj kolikor vem iz svojih izkušenj (E8).

4. Kakšno je vaše mnenje o Zakonu o tujcih (2021)?

Moje mnenje je, da je treba na ta zakon gledati z dveh plati, ali je smiselno, zakaj je smiselno in zakaj potem tudi nima smisla. Poglejmo najprej, zakaj je to smiselno... Recimo... zakaj tista pretekla izjava ne velja več in je vedno veljala do sedaj, se je treba vprašati, zakaj ta izjava ne velja (E9/1)... če to 100% želijo biti standard ... kdo pride v državo in kaj bo tam počel ... v redu, razumem, da morajo preveriti, vendar se na koncu spet gre za študente, normalne študente, ki pridejo sem študirati in ki bodo verjetno ostali tukaj delati (E9/2). Potem jim tistih 5000 evrov zagotovi, da nisi prišel od nikoder in da nimaš nič in da si prišel za nič ali da se ne moreš preživeti (E10). Bistvo je pokazati standarde za ljudi, ki vstopajo v državo, če ne morete pokazati 5000 evrov, vam ne ponujamo nobene možnosti (E11). Hudo je, ko gledaš moralno, ker ne daš vsem enakih možnosti in zdaj če tako gledaš kot država in kot zakon, zakaj bi spustili nekoga, ki nima nič (E12)? Sem pa pride kot študent in zelo možno je, da bo ostal v državi, delati.

5. Ali so ob oddaji dokumentov za dovoljenje za prebivanje od vas zahtevali, da na računu pokažete 5.000 €?

Da. (E13)

6. Če je odgovor DA, kako ste se počutili, ko so ta znesek zahtevali??

Imam izkušnjo, zato mislim, da bo dobro, da jo delim tukaj (E14). Z Upravne enote sem mesec in pol po tem, ko sem oddala tisto prošnjo za vizo, prejela dopis... prošnjo za dopolnitev, da nimam dokazila, da imam sredstva za preživetje (E15/1). Poslal sem sredstva in poslala sem pogodbo o slaščičarni, kjer dela mama, se pravi, da je njen objekt in da je zaposlena in da me financira (E15/2)

Zdaj če imaš svoj denar, če delaš, ga lahko pokažeš, jaz pa ga nimam. Plačilne liste od tega meseca na primer ne morete poslati, ker je ne morete pokazati, čeprav trenutno delate in zaslužite več kot 402 evra (E16/1) ker iščejo plačilne liste od lani in letos, da imaš tisto številko 5000€ (E16/2) da si ti zaslužil toliko, jaz pa nisem zaslužil toliko in tega nisem mogel pokazati (E16/3). Nič jim ne pomeni, da imam zdaj službo (E16/4). Zahtevajo, da imaš vsaj 402 evra, ne

gledajo pa, ali ti bo kaj ostalo, ali od kod ti denar, marveč jim je le, da ga imaš (E16/5). Problem pri meni je bil, ker je moja mama zasebnica in zakon v Bosni pravi, da ji ni treba izplačevati plače, zato nima svoje plačilne liste in ji zato nisem mogla pokazati (E17/1). To je specifičen primer, na katerega verjetno nihče ni pomislil.(E17/2). Nato si je izplačala eno plačo in mi poslala papir, ki sem ga poslala na Upravno enoto. Takrat nisem vedel, da ti papirji niso dovolj, poslal sem celo pogodbo za en poslovni prostor in njihove najemnine. In zdaj se je zgodilo, da sem oddal vse tiste papirje in mine še en mesec in zdaj sem se vprašal - kaj je to? (Začel je govoriti frustrirano). Ne morem verjeti, da jim je tako vseeno (E18). Potem mi je rekla: "Najbolje bi bilo, da poiščeš 5000 evrov, ker mama ne more pokazati plačilne liste." Na to sem rekel: "No, ti o tem govoriš, kot da je 5 evrov.", nato pa je rekla: da "Sposodi od nekoga." (E19). Mislim, seveda bom naredil, če se bo dalo, ampak vidiš, da tem, kar počnejo, jim zakon ni jasen in vedo, da se ga izigrava. Zdaj je tu še stres in v kakšno situacijo te spravi, da brez tistih 5000 evrov ne morem legalno živeti v državi (E20). 5 000 evrov, to je 10 000 mark, moji starši nimajo 10 000 mark, kaj pa zdaj (E21)? Potem sem imel srečo, da mi je puncina sestra sposodila 5000 evrov in sva potem pokazala in je uspelo. (E22).

Mislim, da je zdaj nekako samo za bogate, to je moj glavni argument, zakaj je tisti zakon slab, tukaj so študenti, ki že študirajo, njih ne zanima naše povprečje in ocene, vseeno jim je jim samo pokažite denar in potem lahko (E23/1) Recimo seveda so ljudje z deseticami, ki se trudijo in ljudje s šestnicami, ki ne delajo nič, si mislim, zakaj se ne zahteva povprečje in znanje (E23/2). Potem bi bilo logično, da se človek potruji, saj je vsakemu od nas šlo na bolje, odločili smo se sami, nihče nas ni silil (E23/3). Torej, ko bomo uvedli zakon, ki nas bo delil, ali lahko študiramo v državi ali ne, potem naj bo na povprečju in ne na denarju. Če se bomo delili, je najbolje, da se ne delimo. Eto (E23/4).

7. Kako ste se počutili, ko ste izvedeli, da je bil uveden Zakon o tujcih (2021)?

No, govorilo se je o tistem zakonu, bo in ne bo, potem pa sem ugotovil, da je resno, ko se mi je zgodilo, da moram pokazati 5000 evrov, kaj me je šokiralo (E24/1) in to je res hudo, ko moraš nekoga prositi za toliko denarja in veš, da si v tej situaciji nemočen. Kaj če nimaš? Kaj pa, če nekdo nima sreče, da si od nekoga izposodi (E24/2)?

8. Kako je Zakon o tujcih(2021) vplival na vas?

Imel sem srečo, da ljudje hitro pozabijo, ko dobijo recimo vizo, ampak zelo slabo (E25). Že razmišljam o naslednjem letu, ali bom imel naslednje leto 5000 evrov (E26/1), ali mi bo uspelo zaslužiti toliko, ali moram več delati, da zaslužim...razmišljam veliko za v naprej...neverjetno...(E26/2).

9. Če želite lahko podelite svoje izkušnje pridobivanja dovoljenja za bivanje

No, predvsem sem želel izpostaviti situacijo, ki sem jo že povedal, ker je bila to moja najhujša izkušnja (E27). Imel sem druge slabe izkušnje, ko so bili neprijazni, ko se je čakalo zelo dolgo, neodzivnost itd (E28). Bila so tudi obdobja, ko je vse nekako delovalo in ni bilo tako dolgo čakati in komplicirati, vendar se je to v zadnjih 2 ali 3 letih spremenilo (E29).

8.6.3 Odprto kodiranje

Drugi intervju je opravljen isti dan kot prvi intervju – 22. 3. 2022 ob 18:00 uri. Z intervjuvanim sva se dobili na pijači ob 19:00. Prvo smo se malo pogovarjali o samem intervjuju, zakonu, spremembi zakona...nato pa prosili za dovoljenje za snemanje in po dovoljenju začeli intervju... Intervju je opravljen na bosanskem jeziku zaradi lažjega izražanja mnenj in sporazumevanja, pri kodiranju je preveden v slovenščino. Oseba je hotela ostati anonimna.

Tabela 43 Odprto kodiranje I2

OZNAKA	ENOTA	POJEM/KODA	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
I2E1	Iz Bosne i Hercegovine	Država prihoda	Državljanstvo	/	Lastni podatki
I2E2	23	Starost osebe	Starost	/	Lastni podatki

I2E3	Moški	Spolna identiteta	Spol	/	Lastni podatki
I2E4	Akademija za glasbo	Vpisana fakulteta	Študij	/	Lastni podatki
I2E5/1	Ne vem veliko, ker običajno ne berem zakonov, vendar sem imel izkušnje in skozi njo se nekako naučil ...	Znanje o Zakonu o tujcih zaradi osebne izkušnje	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Dosedanje znanje o Zakonu o tujcih (2021)	Zakon o tujcih (2021).
I2E5/2	da moraš na nov način prikazati dejanski denar, ne gre za to, da zahtevajo 5000, ampak zahtevajo, da pokažeš, da boš imel vsak mesec na računu najmanj 400 evrov ali 402,18 evrov.	Znanje o Zakonu o tujcih zaradi osebne izkušnje	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Dosedanje znanje o Zakonu o tujcih (2021)	Zakon o tujcih (2021).

I2E6/1	Zdaj ne moreš več uporabljati tiste stare izjave, ki smo jo pošiljali kje starši izjavijo da te bodo financirali	Sprememba zahtevane dokumentacije	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Dosedanje znanje o Zakonu o tujcih (2021)	Zakon o tujcih (2021).
I2E6/2	Zdaj mora ... če bodo tvoji starši dali to izjavo, morajo pokazati dokazilo, da imajo ta denar, tako da bodo dali dokazilo, recimo svoje plačilne liste, pogodbe o delu, da pokažejo denar.	Spremembe zahtevane dokumentacije	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Dosedanje znanje o Zakonu o tujcih (2021)	Zakon o tujcih (2021)
I2E7	In zdaj... glede tistih 5000 €, če starši ne morejo dokazati, če npr. starši ne delajo... to je zdaj razlika, če nimaš plačilne liste, potem	Spremembe zahtevane dokumentacije	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Dosedanje znanje o Zakonu o tujcih (2021)	Zakon o tujcih (2021)

	zahtevajo da imaš na računu 5000 evrov				
I2E8	Mislim, da je to tisto, kar vem in vem, da je 5000e ena izmed možnosti, s katero lahko dokažeš svoj dohodek, vsaj kolikor vem iz svojih izkušenj.	Znanje o opciji prikazovanj a 5000 evrov na računu	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Dosedanje znanje o Zakonu o tujcih (2021)	Zakon o tujcih (2021)
I2E9/1	Recimo... zakaj tista pretekla izjava ne velja več in je vedno veljala do sedaj, se je treba vprašati, zakaj ta izjava ne velja	Spraševanja zakaj se je sprememba zgodila	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Mnenje glede Zakona o tujcih (2021)	Zakon o tujcih (2021)
I2E9/2	v redu, razumem, da morajo preveriti, vendar se na koncu spet gre za študente, normalne študente, ki	Spraševanja zakaj se je sprememba zgodila	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Mnenje glede Zakona o tujcih (2021)	Zakon o tujcih (2021)

	pridejo sem študirati in ki bodo verjetno ostali tukaj delati.				
I2E10	Potem jim tistih 5000 evrov zagotovi, da nisi prišel od nikoder in da nimaš nič in da si prišel za nič ali da se ne moreš preživeti.	Razmišljanje zakaj je prišlo do spremembe zakona	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Občutki glede Zakona o tujcih (2021)	Zakon o tujcih (2021)
I2E11	Bistvo je pokazati standarde za ljudi, ki vstopajo v državo, če ne morete pokazati 5000 evrov, vam ne ponujamo nobene možnosti	Postavljanje novih standardov	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Mnenje glede Zakona o tujcih (2021)	Zakon o tujcih (2021)
I2E12	Hudo je, ko gledaš moralno, ker ne daš vsem enakih možnosti in zdaj če tako gledaš kot država in kot zakon,	Različni pogledi na razlog spremembe zakona	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Mnenje glede Zakona o tujcih (2021)	Zakon o tujcih (2021)

	zakaj bi spustili nekoga, ki nima nič?				
I2E13	Da.	Zahtevanje prikazovanja 5000 evrov na računu	Dokazovanje obstoja 5000€:	/	Postopek za pridobitev dovoljenja za bivanje
I2E14	Imam izkušnjo, zato mislim, da bo dobro, da jo delim tukaj.	Želja po podelitvi osebne izkušnje	Dokazovanje obstoja 5000€:	/	Postopek za pridobitev dovoljenja za bivanje
I2E15/ 1	Z Upravne enote sem mesec in pol po tem, ko sem oddal tisto prošnjo za vizo, prejel dopis... prošnjo za dopolnitev, da nimam dokazila, da imam sredstva za preživetje.	Manjkanje dokumentacije, prošnja za dopolnitev	Dokazovanje obstoja 5000 €:	/	Postopek za pridobitev dovoljenja za bivanje

I2E15/ 2	Poslal sem sredstva in poslala sem pogodbo o slaščičarni, kjer dela mama, se pravi, da je njen objekt in da je zaposlena in da me financira.	Poslana dokumentacija	Dokazovanje obstoja 5000 €:	/	Postopek za pridobitev dovoljenja za bivanje
I2E16/ 1	Zdaj če imaš svoj denar, če delaš, ga lahko pokažeš, jaz pa ga nimam. Plačilne liste od tega meseca na primer ne morete poslati, ker je ne morete pokazati, čeprav trenutno delate in zaslužite več kot 402 evra.	Zahtevanje plačilnih list ne glede na zaposleni status študenta	Proces pridobitve dovoljenja za bivanje	Težave pri dobivanju dovoljenja za bivanje	Postopek za pridobitev dovoljenja za bivanje
I2E16/ 2	ker iščejo plačilne liste od lani in letos, da imaš tisto številko 5000€	Zahtevanje plačilnih list od prejšnjega leta	Dokazovanje obstoja 5000 €:	/	Postopek za pridobitev dovoljenja za bivanje

I2E16/ 3	da si ti zaslužil toliko, jaz pa nisem zaslužil toliko in tega nisem mogel pokazati	Nezmožnost prikaza 5.000 evrov na računu	Proces pridobitve dovoljenja za bivanje	Težave pri dobivanju dovoljenja za bivanje	Postopek za pridobitev dovoljenja za bivanje
I2E16/ 4	Nič jim ne pomeni, da imam zdaj službo.	Zahtevanje plačilnih list ne glede na zaposleni status študenta	Proces pridobitve dovoljenja za bivanje	Delovanje - učinkovitost Upravne enote Ljubljana – oddelek za tujce	Postopek za pridobitev dovoljenja za bivanje
I2E16/ 5	Zahtevajo, da imaš vsaj 402 evra, ne gledajo pa, ali ti bo kaj ostalo, ali od kod ti denar, marveč jim je le, da ga imaš.	Zahtevanje plačilnih list z minimalno 402 evra ne mesec ne glede na to od kod ta denar	Dokazovanje obstoja 5000 €:	/	Postopek za pridobitev dovoljenja za bivanje
I2E17/ 1	Problem pri meni je bil, ker je moja mama zasebnica in zakon v Bosni pravi, da ji ni treba izplačevati	Nezmožnost prikaza plačilnih list zaradi specifične situacije	Dokazovanje obstoja 5000 €:	/	Postopek za pridobitev dovoljenja za bivanje

	plače, zato nima svoje plačilne liste in ji zato nisem mogla pokazati				
I2E17/ 2	To je specifičen primer, na katerega verjetno nihče ni pomislil.	Izjemen slučaj	Proces pridobitve dovoljenja za bivanje	Težave pri dobivanju dovoljenja za bivanje	Postopek za pridobitev dovoljenja za bivanje
I2E18	Ne morem verjeti, da jim je tako vseeno.	Frustracija zaradi načina delovanja Upravne Enote – Ljubljana – Oddelek za tujce	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Občutki glede Zakona o tujcih (2021)	Zakon o tujcih (2021)
I2E19	Potem mi je rekla: "Najbolje bi bilo, da poiščeš 5000 evrov, ker mama ne more pokazati plačilne liste." Na to sem	Dijalog med zaposleno in intervjuvanim	Proces pridobitve dovoljenja za bivanje	Odnos zaposlenih do študentov na Upravni enoti Ljubljana – oddelek za tujce	Postopek za pridobitev dovoljenja za bivanje)

	rekel: "No, ti o tem govoriš, kot da je 5 evrov.", nato pa je rekla: da "Sposodi od nekoga."				
I2E20	Mislim, seveda bom naredil, če se bo dalo, ampak vidiš, da tem, kar počnejo, jim zakon ni jasen in vredo, da se ga izigrava. Zdaj je tu še stres in v kakšno situacijo te spravi, da brez tistih 5000 evrov ne morem legalno živeti v državi.	Stres zaradi primoranja prikaza 5000 evrov na računu	Proces pridobitve dovoljenja za bivanje	Občutki glede Zakona o tujcih (2021)	Postopek za pridobitev dovoljenja za bivanje)
I2E21	5 000 evrov, to je 10 000 markah, moji starši nimajo 10 000 markah, kaj pa zdaj?	Frustracija zaradi zahtevanja 5000 evrov na računu	Proces pridobitve dovoljenja za bivanje	Mnenje glede Zakona o tujcih (2021)	Postopek za pridobitev dovoljenja za bivanje)

I2E22	Potem sem imel srečo, da mi je puncina sestra sposodila 5000 evrov in sva potem pokazala in je uspelo.	Izposoja denarja za prikaz 5000 evrov na računu	Dokazovanje obstoja 5000 €:	/	Postopek za pridobitev dovoljenja za bivanje
I2E23/ 1	Mislim, da je zdaj nekako samo za bogate, to je moj glavni argument, zakaj je tisti zakon slab, tukaj so študenti, ki že študirajo, njih ne zanima naše povprečje in ocene, vseeno jim je jim samo pokažite denar in potem lahko.	Zahtevanje denarja nemesto uspehov	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Mnenje glede Zakona o tujcih (2021)	Zakon o tujcih (2021)
I2E23/ 2	Recimo seveda so ljudje z deseticami, ki se trudijo in ljudje s šestnicami, ki ne delajo nič, si mislim, zakaj se	Zahtevanje denarja nemesto uspehov	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Mnenje o tujcih (2021)	Zakon o tujcih (2021)

	ne zahteva povprečje in znanje.				
I2E23/ 3	Potem bi bilo logično, da se človek potruди, saj je vsakemu od nas šlo na bolje, odločili smo se sami, nihče nas ni silil.	Zahtevanje denarja nemesto uspehov	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Mnenje glede Zakona o tujcih (2021)	Zakon o tujcih (2021)
IEE23/ 4	Torej, ko bomo uvedli zakon, ki nas bo delil, ali lahko študiramo v državi ali ne, potem naj bo na povprečju in ne na denarju. Če se bomo delili, je najbolje, da se ne delimo. Eto.	Zahtevanje denarja nemesto uspehov	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Mnenje glede Zakona o tujcih (2021)	Zakon o tujcih (2021)
I2E24/ 1	No, govorilo se je o tistem zakonu, bo in ne bo, potem pa sem ugotovil, da je	Pojava spremembe zakona	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Občutki glede Zakona o tujcih (2021)	Zakon o tujcih (2021)

	resno, ko se mi je zgodilo, da moram pokazati 5000 evrov, kaj me je šokiralo.				
I2E24/ 2	in to je res hudo, ko moraš nekoga prositi za toliko denarja in veš, da si v tej situaciji nemočen. Kaj če nimaš? Kaj pa, če nekdo nima sreče, da si od nekoga izposodi?	Občutek nemočnosti pred novimi odredbami zakona	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Občutki o Zakonu o tujcih (2021)	Zakon o tujcih (2021)
I2E25	Imel sem srečo, da ljudje hitro pozabijo, ko dobijo recimo vizo, ampak zelo slabo,	Slaba izkušnja z novim zakonom.	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Vpliv Zakona o tujcih (2021)	Zakon o tujcih (2021)
I2E26/ 1	Že razmišljam o naslednjem letu, ali bom imel naslednje leto 5000 evrov,	Stres zaradi naslednjega šolskega leta	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Vpliv Zakona o tujcih (2021)	Zakon o tujcih (2021)

I2E26/ 2	ali mi bo uspelo zaslužiti toliko, ali moram več delati, da zaslužim...razmišl jam veliko za vnaprej ...neverjetno...	Stres zaradi naslednjega šolskega leta	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Vpliv Zakona o tujcih (2021)	Zakon o tujcih (2021)
I2E27	No, predvsem sem želel izpostaviti situacijo, ki sem jo že povedal, ker je bila to moja najhujša izkušnja.	Slaba izkušnja zaradi zahtevanja prikazovanj e 5000 evrov na računu	Proces pridobitve dovoljenja za bivanje	Odnos zaposlenih do študentov na Upravni enoti Ljubljana – oddelek za tujce	Postopek za pridobitev dovoljenja za bivanje
I2E28	Imel sem druge slabe izkušnje, ko so bili neprijazni, ko se je čakalo zelo dolgo, neodzivnost itd.	Slabe izkušnje z Upravno enoto- Ljubljana- oddelek za tujce	Proces pridobitve dovoljenja za bivanje	Odnos zaposlenih do študentov na Upravni enoti Ljubljana – oddelek za tujce	Postopek za pridobitev dovoljenja za bivanje
I2E29	Bila so tudi obdobja, ko je vse nekako delovalo	Poslabšanje delovanja Upravne	Proces pridobitve	Delovanje - učinkovitost Upravne enote	Postopek za pridobitev

	in ni bilo tako dolgo čakati in komplicirati, vendar se je to v zadnjih 2 ali 3 letih spremenilo.	enote- Ljubljana- oddelek za tujcevanju	dovoljenja za bivanje	Ljubljana – oddelek za tujce	dovoljenja za bivanje
--	---	--	--------------------------	------------------------------------	--------------------------

8.7 Priloga 7 – I5

8.7.1 Transkript intervjua na srbščini

1. Da li biste želeli da ostanite anonimni?

Da.

2. Ukoliko želite možete nam reći svoje ime i da nam se predstavite?

- Ukoliko žele da se predstave imenom /
- Odakle dolazite? Iz Srbije. (E1)
- Koliko imate godina? 23 (E2)
- Koji je vaš pol? Ženski (E3)
- Na koji fakultet ste upisani? Naravoslovnotehniška fakulteta (E4)

3. Možete li nam predstaviti vaše znanje o Zakonu o tujcih (2021)?

Pa..ne znam mnogo.....znam da se desila promena da pored izjave roditelja da će me finansijski podržavati, tačnije minimalnom mesečnom sumom koja je zakonom određena u Sloveniji (E5/1). Pored te izjave je sad potreban dokaz da je roditelj sposoban to da uradi. Alternativa tome je da ja imam račun na kojem je 5000 evra (E5/2). Mislim da je to ta glavna promena, koliko sam ja razumela.

4. Kakvo je vaše mišljenje o Zakonu o tujcih (2021)?

Pa...ne znam kakve su zvanične statistike ali koliko sam ja shvatila, utisak je bio da je funkcija tog zakona bila da se smanji broj studenata koji dolaze sa Balkana (E6/1) s obzirom da to jesu, socijalni gledano, strani studenti koji imaju najnizi socijalni status u tom smislu u poredjenju sa drugim EU državama (E6/2). Mislim to je jedino što taj zakon praktično radi tako da ne znam koja druga funkcija bi mu bila. U drugim evropskim državama postoje takvi zakoni, čak neki od njih su strožiji tako da s druge strane postoje taj neki evropski standard kako se odnosi prema

stranim studentima (E7)...Nemam neko konkretno misljenje, naravno za mene predstavlja pretnju na neki način zato što jesam strani student (E8/1) i zato što sam iz države koja ima niži standard i samim tim nekako utiče negativno na sve nas (E8/2).

5. Da li su od Vas zahtevali da prikazete 5000€ na računu kada ste predavali dokumente za boravišnu dozvolu?

Ne. (E9/1). To je bila jedna alternativa, ja sam koristila drugu, gde sam im poslala mamine izvode sa bankovnog računa, mislim da se tako kaže, u poslednjih šest meseci (E9/2). S tim da sam to morala ponovo da šaljem jer dok sam došla na red da se moji dokumenti odrade, ja skoro prošlo tih zadnjih šest meseci, pa sam morala ponovo da prikazujem novih šest meseci (E10). Na kraju su zahtevali potpisane izjave izvoda iz banke (E11).

6. Ti izvodi moraju da presegaju minimalni mesečni znesek ali?

Koliko ja razumem, ne znam ni kako sam došla do ove informacije.. Taj iznos mora biti veći od tih 400 eura, bez obzira da li to znači da će vas svi članovi porodice morati izdržavati, bitno je da više od 400e mora primiti roditelj (E12).

7. Ako je odgovor DA kako ste se osećali kada su to od vas zahtevali? /

8. Kako ste se osećali kada ste saznali da se Zakon o tujcima (2021) uveo?

Pa dosta loše (E13/1) zato što nisam bila svesna da postoje te neke alternative i kada sam ih prvi put čula nisam bila sigurna šta se tačno desilo i koje su moje opcije sada kada su se te promene desile (E13/2). Znam da u Nemačkoj, na primer, i u nekim državama EU da su ti zakoni strožiji i podrazumevaju zatvoren račun gde ti imaš neku određenu sumu i ti mesečno imaš maksimalan iznos...tako da sam bila dosta uplašena (E14).

9. Kako je Zakon o tujcima (2021) uticao na vas?

Uticao je na mene...definitivno je povećao neki strah (E15/1) jer i moja sestra treba da dođe da studira u Ljubljani i nadam se da će doći i kao alternativa jeste dovoljna za jednu ali da li će biti dosta za obe i da li to znači da jedna treba da ima 5000 evra na računu (E15/2)? Taj iznos... jeste neka suma koju, igrom okolnosti, ćemo uspeti da prikazemo ali u tom momentu nije bilo to na horizontu.. tako da bilo je zastrašujuće (E15/3).

10. Da li želite da podelite sa nama Vaše iskustvo pridobijanje boravišne dozvole?

Da...pa ja nju na kraju nisam obnavljala jer nisam znala da mogu u avgustu da je obnovim, ja sam poslala to početkom oktobra čim sam došla ponovo u Ljubljano. Onda sam ponovo prošla kroz proces toga da ja moram njima da dam informaciju da ja obnavljam vizu iako je to očigledno iz papira ali dobro... Zatim, ono što me frustrira je na primer vrsta obaveštenja koju dobiješ koja te tera da praviš neke dodatne troškove kao što je npr kopiranje pasoša (E16/1). Ja to nisam znala da je to tako, mislila sam da je nešto promenjeno i kopirala sam ceo pasoš za 20 evra što je nepotreban trošak na primer (E16/2). Drugo, taj proces je trajao užasno dugo (E17/1). Ja sam predala papire 1.10 ili 2.10. poslala sam poštom, oni su dobili 8og i ja sam vizu dobila 2.3. (E17/2), s tim da je svaki put prelazak preko granice bio stresan i uvijek se nadam da će da me puste u državu i nikad mi se nije desio problem, srećom (E17/3). Prvi put kad sam se vraćala sa vizom nazad, ispred mene je bila devojka koja je imala problem, koju su na granici zaustavili i krenuli da je ispituju zašto ona nema vizu i dalje (E17/4). Nije čak ni problem prelazak preko granice, to se uspe ali...ja nisam dobila nikakav odgovor... 5 meseci čekam kontakt, bilo kakav (E18). Tako da...da nije baš prijatno iskustvo (E19).

8.7.2 Prevod (srbsčina – slovenščina)

Ali želite ostati anonimni?

Ja

2.Če želite, nam lahko poveste svoje ime in se predstavite?

- Če se želi predstaviti z imenom /

- Od kje prihajaš? Iz Srbije. (E1)

- Koliko si stara? 23 (E2)

- Katerega spola ste? Ženski (E3)

- Na katero fakulteto si vpisan? Fakulteta za naravoslovje in tehnologijo (E4)

3. Nam lahko predstavite svoje znanje o Zakonu o tujcih (2021)?

No...ne vem kaj dosti... Vem, da je prišlo do spremembe, ki poleg izjave mojih staršev, da me bodo finančno preživljali, natančneje z minimalnim mesečnim zneskom, ki je zakonsko določen v Sloveniji (E5/1). Poleg te izjave se zdaj zahteva dokazilo, da je starš za to sposoben. Alternativa je, da imam račun s 5000 evrov (E5/2). Mislim, da je to glavna sprememba, kolikor razumem.

4. Kakšno je vaše mnenje o Zakonu o tujcih (2021)?

No ... Ne vem, kakšna je uradna statistika, a kolikor sem razumela, je bil vtis, da je bil namen tega zakona zmanjšati število študentov, ki prihajajo z Balkana (E6/1), glede na to, da gre s socialnega vidika za tuje študente, ki imajo v tem smislu najnižji socialni status v primerjavi z drugimi državami EU (E6/2). Mislim, to je edina stvar, ki jo zakon praktično izvaja, tako da ne vem, kakšno drugo funkcijo bi imel. V drugih evropskih državah obstajajo takšni zakoni, tudi nekateri so celo strožji, po drugi strani pa obstajajo neki evropski standardi glede tujih študentov (E7)...Nimam konkretnega mnenja, seveda mi na nek način predstavlja grožnjo, ker sem tuji študent (E8/1) in ker sem iz države, ki ima nižji standard in zato nekako negativno vpliva na vse nas (E8/2).

5. Ali so ob oddaji dokumentov za dovoljenje za prebivanje od vas zahtevali, da na računu pokažete 5.000 €?

Ne. (E9/1). To je bila ena alternativa, jaz sem uporabila drugo, kjer sem jim poslala mamine bančne izpiske, mislim, da pravijo, za zadnjih šest mesecev (E9/2). S tem, da sem ga morala poslati še enkrat, ker mi je do trenutka, ko sem bila na vrsti za obdelavo dokumentov, že skoraj preteklo zadnjih šest mesecev, tako da sem morala ponovno pokazati novih šest mesecev (E10). na koncu so zahtevali podpisane izjave in pošiljanje bančnih izpiskov (E11).

6. Ti izpisi morajo presegati minimalni mesečni znesek?

Kolikor razumem oziroma sem do tega podatka nekako prišla, sploh ne vem kako..Ta znesek mora biti večji od teh 400 €, ne glede na to, ali to pomeni, ali te bodo morali preživljati vsi družinski člani, pomembno je da mora prejemati starš več kot 400e (E12).

7. Če je odgovor DA, kako ste se počutili, ko so ta znesek zahtevali?? /

8. Kako je Zakon o tujcih(2021) vplival na vas?

No, precej slabo (E13/1), ker se nisem zavedala, da obstajajo nekatere alternative in ko sem jih prvič slišala, nisem bila točno prepričana, kaj se je zgodilo in kakšne so moje možnosti zdaj, ko so se zgodile te spremembe (E13/2). Vem, da so v Nemčiji na primer in v nekaterih državah EU zakoni strožji in zahtevajo zaprt račun, kjer imaš določen znesek in imaš maksimalen mesečni znesek ... tako da me je bilo kar strah (E14).

9. Če želite lahko podelite svoje izkušnje pridobivanja dovoljenja za bivanje

Vplivalo je name ... vsekakor se je nekoliko povečal strah (E15/1) ker bi morala tudi moja sestra priti študirati v Ljubljano, a je dovolj za eno ali bo dovolj za obe in ali to pomeni da mora imeti ena 5000 € na računu? Ali obe (E15/2)? Ta znesek je... kar je nek ki ga bomo, na srečo, uspeli prikazati, ampak v tistem trenutku ga ni bilo na obzorju...tako da je bilo hudo (E15/3).

10. Ali želite z nami deliti svojo izkušnjo s pridobitvijo dovoljenja za prebivanje?

Ja...no, na koncu je nisem podaljšala, ker nisem vedel, da jo lahko podaljšam avgusta, poslala sem jo začetkom oktobra takoj, ko sem prišel nazaj v Ljubljano. Potem sem šla še enkrat skozi postopek, da jih moram obvestiti, da podaljšujem vizo, čeprav je to razvidno iz papirja, ampak dobro ... Jezi me na primer vrsta obvestila, ki nas prisili v dodatne stroške, kot je kopiranje potnega lista (E16/1). Celoten potni list sem kopirala za 20 evrov, kar je, na primer, nepotreben strošek (E16/2). Drugič, ta proces je trajal zelo dolgo (E17/1). Vse papirje sem oddala 10. 1. ali 10. 2. Poslala sem jih po pošti, prejeli so ga 8., vizo pa sem dobila 2. marca (E17/2), s tem, da je bil vsakič prestop meje stresen in vedno upam, da me bodo spustili v državo in nikoli nisem imela težav, na srečo (E17/3). Ko sem se prvič vračala z vizo, je bilo pred mano dekle s težavo, ki so jo ustavili na meji in jo začeli spraševati, zakaj še nima vize (E17/4). Mejo lahko prestopiš s potrdilom, da si v postopku pridobivanja vize...ni nič hudega, ampak jaz že nekaj mesecev nimam nobenega kontakta. Že 5 mesecov čakam na kakršenkoli kontakt (E18). Torej ... ne ravno prijetna izkušnja (E19).

8.7.3 Odprto kodiranje

Peti intervju je opravljen 20. 6. 2022 ob 09:00 uri. Z intervjuvano osebo sva se dobili v centru mesta. Prvo smo klepetali nato pa prosili za dovoljenje za snemanje in začeli intervju... Intervju je opravljen na srpskem jeziku kaj je bila želja intervjuvane osebe saj meni da nima zelo visoko znanje slovenščine. Intervju je preveden v slovenščino. Oseba je hotela ostati anonimna.

Tabela 44 Odprto kodiranje 15

OZNAKA	ENOTA	POJEM/KODA	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
I5E1	Iz Srbije	Kraj prihoda	Državljanstvo	/	Lastni podatki
I5E2	23	Starost osebe	Starost	/	Lastni podatki
I5E3	Ženski	Spol osebe	Spol	/	Lastni podatki
I5E4	Naravoslovno tehniška Fakulteta	Vpisana fakulteta	Študij	/	Lastni podatki
I5E5/1	Vem, da je prišlo do spremembe, ki poleg izjave mojih staršev, da me bodo	Znanje o Zakonu o tujcih (2021)	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Dosedanje znanje o Zakonu o tujcih (2021)	Zakon o tujcih (2021)

	finančno preživljali, natančneje z minimalnim mesečnim zneskom, ki je zakonsko določen v Sloveniji.				
I5E5/2	Poleg te izjave se zdaj zahteva dokazilo, da je starš za to sposoben. Alternativa je, da imam račun s 5000 evrov	Znanje o Zakonu o tujcih (2021)	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Dosedanje znanje o Zakonu o tujcih (2021)	Zakon o tujcih (2021)
I5E6/1	Ne vem, kakšna je uradna statistika, a kolikor sem razumela, je bil vtis, da je bil namen tega zakona zmanjšati število	Nove odredbe zakona kot način zmanjševanj a števila študentov sa Balkana	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Mnenje glede Zakona o tujcih (2021)	Zakon o tujcih (2021)

	študentov, ki prihajajo z Balkana.				
I5E6/2	glede na to, da gre s socialnega vidika za tuje študente, ki imajo v tem smislu najnižji socialni status v primerjavi z drugimi državami EU.	Nove odredbe zakona kot način zmanjševanj a števila študentov sa Balkana zaradi nižjega socialnega statusa	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Mnenje glede Zakona o tujcih (2021)	Zakon o tujcih (2021)
I5E7	V drugih evropskih državah obstajajo takšni zakoni, nekateri so celo strožji, po drugi strani pa obstajajo neki	Razumevanj e da določen standard obstaja v državah Evropske Unije	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Mnenje glede Zakona o tujcih (2021)	Zakon o tujcih (2021)

	evropski standardi glede tujih študentov.				
I5E8/1	seveda mi na nek način predstavlja grožnjo, ker sem tuji študent	Občutek pretnje zaradi novih določb Zakona	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Vpliv Zakona o tujcih (2021)	Zakon o tujcih (2021)
I5E8/2	In ker sem iz države, ki ima nižji standard in tako nekako negativno vpliva na vse nas.	Negativen vpliv Zakona o tujcih	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Vpliv Zakona o tujcih (2021)	Zakon o tujcih (2021)
I5E9/1	Ne	Ni morala prikazati 5000 evrov na računu	Dokazovan je obstoja 5000 €	/:	Zakon o tujcih (2021)
I5E9/2	To je bila ena alternativa, jaz sem uporabila	Prikaz plačilnih list staršev za pridobitev	Dokazovan je obstoja 5000 €	/	Zakon o tujcih (2021)

	drugo, kjer sem jim poslala mamine bančne izpiske, mislim, da pravijo, za zadnjih šest mesecev.	dovoljenja za bivanje			
I5E10	S tem, da sem ga morala poslati še enkrat, ker mi je do trenutka, ko sem bila na vrsti za obdelavo dokumentov ,že skoraj preteklo zadnjih šest mesecev, tako da sem morala ponovno pokazati novih šest mesecev.	Ponovno slanje že poslanih dokumentov	Proces pridobitve dovoljenja za bivanje	Ponovno pošiljanje dokumentov	Postopek za pridobitev dovoljenja za bivanje

I5E11	na koncu so zahtevali podpisane izjave in pošiljanje bančnih izpiskov	Podpisana izjava in prikaz izvoda s bančnega računa	Proces pridobitve dovoljenja za bivanje	Manjkajoča dokumentacija	Postopek za pridobitev dovoljenja za bivanje
I5E12	Ta znesek mora biti večji od teh 400 €, ne glede na to, ali to pomeni, ali te bodo morali preživljati vsi družinski člani, pomembno je da mora prejemati starš več kot 400e	Znesek plačililnih list	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Dosedanje znanje o Zakonu o tujcih (2021)	Zakon o tujcih (2021)
I5E13/1	No, precej slabo	Slabi občutki zaradi novih odredb Zakona o	Nove odredbe Zakona o	Občutki o Zakonu o tujcih (2021):	Zakona o tujcih (2021)

		tujcih (2021)	tujcih (2021)		
I5E13/2	ker se nisem zavedala, da obstajajo nekatere alternative in ko sem jih prvič slišala, nisem bila točno prepričana, kaj se je zgodilo in kakšne so moje možnosti zdaj, ko so se zgodile te spremembe	Zaskrbljeno st zaradi novih odredb Zakona o tujcih (2021)	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Občutki o Zakonu o tujcih (2021):	Zakon o tujcih (2021)
I5E14	Vem, da so v Nemčiji na primer in v nekaterih državah EU zakoni strožji in zahtevajo	Zaskrbljeno st zaradi novih odredb Zakona o tujcih (2021)	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Vpliv Zakona o tujcih (2021)	Zakon o tujcih (2021)

	zaprt račun, kjer imaš določen znesek in imaš maksimalen mesečni znesek ... tako da me je bilo kar strah				
I5E15/1	Vplivalo je name ... vsekakor se je nekoliko povečal strah	Povečanje strahu zaradi novih odredb Zakona	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Vpliv Zakona o tujcih (2021)	Zakon o tujcih (2021)
I5E15/2	ker bi morala tudi moja sestra priti študirati v Ljubljano, a je dovolj za eno ali bo dovolj za obe in ali to pomeni da mora imeti ena 5000 €	Povečanje strahu in skrbi zaradi novih odredb Zakona	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Vpliv Zakona o tujcih (2021)	Zakon o tujcih (2021)

	na računu? Ali obe?				
I5E15/3	kar je nek znesek, ki ga bomo, na srečo, uspeli prikazati, ampak v tistem trenutku ga ni bilo na obzorju...tak o da je bilo hudo.	Povečanje strahu zaradi novih odredb Zakona	Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)	Vpliv Zakona o tujcih (2021)	Zakon o tujcih (2021)
I5E16/1	Jezi me na primer vrsta obvestila, ki nas prisili v dodatne stroške, kot je kopiranje potnega lista	Jeza zaradi dodatnih stroškov zaradi slabega sistema obaveščanja Upravne Enote	Proces pridobitve dovoljenja za bivanje	Težave pri dobivanju dovoljenja za bivanje	Postopek za pridobitev dovoljenja za bivanje
I5E16/2	Celoten potni list sem kopirala za 20 evrov, kar je, na	Primer dodatnihstro škov zaradi slabega sistema obaveščanja	Proces pridobitve dovoljenja za bivanje	Težave pri dobivanju dovoljenja za bivanje	Postopek za pridobitev dovoljenja za bivanje

	primer, nepotreben strošek	Upravne Enote			
I5E17/1	Drugič, ta proces je trajal zelo dolgo	Čakanje dovoljenja za bivanje	Proces pridobitve dovoljenja za bivanje	Čas trajanja postopka	Postopek za pridobitev dovoljenja za bivanje
I5E17/2	Vse papirje sem oddala 1.10 ali 2.10. Poslala sem jih po pošti, prejeli so ga 8., vizo pa sem dobila 2. marca.	Čakanje dovoljenja za bivanje	Proces pridobitve dovoljenja za bivanje	Čas trajanja postopka	Postopek za pridobitev dovoljenja za bivanje
I5E17/3	s tem, da je bil vsakič prestop meje stresen in vedno upam, da me bodo spustili v državo in nikoli nisem	Povečan stres na mejah zaradi dolgega čakanje dovoljenja za bivanje	Proces pridobitve dovoljenja za bivanje	Čas trajanja postopka	Postopek za pridobitev dovoljenja za bivanje

	imela težav, na srečo.				
I5E17/4	Ko sem se prvič vračala z vizo, je bilo pred mano dekle s težavo, ki so jo ustavili na meji in jo začeli spraševati, zakaj še nima vize.	Povečan stres na mejah zaradi dolgega čakanje dovoljenja za bivanje in problemi na mejah	Proces pridobitve dovoljenja za bivanje	Čas trajanja postopka	Postopek za pridobitev dovoljenja za bivanje
I5E18	Mejo lahko prestopiš s potrdilom, da si v postopku pridobivanja vize...ni nič hudega, ampak jaz že nekaj mesecev nimam nobenega kontakta. Že 5 mesecov	Dolgo čakanje na vizo in kontaktiranje od Upravne Enote	Proces pridobitve dovoljenja za bivanje	Čas trajanja postopka	Postopek za pridobitev dovoljenja za bivanje

	čakam na kakršenkoli kontakt				
I5E19	Torej ... ne ravno prijetna izkušnja	Neprijetna izkušnja pri procesu pridobivanja dovoljenja za bivanje	Proces pridobitve dovoljenja za bivanje	Delovanje - učinkovitost Upravne enote Ljubljana – oddelek za tujce	Postopek za pridobitev dovoljenja za bivanje

8.8 Priloga 8 – Osno kodiranje

LASTNI PODATKI

Državljanstvo: I1E1 I2E1 I3E1 I4E1 I5E1 I6E1

Študij: I1E4 I2E4 I3E2/1 I3E2/2 I4E3/1 I4E3/2 I5E4 I6E4

Starost: I1E2 I2E2 I3E2/2 I4E2 I5E2 I6E2

Spol: I1E3 I2E3 I5E3 I6E3

ZAKON O TUJCIH (2021)

Nove odredbe Zakona o tujcih (2021)

Dosedanje znanje o Zakonu o tujcih (2021): I1E5 I1E6 I1E13 I2E5/1 I2E5/2
I2E6/1 I2E6/2 I2E7 I2E8 I3E4 I3E5 I3E17 I4E4 I4E5 I4E7 I4E8 I5E5/1 I5E5/2 I5E12 I6E5/1
I6E5/2

Mnenje glede Zakona o tujcih (2021): I1E7 I1E8 I1E9 I1E16 I1E17 I1E18
I2E9/1 I2E9/2 I2E11 I2E12 I2E21 I2E23/1 I2E23/2 I2E23/3 I2E23/4 I3E6 I3E7 I3E15 I3E16
I3E22/3 I4E11 I4E12 I4E13 I4E14 I4E15 I4E20 I4E21 I4E22 I5E6/1 I5E6/2 I5E7 I6E6/1
I6E6/2 I6E7

Občutki glede Zakona o tujcih (2021): I1E14 I1E15 I2E10 I2E18 I2E20
I2E24/1 I2E24/2 I3E13 I3E14 I4E19 I5E13/1 I5E13/2 I6E12

Vpliv Zakona o tujcih (2021): I1E19 I2E25 I2E26/1 I2E26/2 I3E18/1 I3E18/2
I3E19 I5E8/1 I5E8/2 I5E14 I5E15/1 I5E15/2 I5E15/3 I6E9 I6E13 I6E14 I6E15

POSTOPEK ZA PRIDOBITEV DOVOLJENJA ZA BIVANJE

Dokazovanje obstoja 5000€: I1E10 I2E13 I2E14 I2E15/1 I2E15/2 I2E16/5 I2E17/1
I2E22 I3E8/1 I3E8/2 I3E9 I3E10 I4E9 I4E16 I4E17 I4E18 I5E9/1 I5E9/2 I6E8 I6E10

Proces pridobitve dovoljenja za bivanje:

Dokumentacija: I3E22/1 I4E6

Ponovno pošiljanje dokumentov: I3E11 I3E12 I3E26 I3E27 I4E33 I4E34
I4E35 I5E10

Informiranost glede postopka pridobitev dovoljenja za bivanje: I3E20 I3E21

Čas trajanja postopka: I1E11 I1E12 I1E20 I1E21 I1E24 I3E22/2 I3E23 I3E24
I3E29 I3E33 I3E34 I4E29 I4E30 I5E17/1 I5E17/2 I5E17/3 I5E17/4 I5E18 I6E16

Dosegljivost Upravne enote Ljubljana – oddelek za tujce: I1E22 I4E25 I4E24
I4E31 I4E32

Delovanje - učinkovitost Upravne enote Ljubljana – oddelek za tujce: I1E23/1
I1E23/2 I2E16/4 I2E29 I3E31/1 I3E31/2 I3E31/4 I3E32 I3E38 I3E39 I4E26 I5E19
I6E17/1 I6E17/2 I6E18

Manjkajoča dokumentacija: I3E37 I5E11

Odnos zaposlenih do študentov na Upravni enoti Ljubljana – oddelek za tujce:
I2E19 I2E27 I2E28 I3E28/2 I3E40/1 I3E40/2 I3E41 I3E42/1 I3E43 I3E44 I4E39
I4E40 I4E41 I4E42

Težave pri dobivanju dovoljenja za bivanje: I2E16/1 I2E16/3 I2E17/2 I3E28/1
I3E28/3 I3E31/3 I3E42/2 I4E25 I5E16/1 I5E16/2

Mnenje o postopku pridobitve dovoljenja za bivanje: I3E30 I4E35 I4E36 I4E23 I4E27
I4E28 I4E36 I4E37 I4E38 I4E43 I4E44

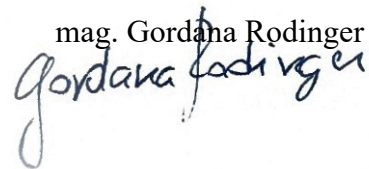
8.9. Priloga 9 - Izjava lektorice o lektoriranju diplomskega dela

IZJAVA LEKTORICE

Spodaj podpisana mag. Gordana Rodinger, profesorica slovenskega jezika in magistra znanosti s področja literarnih ved, rojena 30. 12. 1972, potrjujem, da je diplomsko delo Jelene Kutlača in Sonje Bijelonić Težave študentov in študentk iz bivših jugoslovanskih držav na Univerzi v Ljubljani strokovno in jezikovno pravilno in da je lektorsko pregledano.

Maribor, 15. 7. 2022

mag. Gordana Rodinger

Handwritten signature of Gordana Rodinger in black ink, written in a cursive style.